

Meie Suro

II aastakäik

№ 8

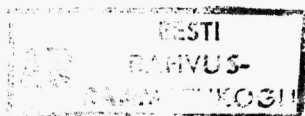
SP, 6141

ÜLEMAALINE TÖÖSTUS: JA
KAUBANDUSLINE KUUKIRI

Tulge Tallinna messile
15.—24. augustini 1925. a.

„MEIE TURG“

„NOTRE MARCHÉ“

Organe officiel de „l'Association des Commerçants Esthoniens“ et de „l'Union des Associations des Industriels Esthoniens“

La Revue mensuelle ayant
le plus fort tirage en Esthonie
et dans les Pays Baltiques.

La documentation la plus complète et la plus précise sur
toutes les questions Commerc. et Industr. Esthoniennes.

Douanes, Transports, Formalités, etc. . . .

Marques de Fabrique. Enregistrement et dépôts de Brevets

Recherche d'agents et correspondants.

Publicité générale.

Bureaux d'informations gratuites sur tous les sujets.

MEIE TURG Co.

Narva maantee 50a/4. Tallinn.

Correspondants:

France:

Paris, 10, rue de Moscou.
Bordeaux, 75, rue Prussier.
Biarritz, 15, rue Loustau.
Grenoble, 7, rue Vauban.
St. Amand, 21, rue de Juranville.
St. Etienne, 57, rue de la République.
Chamalières, Mr. J. Jeannet,
Villa les Rapeaux.

Grande-Bretagne:

London W. C, 1. 53 Upper Bedford
Place str.

Belgique:

Charleroi, 87, rue de Montigny.

Italie:

Milan, Rue Pietro Verri 22 bis.

Allemagne:

Berlin, W. 9. Köthenerstr. 37. A-G. „ILA“.
Berlin S. 14. Kommandantenstr. 61-11. Hans Pschipsch, Reklame Anwalt.
Berlin, C2. Alte Schönhauserstr. 33-34. Georg Schütz.

Envoyez votre annonce directement au bureau du journal ou passez la
à votre agence de publicité.

„MEIE TURG“ (Our Market).

A journal devoted to modern industry and commerce.

Issued monthly.

The largest circulation of any trade paper in Baltic States. Official organ of the Association of Merchants and Union of industrialists of Estonia.

The Baltic Trade Paper Meie Turg.

Published monthly by

MEIE TURG & Co.

Advertising Rates.

The mercantile Agency

Sent on application address the nearest office as shown below or your agents.

Narva mnt. 50-a/4. Tallinn,
(Reval). Esthonia.

This Trade Review of the Baltic States circulates all over the area with the exception of Russia. There are regularly issued publications in English, French, Esthonian, German, Finnish and in Lethonian. For subscription rates and advertising rates of this great Baltic Trade Paper address the nearest office or correspondent. For all kind of information address direct to the publishers. The office outside of Baltic Countries are shown in the following list:

United Kingdom.

London W. C. I. 53 Upper Bedford Place str.

Belgium.

Charleroi, 87. Rue de Montigny.

France.

Paris, 10, rue de Moscou.
Bordeaux, 75, rue Prussier.
Biarritz, 15, rue Loustau.
Grenoble, 7, rue Vauban.
St. Amand, 21, rue de Juranville.
St. Etienne, 57, rue de la Republique.
Chamaliers, Mr. J. Jeannet, Villa les Rapeaux.

Italy.

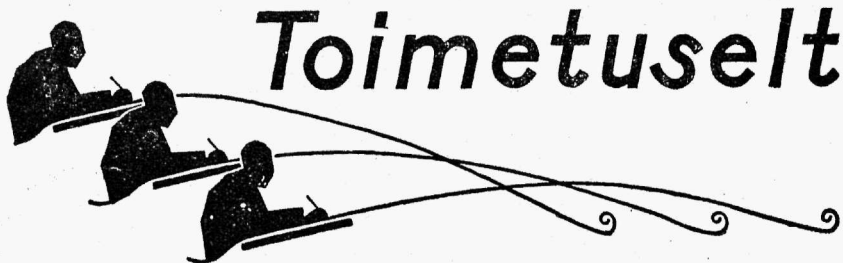
Milan, Rue Pietro Verri, 22 bis.

Germany.

A.-G. „ILA“, Berlin W. 9. Köthenerstr. 37.
Hans Pschipsch, Reklame Anwalt Berlin S. 14,
Kommandantenstr. 61—11.
Georg Schütz, Bücherrevisionsbüro Berlin C.2.
Alte Schönhauserstr. 33—34.

Special services offered to business men:

- 1) Information on any commercial and technical subjects.
- 2) Trade marks & patents registered.
- 3) Obtaining agents.
- 4) General advertising.
- 5) Credit reports.
- 6) Reclamations and collections.
- 7) Other services. There are various other ways in which we are able to be of great assistance to our clients, but as the nature of these depends largely upon the line of business of each client, the best way to obtain information regarding them is to talk over the matter with the said office.

Toimetusest

Kesksuve vaikus.

Väljas lõõmab kuumus. Kodus oled nagu saunas. Linnas müüride vahel liikudes tunned end nagu kiirgavas praeahjus. Higi, roidumus, lõtvustunne . . . Ei tõmba töö, ei anna hoogu. Nüüd tahaks pikutada kusagil vabas looduses põõsa all, elada taime elu, uneleda enda ette . . . Targasti on teinud see $\frac{1}{5}$ kogu Tallinnast, kes on põgenenud linna kärast ja otsinud suvepuhkust.

Kel vähegi võimalik — suvitab. Suvitavad riigiisad, suvitavad linnaisad, suvitavad vist ka maaisad, kui nad mitte heina ei tee ehk loogu ei võta. Ja pealinn on jäänud nii vaikseks. Ei ole ei kõrtsikära, ei erakondlist sõimu, ei verstapikkuseid tarku kõnesid kõrges kogus. Hõredalt liigub uulitsal inimesi, higist nõretavate nägudega. Kesksuve vaikus . . .

Vaikus poliitikas, vaikus tööstuses, vaikus kaubanduses. Ainult põllupidaja uhab kõige suurema hooga tööd teha ja rõõmustab Jumala ilusa ilma üle. Või eksportöörid võivad rahulikult suvitada ja oodata vilumaid aegu, sest võimalmistus kasvab, välja saata seda aga niisuguse kuumusega niikuinii ei saa, ehk seda peaks tegema pudelites, sest jäävagunid, korralikud külmetusmajad ja külmad laevaruumid on meil esiotša ainult unistus.

Eriti vaikne on kaubanduses. See ei ole küll enam miski kesksuve vaikus, vaid krooniline tõbi, mis kesksuve palavusega siiski kõige rohkem ennast tunda annab. Juba kevadine hooaeg ei täitnud kaugeltki neid lootusi, mis tema peale pandi, olgugi, et juba harjutud on, mitte kes teab kui palju lootma. Ka suvine hooaeg neis ärides, kus hooaja tegevus suve peale langeb, nagu ehitusmaterjalide ladud, värvikauplused jne., on üsna häbemataalt tüssanud. Uites mööda kuumavat linna ja läbi avatud poeuste sisse vaadates, näed seal ainult tühjust. Igavusest tülpinud müüja ehk peremees ise tukub leti taga ja kaitseb uniselt kärbseid eemale. Veel paar aastat tagasi võis niisugust kaupmeest kesksuvel näha Nauheimis, Kissingenis, ehk kõige vähemalt — Kuresaares ehk Narva-Jõesuus. Kuid nüüd on nad pea viimseni siinsamas ja tukuvad leti taga. Kesksuve vaikus . . .

Kuid kes teab, kas see kesksuve vaikus ei kesta mitte kauem kui suvi ise? Ei ole miski tundemärki, mis lähemal ajal suuremat elavust ennustada lubaks. Rahva ostujõud on väike, kauplusi üleliiga rohkesti, üürid kallid ja maksud suured. Kuid kuhu sa hinnega lähed? Tööta tööliseks? Neid ju ennegi rohkesti.

Ka tööstuses on kesksuve vaikus. Peetri laevatehases tema senisel kujul küll jäädavalt. Hiljuti jagas küll naaber Vene tellimisi õige mitmele riigile, Soomele ja Poolale, Lätile ja Tšeho-Slovakkiale, kuid Eestist mindi uhkelt mööda. Eesti ei ole sedapuhku sealpool mitte „pai.“ Vene süüdistab küll, et Eesti valitsusasutused majanduslise läbikäimise alal ei avalda ei algatusvõimet ega ka tarvilist huvi. Ehk on tal teatud mõõdul ka õigus. Kellel nüüd . . . Meil on ju kesksuve puhkus.

Harju Pank läks juba suve algul puhkama — jäädavalt. Kardeti üldiselt, et see meie raha hoiuletoojate seas paanikat sünnitab. Kuid ei midagi. Vaikseks jäi kõik. Kuid lained ei jää lõpuks siiski tulemata. Likvideerimise komisjon on asunud võlgade sissenõudmisele täies ulatuses. Nendelt, kes panga lange-mises peasisiidlased, muidugi midagi võtta ei ole. Seda kategoorilisemalt nõutakse sisse nendelt, kes veel elujõulised. Kuid niisugune ootamata järsk nõudmine võib nii mõnelegi ärile saada surmaõlmeks. Ja niisuguste uute vapustuste eest peaks piidma meie majanduselu hoida.

Ainult üks asutus ei puhka mitte, seal ei tunta kesksuve vaikust. See on meie — maksustamisaparaat. Vaene politsei ja koh-pristavid peavad sel Issanda kuumal ajal ümber jooksuma ja higistama, varandusi üles kirjutades, oksjonisi väljakuulutades ja neid täide saates. Kui keegi võõras mõni aeg „Riigi Teatajas“ oksjonite nimestikku jälgiks, see peaks küll arvama, et vähemalt pool Eestit on pankroti jäänud.

Kuid maksusid — neid tuleb aga ühtepuhku. Vaevalt olid hädasunnil viivitatud tulumaksud möödunud aastast kuidagi tasuda suudetud, kui tuli kaitseliidu maks. Paljud ei ole seda veel tänini maksa suutnud, ja politsei on selle sunnisissenõudmisega kibedasti ametis. Aga juba on uus maks järke ootamas — maks kaubandus-tööstuskoja heaks, rääkimata äri puhtakasumaksust ja tulumk-sust käesoleva aasta eest, missuguste maksude tasumine ka varsti ukse ees seisab. Ärid aga haigutavad tühjusest, nii et sugugi mitte liialdatud ei ole, kui äripidajad ütleavad, et päeva jooksul maksu-nõudjaid rohkem käib kui ostjaid.

Muidu on aga — kesksuve vaikus . . .

EESTI HÜPOTEEGI PANGA PANTLEHED

on esimesed KINDLAD KULLA ALUSEL põhjenevad väärtpaberid, mis täiesti mitmekordselt kindlustatud era liikumata varandustega.

RAHA VÄÄRTUSE KÕIKUMINE EI MÕJU PANTLEHE VÄÄRTUSE PEALE

kui raha väärtus langeb, maksetakse pantlehe eest tagasi niipalju rohkem, kui palju kulla hind tõusnud on.

PANTLEHED ANNAVAD KÕRGET PROTSENTI

8% AASTAS, mis kupongide vastu niisama kursi alusel maksetakse; tõuseb kulla hind, siis on igaaastane saadav protsendi summa rahas vastavalt suurem.

PANTLEHED ON TÄIESTI KINDLAD:

nende tagasimaksu kindlustavad eraisikute liikumata varandused, millede väärtus alati kindel. — Pantlehtede kindlustuseks olevad liikumata varandused, majad on õnnetuste vastu täielikult kinnitatud.

Eesti Pangalt ostetud pantlehti OSTAB PANK vabalt TAGASI ja ANNAB nende vastu LAENUSID.

PANTLEHTI VÕETAKSE igas riigi asutuses sularaha asemel tagatiseks vastu.

PANTLEHED ON MITMEHINNALISED:

à Mk. 5.000,—, 20.000,—, 50.000,—

Protsendid maksetakse kupongide vastu iga aasta kaks korda: 16. aprillil ja 16. oktoobril.

PANTLEHTI MÜÜB:

EESTI PANK, Tallinnas

ja Eesti Panga osakonnad: Tallinnas, Tartus, Viljandis, Rakveres, Narvas, Haapsalus, Pärnus, Võrus, Valgas, Petseris, Paides ja Kuresaares.

Meie Turg

ÜLEMAALINE TÖÖSTUS- & KAUBANDUSLINE KUUKIRI

Sisu:

	Lhk.
1. Kesksuve vaikus	402
2. Kui palju on arveraamatud nõudmiste tõendused	406
3. Ajast läinud seaduse paragrahvid	408
4. Käesoleva aasta äri- ja tulumaksud	410
5. Venemaa väliskaubanduse monopool	411
6. Maailma suhkruproduktioon	414
7. Ärimehe 16 tõde	416
8. Meie tööstus-ettevõtetest	420
9. Lühemad teated	448
10. Esperanto teated	450
Informatsioon:	
11. Kaubandus-tööstusministeeriumi „Majanduslised teated“	452
12. Laadad augustikuus 1925. a.	475
13. Abieluvaranduse lahutamise lepingud	475
14. Mõnede tähtsamate kaupade engros hinnad Tallinna kaubabörsel	477
15. Tallinna börskursid 29. juunist 31. juulini 1925	478, 479
16. Kuulutajate nimestik	480

Vastutav toim. A. Peal

Jegeri toim. H. Anto

VÄLJAANDJA: KIRJASTUS „MEIE TURG“
Publishers: Meie Turg Co.

Tallinn (Reval), Narva maantee 50-a/4
Kõnetraat 22-08

Kui palju on arveraamatud nõudmiste tõendused.

„Meie Turu“ käesoleva aasta veebruarikuu numbris ilmus minu sulest artikkel „Äriraamatud, kui nõudmise tõendused.“ Selles oma kirjutuses näitasin, et äriraamatud iseenesest veel kaupmehe ja mittekaupemehe vahel kohtulikult asjaajamisel nõudmiste tõenduseks ei või saada peetud, ja isegi neil juhustel, kus äriraamatud korralikult ei ole peetud, ka kaupmeeste eneste vahel nõudmiste tõenduseks ei sünni. Viimasel ajal on nende ridade kirjutajal tegelikus elus tulnud tähele panna, kuidas iseäranis väikekaupmehed (vürtspoodnikud) kaupe võlgu välja annavad, kusjuures võla kohta kaupmehele muud tõendust ei jää, kui tema oma arveraamat. Et paljudel kaupmeestel võla kättesaamise suhtes ebameeldivaid sekeldusi võib tulla, sellepärast võtan siinkohal n. n. arveraamatute juriidilise tähtsuse ligemale vaatlusele.

Arveraamat ei ole iseenesest midagi muud kui märkuste raamat kaupmehele enesele. Ta on nõnda ütelda „mustalt peetav“ raamat. Suuremates ärides, kus korralik raamatupidamine, ei figureeri arveraamat (klade) iseseisvalt kunagi, sest kõik tema sissekanded lähevad üle teistesse raamatutesse. Väikekaupmehel aga ei olegi pahatihti mingit muud raamatut kui arveraamat. Sellesse kannab ta oma tarvilikud märkused ja sinna märgib ka üles, kellele ja kui suure summa eest kaupe võlga müüdüd.

Ausate inimeste vahel aitaks sarnane „memorial“ (meelespidamisraamat) vahest küllalt, aga häda on selles, et meie päevil pole kõik inimesed ausad. Kui mõni oma poevõla ma-

ha salgab ja kaupmees temaga peaks kohtusse minema, seal juures aga muud tunnistust ei ole kui arveraamat, siis on kaupmehe lugu halb, sest kohus lükkab paratamatult tema nõudmise tagasi.

Arveraamat ei ole iseenesest mingisugune juriidiline akt, niikaua kui temas arvelesaaaja (võlavõtja) oma allkirjaga kinnitanud ei ole, et kõik, mis sellesse raamatusse tema arvel kantud, õige on. Kaubanduse seaduse § 681 lisa p. 16 alusel (end. Wene Senati seletused) järele ei või arveraamat, kui ta kaupmehe enese poolt peetud ja võlgniku poolt pole allkirjutatud, võla nõudmise tõenduseks peetud saada. Kui aga võlgnik ise arveraamatut peab, ehk igakord, kui ta kaupa võlga ostab, kaupmehe arveraamatus allkirjaga kinnitab, et ta tõepoolest seda ehk teist kaupa selle või teise summa eest võlgu saanud, siis on arveraamatul tõendava dokumendi väärtus.

Kaudne tähendus on aga igasugustel arveraamatutel. Nimelt sel juhusel, kui kaupmehel kas tunnistaja ehk mõni muu tõendus võla suhtes on ette tuua, aga selle tunnistaja või tõenduse läbi küllalt täpselt korda ei lähe võlasummat kindlaks teha. Siinjuures on arveraamat abitõenduseks ja kohus võtab seda teataval korral arvesse.

Kuid seadus nõuab, et ka väikepoodniku arveraamat peab olema läbinõõritud, lehed nummerdatud ja korralikult peetud. Ei ole need tingimised täidetud, võib ta maksvusest saada tunnistatud.

Peetagu ka seda silmas, et arveraamat, kui äriraamat, on maksev ainult üks aasta. *Jurist.*

IV. Tallinna

Rahvusvahelise Näitus-messi puhul
15.—24. augustini 1925 a.

ilmub

„Meie Turg'i“ Näitus-messi nummer

erakorraliselt suures eksemplaaride arvus ja läheb kodu-
ning väljamaale laiali.

Ärimehed!

Tarvitage sündsat juhust kuulutamiseks!

Tariifid, teated, proovinumbrid nõudmise peale maksuta!

Meie Turg Co.

Reklaamosakond Tallinn, Narva mnt. 50-a/4.
Kõnetraat 22-08.

Zur IV. Revaler

Internationalen Ausstellungs-Messe
15.—24. August 1925

erscheint

„Meie Turg's“ Messe-Nummer

in besonders grosser Exemplaranzahl, die im In- und
Auslande verbreitet wird.

Handels- u. Industriewelt!

Benutze die günstige Gelegenheit zum Pannoncieren!
Kostenanschläge, Bedingungen s. w. Probeheft kostenlos!

Meie Turg Co.

Reklameabteilung Tallinn, Narusche Str. 50-a/4.
Telephon 22 08.

Ajast läinud seaduse paragrahvid.

Seadusi kirjutatakse ja antakse selleks, et neid peab täidetama. Seadused, mis elunõuetele enam ei vasta, mis oma aja ära on iganud, vananenud, tulevad aja ja olude kohaselt muuta. Peberline seadus, mida täita ei saa, ei ole mõeldav, sest sarnastel seadustel on rahva massides demoraliseeriv mõju; seadus kaotab enesest lugupidamise ja rahvahulkades võib arvamine maad võtta, et ega iga seadust ikka täita ei saa!

Eesti vabariik võttis suures enamusel endised Vene seadused üle. Nende seaduste hulgas leiame palju neid, mis meie oludele võõrad ehk mis jälle oma aja täiesti iganud. Pole ju seadus iseenesest midagi muud, kui teatava ajajärgu õiguse norm, mis riigivõimu poolt sotsiaalvahekorjade reguleerimiseks antud ja kõikidele sunduslik. Sellega on iga seadus ka teatava ajajärgu produkt. Meie olud on palju muutunud viimaste aastakümnete jooksul, suurem hulk endiseid Vene seadusi on sarnastena meil maksma jäetud, nagu aasta viiekümne eest veel olid. Seal see viga seisab. Kui nüüd roomlase kombel seadust austada ja üelda, et „riik võib hukka minna, aga seadus peab jääma“, siis satuksime nende vananenud seadusmääruste täitmisel küll väga halba seisukorda.

Käesoleva lühikese kirjutuse otsustarb ei ole üles lugema hakata kõiki neid seadusi, mis sisuliselt ja oluliselt vananenud, aga siiski veel maksvusel. Neid on palju ja see viiks pikale. Nende ridade kirjutaja tahab tähelepanu juhtida Balti eraseaduse III köite §§ 3425, 3426, 3427 ja 3432 peale, milledega määratakse kindlaks igasuguste laenude ja võlgade pealt võetakse protsentide normid. Lae-

nudega ja protsentidega on kaupmeestel ja töösturitel tänapäev igaühel tegemist, sellepärast peaks see küsimus ka teataval määral huvitust pakkuma.

B. E. S. § 3425 ütleb: „*Protsendid viivituste eest, kui ka kõik muud seaduslikud protsendid arvatakse Läävimaal viis, aga Eesti- ja Kuramaal kuus protsenti saja pealt aastas.*“

§ 3426 lausub: „*Protsendid ei tohi, ei lepingu ega testamendi korralduse järele tõusta üle kuue protsendi saja pealt aastas. Ainult maa vaestelaste kohtutel lubatakse alaliste kapitalide pealt kõrgemaid protsenta võtta oma hea tahtmise ja laenaja kokkulepet mööda.*“

§ 3427: „*Kui protsentide asemel on tingitud teistsugune tasu, siis selle rahaline väärtus ei tohi tõusta üle lubatud määra (3426).*“

Ja lõpuks ütleb § 3432:

„*Kõik, olgu missugusel kujul tahes väljakaubeldud ehk võetud üle seaduses kindlaks määratud normi (§§ 3425 ja 3426), loetakse lubamatuks liiakasu võtmiseks. Igasugune kasu, mida laenuandja enesele peale protsentide välja kaupleb, võetakse protsentide arvamisest arvesse.*“

Et iga seadus võib muudetud saada ainult seadusandlisel teel, ülemaal ettetoodud paragrahvid aga seadusandliselt muudetud ei ole, siis tuleb järeldada, et nad praegu maksvad. Ja et nad kahtlemata maksvusel on, seda näeme kohtupraktikas igapäev, kus võlanõudmiste protsenta üle kuue protsendi laenuandja kasuks välja ei otsustata.

Tegelikus elus näeme aga teistsugust pilti. Iga pank vaataks mehe peale, kes praegusel korral 6 prot-

sendiga aastas laenu tahab võtta, kui nõrgameelse peale, kes Seevaldi asemel panka sattunud. Ja pankadel on õigus, sest kuidas võivad nad 6-e protsendiga laenusid välja anda, kui ise hoiusummade pealt 6—8 maksavad. Rahaasutused ei ole heategevad asutused, kes omalt poolt laenusajatele juure peaksid maksma.

Ja nii kõigub pankade laenuprotsent praegu 12—15 aastas, sealjuures võtavad veel mõned pangad lisaprotsenta „komisjoni-maksu“ näol, mis ulatas kuni 3%.

Eraisikute laenuprotsent on veel palju mitmekesisem. Siin võetakse 5—8 ja isegi rohkem protsenta kuus, seega keskmiselt 60—100% aastas!

Eks ole see maksva seaduse üle hirvitamine?

Rahaasutused võtavad rahuliku südamega umbes 18% aastas, ja kellegil ei tule meele, et seadus seda keelab, aga kui seesama pank pro-

testeeritud veksliga kohtu poole pöörab ja palub kapitali võlga ühes protsentidega välja mõista, siis mõistab kohus, seaduse alusel, ainult 6% võla pealt aastas. Ja nõudja on rahul, sest ta teab, et kohus on *seaduslikult* talitanud.

Nagu lugeja näeb, pole siin kõik korras. Viga seisab selles, et seadus on vananenud.

Kahtlemata on tarvis laenu protsentide ülemmäär seaduslikult kindlaks määrata. Praegu teeb erapankade suhtes seda n. n. Pankade Nõukogu, mis aga mingi seadusandline asutus ei ole, vaid täiesti erakorraldus. Eesti Panga laenuprotsendi ülemmäära kinnitab muidugi rahaminister. Aga ei üks ega teine, ei rahaminister ega Pankage Nõukogu saa maksvat Balti eraseadust muuta. *Seda tuleb aga viibimata selles suhtes muuta*, sest vastasel korral ignoree-

(Järg lhk. 427)

TRIKOO- ja SUKAVABRIK

O. KILGAS

Tallinn, Prii t. 3 Telefon 2-23

ESIMENE MEHAANILINE

TRIKOO- ja SUKAVABRIK

EESTIS

Valmistab puuvillast ja villast trikood kangastena, trikoo meeste- ja naisterahva pesu, trikoo laste ülikonde, sukke ja sokke ning igasugust villast ja puuvillast kujutud kaupa

Kaup nägus ja vastupidav

Hinnad mõõdukad Müük ainult engros

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

Käesoleva aasta äri- ja tulumaksud.

Otsekoheste maksude peakomitee poolt jäeti tänavu kevadel äride keskmisteks puhtakasu protsentideks minevase aasta protsendi normid. Need väiksed muudatused, mis puhtakasu protsentide klassifikatsiooni tabelites tehi, ei ole õieti nimetamise väärtki. Nii ei tohiks ärimaksud puhtakasu protsentide alusel mitte tõusta. Kuid paljude äri-meeste puhtakasu lehti läbi vaadates näeme, et paljudele kaupmeestele käesoleval aastal märksa kõrgem puhtakasumaks on peale pandud, kui läinud aastal. *Maksukomisjonid on äride läbimüükisid õige palju tõstnud võrreldes läinud aastaga.*

Kas olid maksukomisjonid õigustatud seda tegema?

Kahtlemata võisid maksukomisjonid nii mõnegi äriettevõtte kohta õigustatud olla läbikäikisid tõstma, sest mõni üksik kaupmees võis läinud aastal tõepoolest suuri läbimüükisid teha, kuid üldiselt peab ütleva, et kodanikkude ostujõud ühtesoodu on langenud, mis paratamatult ka äride läbimüükides oma mõju avaldamata ei jäta. Juba tööta tööliste arv on tugevasti kasvanud. Iga koolijüts võib aga arvata, et tööta tööline, kes ei tea, kust naela leiba saada, kuigi palju muud, peenemat kauppa ei või osta. Samuti on põhja varisenud sõjaaegsed saherdajad ja miljonärid, kes moe- ja maiusasjade kauplustele mõni aasta tagasi kõige rohkem raha kokku kandsid. Asunik- kude elujärg on raske; asunik ei anna ainustki penni ilmaaegu välja, kauplustest hoiab ta eemale kui katkust; vanapõllumees on maksudega ja teenijate palkadega koormatud, ka tema ei või omale kauplustes suuri sisseostusid teha, mahaarvatud kõige hädalisemad. Elu on kalliks läi-

nud; palgasaajad ei saa palkadega kuidagi läbi; ka neil pole nimetamisväärilist ostujõudu. Nii näeme, et kodanikkude ostujõud igal alal alaneb. Selle järeldusel kuivab äritegevus ikka rohkem ja rohkem kokku. Seda tunnevad kõik ärimehed, ainult maksuametid ei saa sellest aru, või ei taha aru saada.

Iseäranis tuntavalt on tõusnud käesoleval aastal aga *tulumaks*. Uue tulumaksu seadusega, mis käesoleva aasta algul maksma hakkas, vabanesid väiksema sissetulekuga kodanikud tulumaksust, sest elatismiinum tõsteti märksa. Kuid selle asemel kõrgendati maksu protsenti. Tulumaksu arvati enne 1½ protsendist peale, nüüd on algprotsent 5. Selle all saavad iseäranis kaupmehed ja töösturid, kelle tulud äri läbikäikude järele kindlaks tehtakse, raskesti kannatada. Peaaegu kõik ärimehed maksavad käesoleval aastal 20—30 protsenti, ja isegi rohkem, tulumaksu, kui läinud aastal.

Kui veel tähele panna, et käesoleval aastal juure tuli kaitseliidumaks ja maks kaubandus-tööstuskoja heaks, siis näeme, et maksud käesoleval aastal tuntavalt on tõusnud. Kaupmehed ja töösturid saavad väga hästi aru, et nad riigi ja omavalitsuse heaks maksusid peavad maksma, aga siiski sunnib tekkinud olukord neid kartust avaldama, et kui maksud sarnases tempos edasi tõusevad, kas siis enam üldse võimalik on ettevõtete uksi lahti hoida. Kas valitsus siin mitte selle talumehe viisi ei talita, kes lehmalt kõik piima korraga kätte saada tahtes, lehma kõhu lõhki lõikas ja oma lüpsilehma sellega päriselt surmas? —

Maksumaksja.

ESIMENE EESTI KINNITUSE SELTS

.....
Peakontor
ja juhatus
Tallinnas
Lai tän. nr. 1
 (omas majas)

.....
Agentuurid
linnades,
alevites
 ja
maailmas

TULEKINNITUS

KLAASIKINNITUS

KODULOOMADE KINNITUS

õnnetuste, haiguste, katkude ja varguste vastu

MURDVARGUSE VASTU KINNITUS

ELU JA KAPITAALIDE KINNITUS

Kinnituskasud ja kinnitustingimised soodsamad, kui teistes kinnitusseltsides.

Venemaa väliskaubanduse monopool.

On üldiselt teatav, et õige mitmed meie ärimed, kes omal ajal läksid Venemaale suurt saama ja miljonisi kokku ajama, sealt mõne aja pärast peaaegu paljatena tagasi tulid. Teised ärid aga, selle vastu, töötasid ja töötavad praegu Venemaaga järjekindlalt, ja ei ole kuulda olnud, et neile Venemaal erilisi kahjusid kanda oleks olnud. Esimesed kiruvad ärilist läbikäimist Venemaaga müdugi põrgu põhja, kuna teised asja peale kaimelt ja asjalikult vaatavad.

Millega seletada neid otse üksteise vastu käivaid nähtusi?

Tuntud aabitsatõde on, et iga äri-mehe, kes võõra maaga äri tahab ajada, selle maa seadusi ja kombeid peab tundma. Meie kergejalgseid ärimed aga ruttasid Venemaale

niipea, kui piir vähegi vabanes, arvates, et nemad Venemaa oludega küllalt tuttavad on. Kuid Venemaa seadused ja ärikombed ei ole enam seda, mis nad kümnekonda aastat tagasi olid. Venemaa olud on meile pea niisama tundmatuks saanud, nagu mõne Kesk-Aasia riigi omad. Sellepärast arvan mitte üleliigse olevat laiemat lugejate ringi Venemaa väliskaubanduse praeguse korraldusega üldistes joontes tutvustada.

Kõik väliskaubandus Nõukogude Venemaa piirides on riikliseks ainuõiguseks või monopooliks. Igasugune kaubavahetus välismaadega on koondatud riigi kätte, et riigil võimalus oleks seda enda sihtide kohaselt nii ehk teisiti juhtida. Niisugune riikline monopool Venemaal teostati 22,

aprilli 1918 a. dekreediga „väliskaubanduse natsionaliseerimise kohta.“ Selle dekreei põhimõte seisab selles, et kõik tehised tööstuse ja põllutöö igasuguste produktide ja saaduste ostu-müügi alal Venemaa ja võõrasriikide vahel teostatakse Nõukogude Venemaa Vabariigi nimel eriti selleks volitatud organide kaudu, missugustest mööda minnes igasugused kaubanduslised tehised väljamaaga kaupade sisse- ehk väljaveoks täitsa keelatud on. Nii siis on riik selle dekreei kaudu oma väliskaubanduse täieliseks ja ainukeseks käskijaks ja korraldajaks saanud.

Pärast 22. aprilli 1918 a. dekreeidi avaldamist järgneb veel rida valitsuse määrusi, mis püüdsid teatud alustel kinnitada väliskaubanduse monopooli põhimõtteid ja sellest ülestastumisi takistada. Lõpuliku kuju omas väliskaubanduse riikline monopool siis, kui juunikuul 1920. aastal loodi Väliskaubanduse Komissariaat (Vnjeschtorg), mille kätte nüüdsest peale läks erakorraline õigus väliskaubanduse kohta. Esimestel aegadel pärast asutamist oli Väliskaubanduse Komissariaadil väliskaubanduse kohta monopoolne õigus, kuna ühelgi teisel asutusel ega organsatsioonil, ei riiklisel, kooperatiivsel, amugi veel mitte eraettevõttel õigust ei olnud välisriikides asuvate kontrahentidega äriühendusesse astuda. Nii oli väliskaubandus sel ajal kindlasti ainult ühte keskk kohta koondatud.

Kaubanduslise läbikäimise alaline laiendamine Venemaa ja välisriikide vahel, mis iseäranis 1921. ja 1922. a. maad võttis, ühenduses terve rea kaubandusliste ja poliitiliste kokkulepetega Venemaa ja Lääne-Euroopa riikide vahel, samati ka üleminek uuele majanduspoliitikale

(nep) tegid tarviliseks Väliskaubanduse Komissariaadi ümberloomise. See osutus seda hädatarvilikumana, et ühenduses rahaasjanduse normaalsele alusele seadmise, kaubavahetuse vabakslaskmisega siseturul ja suurema hulga tööstusettevõtete üleminekuga majanduslisele alusele, ilmus majanduslisele tegevusväljale hulk riiklisi majanduslisi ettevõtteid, kes oma majanduslises tegevuses iseisivad olid. Neile oli tarvis võimaldada teatud osavõtt oma saaduste müügist rahvusvahelisel turul ja tarviliste sisseseadete ning tooresainete sisseostust sealsamas. Samati vajasisid niisugust võimalust ka riigi poolt renditud ettevõtted ja eratööstus.

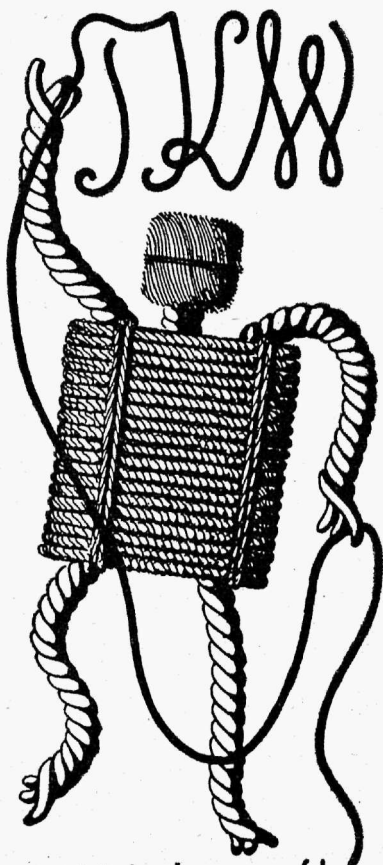
Samal ajal tärkas ka Vene ühis-tegevusel, mida riik eriti soodustas, tarvidus vabama ja vahendamata läbikäimise järele välisturgudega. Lõpuks selgus veel, et Venemaa väljaveo elustamiseks ja väljaveokaupade otstarbekohasemaks valmistuseks väga soovitatav on väljamaa kapitaali osavõtt nendest operatsioonidest. Väljamaa kapitaali tõmmati kaasa n. n. segaühisuste asutamise kaudu. Kõik need asjaolud tingivad järkjärgult terve rea uute seaduste eluviimist, mis olid sihitud sellele, et riiklist väliskaubanduse monopooli uuele majanduslisele olukorrale vastavaks muuta. On selge, et kõik need uuendused väliskaubanduse monopooli detsentraliseerimist nõudsid.

Dekreediga 9. aug. 1921 a. tehti Väliskaubanduse Komissariaadile kohuseks majandusliste organisatsioonide väljaveokaupade muretsemist juhtida ja ise neid kaupu muretsema. Aprillis 1922. a. muudeti Väliskaub. Komissariaati selle läbi, et tema juure loodi riikline Eksport-Import Kaubakontor (Gostorg), kes, olles

Väliskaubanduse Komissariaadi operatiivseks orgaaniks, töötab puhtkaubanduslisel alusel ja allub Rahvakomissariaadi kolleegiumi üldisele kontrollile. Kõrgema Kesk-Täidesaatva Komitee praesidiumi otsusega 13. märtsist 1922 a. anti mõnedele majanduslistele organisatsioonidele õigus toimetada väliskaubanduse operatsioone vahendamata, kuid selle tingimisega, et kõik tehised enne Väliskaubanduse Komissariaadi, või selle kaubandusliste esituste poolt välismaadel kinnitatakse. Kõik teised majanduslised orgaanid pidid oma väliskaubanduse operatsioone toimetama aga ainult Gostorgi kaudu ehk sellekohaste eriühingute kaudu, mis tähtsamate kaupade (näiteks, metsasaaduste) väljaveoks oli loodud. Ka kooperatiivide keskühingule (Tsentrosojus) anti luba väljamaa ühistegeeliste asutustega vahendamata läbikäimisesse astuda ja väljamaal oma esitajaid pidada. Samase 13. märtsi dekreediga anti ka luba asutada segaühinguid, Väliskaubanduse Komissariaadi ehk sisemiste autonoomsete riigi majandusliste ettevõtete osavõttel. Sarnaste ühingute ülesandeks oli arendada väljaveokaubandust ehk selle üksikuid erihaarusid, misjuures neile luba anti oma operatsioonide täidesaamiseks luua oma korraldusi.

Sedamööda, kuidas ajajooksul väliskaubandus ikka enam arenes ja tema üksikud harud üksteisest erinesid, loodi Väliskaubanduse Komissariaadi osavõttel rida eriühinguid mitmesuguste väljaveokaupade välja- maale toimetamiseks. Sarnaste ühingute asutamise sihiks oli püüe riiklist väljavedu laiendada ja spetsialiseerida täielisemal ja kasulikumal tehnilisel ja kaupmehelisel alusel.

(Järg lhk. 424)

Aktsia-selts
Tallinna
Kõievabrik
John Carri pärijad

Kopli tän. 19. Tel: 12-79

Soovitab ladust
ja tellimiste peale
kõiksugu:

kõisa, nõõre,
trosse.

Maailma suhkruproduksioon.

Suhkur on üks neist igapäistest toiduainetest, mis pea samati kui leibki, üle ilma igas rahvakihis laialiselt tarvitamist leiab. Loomulik on siis, et iga riik seda igapäiset tarbeainet oma kodus valmistada püüab, kui olud seda vähegi lubavad.

Nagu iga teise majandusharu peale, nii mõjus ilmasõda ka suhkrutööstuse peale õige halvavalt ja surus selle valmistusvõime üldiselt õige tuntavalt alla. Kuid niisugune seisukord ei kestnud siiski kaua, sest et suhkrutööstus põllumajandusega õige lähedas ühenduses seisab, põllutööstus aga toibus sõjahaavadest kõige kiiremini. Selle tagajärjel hakati viimasel ajal ikka rohkem suhkrunaerid kasvatama, ja suhkrutööstus tõusis peagi jälle üsna kõrgele järjele. Kui palju Euroopas ja kogu ilma suhkrut valmistatakse ja ära tarvitatakse, selle kohta annab ülevaadet järgmine uuemate statistiliste andmete järele kokku seatud tabel.

a) Euroopa suhkruvalmistamine ja tarvitamine (tonnides):

	Valmistamine.	Tarvit.
Austria	60.000	160.000
Belgia	380.000	190.000
Bulgaaria	45.000	35.000
Czechoslovakkia	1.520.000	380.000
Daani	125.000	150.000
Danzig	22.000	7.000
Eesti	—	16.000
Hispaania	255.000	230.000
Hollandi	330.000	225.000
Iiri	—	50.000
Inglismaa	450.000	960.000
Itaalia	415.000	350.000
Jugoslaavia	95.000	70.000
Leedu	—	15.000
Läti	—	20.000
Norra	—	70.000

Poola	435.000	210.000
Portugal	—	50.000
Prantsusmaa	700.000	860.000
Rootsi	140.000	210.000
Rumeenia	118.000	70.000
Saksamaa	1.600.000	1.250.000
Schveits	6.000	180.000
Soome	—	70.000
Türgi	—	25.000
Ungari	170.000	85.000
Venemaa	410.000	450.000

b) Teiste ilmajagude suhkruvalmistamine:

P.-Ameerika	7.570.000	6.558.000
L.-Ameerika	1.230.000	910.000
Aasia	6.580.000	5.785.000
Aafrika	615.000	440.000
Austraalia	480.000	360.000

Ülemaltoodud arvudest on näha, et ilma suhkruvalmistus praegu üle 2 miljoni tonni suurem on, kui tarvitus. See valmistuse ülekaal, millel näikse olema püsiv iseloom, mõjub juba praegu mõõduandvalt suhkruhindade peale. Ja töega peab tunnistama, et suhkruhinnad meil ennesõjaaegsete hindadega võrreldes odavamad on. Kuna meil suhkur praegu maksab 20 mrk. nael, s. o. ennesõjaaegse kursi järele umbes 10 kop., oli selle hind selajal 12—13½ kop. nael. Nii on meil suhkur 20—35% odavam, kui enne sõda, kuna kõik teised toiduained aga 30—100% ennesõjaaegsetest hindadest tõusnud on. Suhkrutööstuse tulevik ei näi väga roosiline ka sel põhjusel, et ta pilliroosuhkrus enesele tugevat võistlejat näeb, sest viimase valmistamine tuleb umbes pool odavam.

Missüguste raskustega mõne maa suhkrutööstusel juba praegu võidelda on, näitab üsna kujukalt Czechoslovakkia suhkruturg. Nagu eelmine

V. Rigaer Ausstellung-Messe die Brücke zwischen West und Ost

Anlässlich der V. Rigaer Ausstellung-Messe im Juli d. J. erscheint in stark vergrößerter Auflage eine Sondernummer d. Handels- u. Industrie-Zeitschrift

„Latvijas Tirgotajs“

(„Lettlands Kaufmann“)
gegr. 1912

**Offizielles Organ d. wichtigsten Wirtschafts-
organisationen Lettlands**

**Günstigste und erfolgreichste Inserationsgelegen-
heit für alle, die ein Interesse für die Baltischen
Staaten und Russland haben**

Probeheft u. Kostenanschlag auf Wunsch kostenlos

**Herausgeber und Verlag
Akt.-Ges. J. A. Kukurs, Riga
Lettland „Aspasia-Boulevard 10“**

tabel näitab, on Czechoslovakkia üks suurematest suhkruvalmistajatest Euroopas. Sellest suhkrust tarvitab ta aga umbes ühe veerandi ära, kuna $\frac{3}{4}$ valmistusest väljaveoks läheb. Et ka meie peajasjalikult Czechoslovakkia suhkrut tarvitame, siis ei ole üleiligne selle suhkruturu seisukorraga tutvuneda. Selle kohta kirjutab „Baltische Presse“ 17. juulil s. a.:

„Seisukord siinsel suhkruturul on selle aasta jooksul õige palju pahe- maks läinud. Müügiturud suudavad enestesse järjest ikka vähem ja vähem vastu võtta, mille tagajärjeks on ekspordi tuntav tagasimineku. Prantsusmaa, kes sõja algust peale üks suurematest Czechoslovakkia suhkrutarvitajatest oli, on oma suhkruvabrikud uuesti jälle üles ehitatud ja ei tule kui importöör üldse

enam arvesse võtta. Austria suurendab aasta-aastalt oma produktiooni, Balkani riigid valmistavad ise nõnda palju kui nad tarvitavad. Itaalia, kes ka üks suurematest tarvitajatest oli, on uue tollitariifi maksmapane- kust saadik lakkanud seda olla. Inglismaa, kes senini kõige suurem tarvitaja oli, püüab preemiate jagamise läbi oma suhkrupeedi kasvatamist tõsta ja end kontinendist rippumatuks teha. Väljavedu Hamburgi kaudu Balti riikidesse ja Venemaale on küll veel praegugi suur, kuid tuleviku kohta ei ole sellel aga miski väljavaateid, sest et Venemaal suhkrutööstus uuesti üles ehitatakse ja Balti riikides see praegu tekkimisel on. Selle tõttu peab Czechoslovakkia suhkrutööstus enesele uusi müügiturgusid soetada püüdma.“

Ärimehe 16 tõde.

„Aeg on raha“, iseäranis ärimehele. Igaüks meist tunneb seda ütelust kuid vähesed tema tähtsust. Veel vähem on neid, kes oma aega tõsiselt hindavad, seda õieti kasutades. Kui meie midagi rahaga võrdleme, siis peab sellel teatud väärtus olema. Kui aga ajal oma väärtus on, siis on tarvis temaga kokkuhoidlikult ümber käia. Kuid mitte igauks ei oska oma aega otstarbekohaselt, produktiivselt kasutada.

Ajakohases ettevõttes peab maksima põhimõte: töötingimiste parandamine ja tööaja lühendamine, mis võimalik heade kasude tõttu, see on kasulik ettevõttele ja, arusaadavalt, ka töelistele. Palgaolude parandamine ja mõnusus suurendamine, mis võimalik tööstuse laiendamise tagajärjel, — on niisama kasulikud mõlemile poolele. Väljamaal on nende küsimuste käsitamiseks palju tehtud, iseäranis Ameerikas. Tuntud organisaator Mr. H. Casson, kes toimetab ajakirja „*Efficiency Magazine*“, seab üles 16 aktsiooni või tõde ärimehele.

Meie usume, et „M. T.“ lugejad nendest mõnda väga õiget tõde huvitusega tähele panevad ja toome need kokkuvõttes.

1. TÕDE.

Peab vähemalt kehekesi olema, et mingisugust äri toimida.

See näib juba liig lihtsana. Luges seda, mõtlete Teie: „Arusaadav! Kas keegi selle üle vaidleb?! Mis ilmaaegu aega viita?“

Vabandage! Tuletage meeles, mis tähendab — tõde? Kas Teie ära unustasite, et just kõige harilikum tõde matemaatika aluseks on?

Kuuldes tõde, olete sellega kohe nõus. Kuid seni, kui Teie seda esimest korda kuulsite, kas olete kunagi selle üle mõelnud? Ainult kõmuline huvitab meid!...

Mitmed aastasajad inimsugu elas maa peal ja ei aimanudki vereringjooksu. Caesar ei teadnud seda. Kromvell — ja ka mitte. Kuid sest ajast, kui Garvay selle üles leidis ja tõendas, terves ilmas Teie muud ei kuulegi, kui: „No jah, veri tsirkuleerib...“ Kas pole ükskõik, kes seda üles leidis!?

Meie esimene tõde ütleb, et mingisugust äri teha ei saa, kui ei ole kahte isikut.

Robinson Krusoe pidi ootama Reede ilmumist, enne kui võis „äri“ teha.

Keegi ei või iseendalt osta, ega enesele müüa.

Huvitatud isikute arv igas äris on piiramata. Tuhanded töölised töötavad klaveri valmistamise kallal, mis hiljem vahetatakse automobiili vastu, mis teise tuhande tööliste poolt valmistatud.

Kuid tööstus on üks, kauplemine — aga teine. Mitte ainult üks tööstus pole kängu jäänud sellepärast, et lihtsa töö unustas: et teha äri, on vähe ainult tööstusest.

Keegi võib mingisuguse asja üksipäini valmis teha, kuid äriks mingisuguse kaubaga on tarvis kahte isikut. Sellepärast on tööstus ainult siis elujõuline, kui tal on juures uus tegur — müük.

Vaatame selle töö valguses Inglise töösturi. Kui ka ainult pool sellest arvestada, mis on öeldud tema vigade kohta, siis käib ülaltõudud tema kohta iseäranis.

See, kes valmistab kaupe oma isikliku maitse ja väljamõtlemise järgi, kes leti peale välja pakib vanaaegse assortimendi, ilma ostja soove tähelepanemata, on kurt meie esimese tõe vastu.

Terve ilm teab, et Inglise kaubad on head ja soliidsed. Kuid neil puudub siiski midagi. Lihtsalt — nad ei vasta täielikult kohalikkude ostjate nõudmistele.

Inglise vabrikandil puudub osavus kohaneda. Selles ei või kahtlust olla, liiga palju väljamaa arvustajaid on sellest rääkinud. Aga mis tähendab oskus kohaneda? See on oskus mitte ainult tarvitaja soove, vaid ka tema mõtteid mõista ja kõik püüdumised sihtida nende rahuldamiseks.

On võimata vaielda kaotuste vastu, mis Inglise tööstus ja kaubandus väljamaal saanud ainult selle tõttu,

et Inglise vabrikandid ei tahtnud arvestada kohalikkude ideedega ja harjumustega.

Tõepoolest, ma kahtlen, et Inglise vabrikant kunagi võtaks vastu tellimise 100.000 vankri peale 9 rattaga.

— „Missugune mõttetus!“ — ütleks ta.

— „Vankril ei või 9 ratast olla, on võimata seda tellimist vastu võtta. See tellimine on lihtsalt rumal!“ ...

Kuid ometi on niisugune rumalus ainult geograafiline küsimus. Vanker, mis naeruväärt on Manchesteris, ei oleks naeruväärt Brasiilias. Vaadake viljaveo vankrid Argentiinas, mille rattad on 8 jalga kõrged ja sealjuures täiesti määrinata. Loomulik, et niisugused vankrid Londoni peatänaval liikumist takistaks, aga Argentiinas on nad täitsa omal kohal.

Die beliebten Pakete

liefern wir für nur 10.— Goldmark

Portofrei ins Haus.

Pakete A enthält:

500 Haarlemer Blumenzwiebeln in den schönsten Sorten wie Anemonen, Begonien, Gladiolen, Lilien, Montbrefien, Ranunkeln u. s. w.
500 dieser schönen Sorten für nur G.-M. 10.—

Pakete B enthält:

100 Stauden in 20 Sorten mit Namen wie Astern, Chrysanthemums, Coreopsis, Delphinien, Iris, Lupinus, Papaver, Pyrethrum, Phlox, Paeonias u. s. w. 100 dieser ausgesuchten Stauden für nur G.-M. 10.—

PAPENDRECHT & Co.

BLUMENZWIEBELN und STAUDEN KULTUREN

HILLEGOM (HOLLAND).

Prrière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“

„Ärge unustage seda, kes mängib
„teist osa!“

Ärge unustage tema tähtsust. Tema soovid võivad olla naeruväärised ainult sellepärast, et nad Teie omadest lahku lähevad.

See on üks tähtsamatest põhimõtetest ärilises praktikas. Äril ei ole kahte külge, nagu: „kull ja kiri.“ Äris on mõlemad pooled „kirjad.“

Äri on mäng, mida mängitakse kahekesi. Ja nimelt õiglane mäng.

Kuid osavusest üksi on vähe äris. Üksikul saarel äraeksinu võib töös- turiks hakata, kuid saada ka kaup- meheks ta ei või.

Niipea, kui esimese töö tähtsus on omandatud, saab kohe selgeks tarvidus osava, teadliku ja ettevaat-liku müügi ja tõsise reklaami järgi. Ainult heade kaupade valmistusega — ei või ülesanne täidetud saada.

Juba mõnda aega on oskus müüda- ta kaupa, tarvitaja suurema tähele- panu tõmbamine selle peale ja tarvi- taja soovide täitmine saanud elukut- seks. Esimese töö mõte on selle kä- sitöö ellu kutsunud, mille algus ja lõpp on — osava „teise“ järgi va- tamine.

Võiks veel paljugi ütelda, kuid aitab sellest. On küllalt sellest, et meie aitame oma lugejatele teha „äri“ ja saavutada kergemini suure- maid kasusid.

Ja esimene tõde on alus. Sellele rajame oma esimesed read.

Meie teame, et iga äri on vaja vaadata *kahest* küljest.

Ei ole olemas vabrikanti, kes kõr- gema kasuga võiks müüa nii ehk ra.

On palju kordi marshall Fieldi armastatud lauset tarvitatud: „*Kli- endil on alati õigus.*“ Sellest selgub, kui suurelt hindas tema kliendi täht- sust. Igaüks teab, et marshall Field

seisis kõigi Ameerika kaupmeeste eesotsas ja peale surma jättis järele varanduse 60 miljoni dollarit.

Siit järgneb, et on mõte olemas „mõlemate“ poolte vaateid arvesse võtta.

2. TÕDE.

Igas äris (tehingus) — kolm elementi, ostja, müüja ja kaup.

Keemiaga tegemist teha on tõesti huvitav, see aitab analüüsida ol- luseid ja elementa, millest miski asi koos seisab.

Analüüsida — olgu esimene sõ- na meie terminoloogias. Ainult õige analüüsi läbi on võimalik õiget mõt- lemist arendada ja ennast vabastada eelarvamistest ja rumalustest — nendest hädahohtlikkudest päitsetest äriilmale.

Enne kui pole jõutud analüüsiga harjuda, võib iga äri paista keeruli- sena ja võib arvata, et igal äril on tosin elementa.

Tõepoolest aga on igas kauban- duslises operatsioonis ainult 3 ele- menti ja *kunagi* ei ole neid rohkem. Peaasi äris on — selgelt mõtelda!

Lubage selle kohta näitus tuua: ühel heal päeval läks kreeklane kingsepa juure ja ostis paari kinge, hinnaga 10 dollarit. Kuid et kassal ei olnud võimalik vahetada 10 dol- larit, millega kreeklane maksta tah- tis, siis jooksis müüja naabruses olevasse panka, et raha vahetada. Kaks tundi peale kreeklase lahku- mist tuleb kingsepa juure panga kassahoidja ja teatab, et pangatäht võrsitud on. Müüja oli sunnitud 100 dollar. raha tagasi võtma ja sel- le vastu kassahoidjale uue andma.

Küsimine: palju kaotas kingsepp kreeklasele ja panga kassahoidjale?

Tihti olen ma seda küsimust äri-meestele ette pannud ja olen nendelt vähemalt viis isesugust vastust saanud: 200 doll. ja paar kingi; 100 doll. ja paar kingi; 100 doll.; 90 doll. ja paar kingi. Ainult viimane arv on — õige!

Selles äris oli ainult 3 elementi: kreeklane, kingsepp ja paar kingi. Pank muidugi siia hulka ei kuulu, sellepärast, et ta midagi ei teeni, midagi ei kaota, niisama müüa. Kui nad siia ka ilmuvad, siis ainult selleks, et asja keerulisemaks teha.

Meil on kaks operatsiooni ja ainult mõned saavad kohe nendest aru. Esimeses on: kingsepp, vale pangatäht ja pank; teises — kingsepp, paar kingi ja kreeklane. Kahju sünnib ainult teise operatsiooni kestvusel.

See näitus seletab meie teise töö tähtsust, mille sisu seisab selles, et iga tehise elementideks on:

Teie;

kaup;

tarvitaja.

„Äri“ võib võrrelda kolmejalgse pingiga; võtke talt üks jalg alt ära ja olgugi, et Teie mõnda aega tasakaalu suudate alal hoida, kuid aja jookkul kukute Te ometi. Ühe äriettevõtte olemasolemiseks ja edenemiseks on tarvis kolme jõu — finantsisti, töösturi ja müüja — koostöötamine.

Kuid ükski nendest ei või oma naabri ülesandeid täita, sellepärast, et nad kõik üksteisest eralduvad, nagu mesilane, hobune ja valaskala.

Teie olete vist muidugi ühele pannud, et äriosanikud seda tagajärjerikkamalt töötavad, mida rohkem nad üksteisest enda omadustega eralduvad. Kui neil aga ühesugused omadused on, siis edu ei ole. Kolm

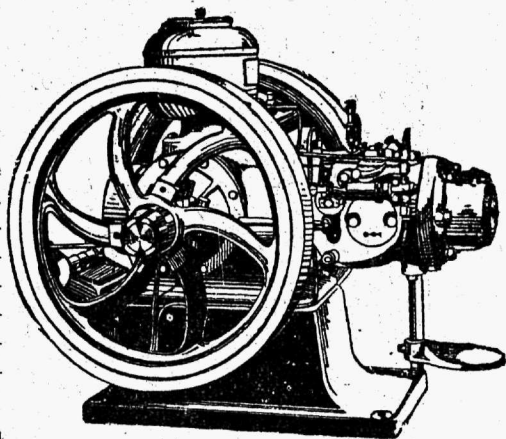
„müüjat“, kes omaette äri ajavad, viivad ettevõtte niisama kuristikku, kui kolm töösturi — äriosanikku. Paratamatult üks element saab arenema teiste arvel.

Finantsisti ülesanne — kasudega tegemist teha. Tema on see mees, kes on ühenduses pankadega ja kes valvab väljaminekute ja sissetulekute järele. Tema kujutab enesest, kui nii ütelda võib, ettevõtte egoismi ja kahtluse tonti. Ei ole tähtis, kui tema ei ole kompetent selles, mis puutub kaupadesse ehk tarvitaja soovidesse. Tema pingutused on ainukele ülesandele määratud: „veel ja veel rohkem kasu, suuremat kasu.“

(Järg lhk. 428)

M. SEILER

Pärnus, Pikk tänav nr. 7.

Soovib oma töökojas valmistatud mitmetüübilisi petrol- ja naftamootore merisõidu ning tööstuste jaoks.

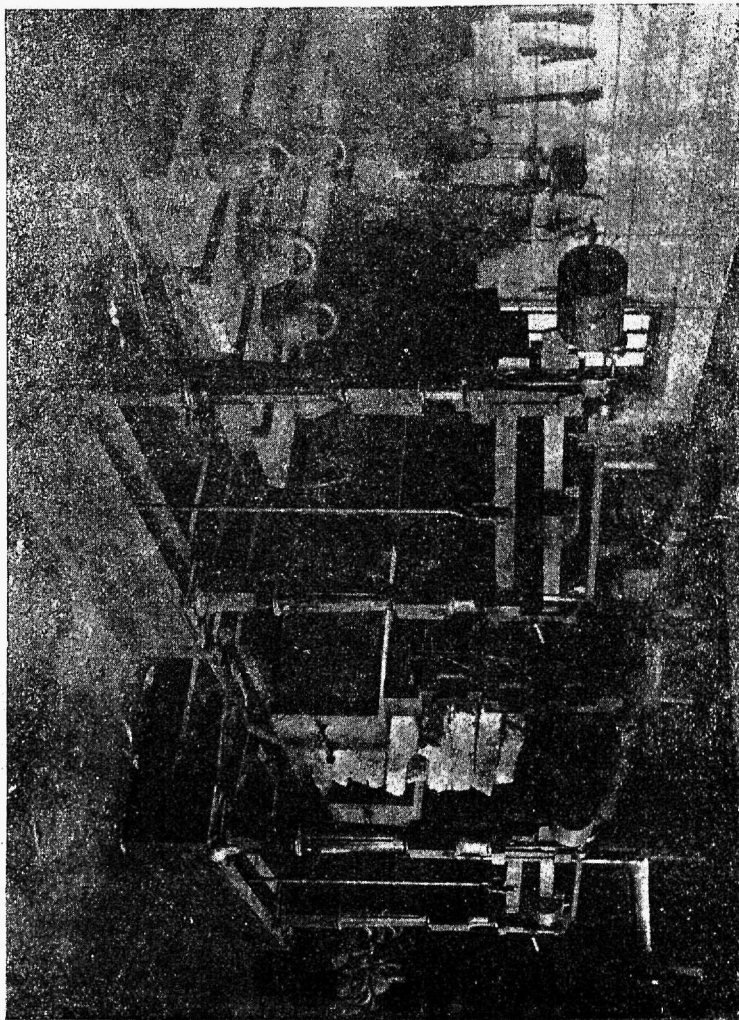
Valmistab

sindli- ja kantmasinaid (Seimer). Võtab enda peale meierei masinate ülesseadmisi, igasugu masinate parandusi ja autogeen raua kokkukeetmist.

Meie tööstus-ettevõtetest.

Kaalude ja kassakappide tehas „Otto Heinrich Kaber.“

Kaalude ja kassakappide tehas maa, Mustast merest, üle Kaspia me-
„Otto Heinrich Kaber“ asub Tallin- re Tashkendist Turkestanini. Kesk-

nas, Raevalla (endine Kulikovi) tän. nr. 2-a, kontor ja ladu Raekoja platsil, Jegorovi majas. Tehas on asutatud 1883 aastal. Tööstuse tegevuse piirkonnaks on olnud Lõuna-Vene-

punktiks, peale Eesti, alates suurimast õlitööstuse linnast Bakust kuni Batumini.

Eestis uuesti asutatud Eesti vabariigi algul, kus tehas mõne aasta

jooksul on igasuguseid kaalude uuen-
dusi ette võtnud.

Tahas töötab peaasjalikult järg-
mistel tööaladel:

1) Arvemasinad, puudad kilo-
grammidesse ja ümberpöörduvad.

2) Soomustatud tulekindlad te-
rasest raha-, arhiiv- ja sega-arhiiv-

1) Igasugused kaalud, vihid ja
 nende parandused.

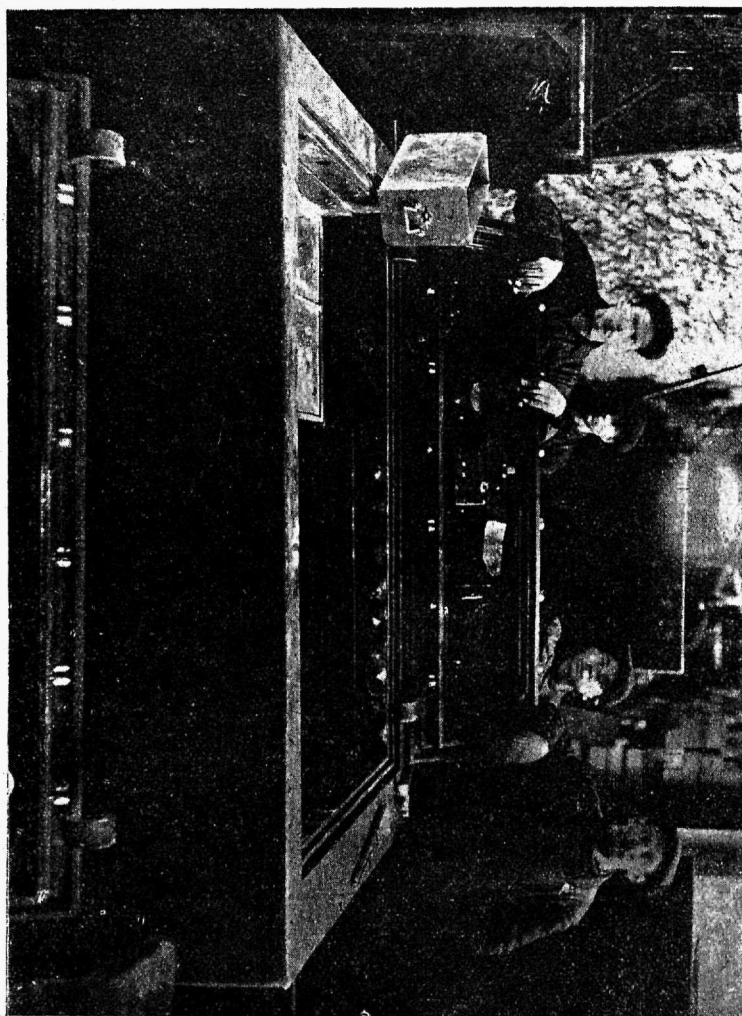
Ülemineku ajaks puudade pealt
 kilogrammide peale on välja lastud
 uue süsteemilised kaalud, mis tööta-

kapid, millede ehitus väga tugev ja
 ligipääsemine lõhkumise teel täiesti
 võimatu. On suurt rõhku pandud
 keerulise lukuehituse peale, kusjuures
 nendega töötamine väga lihtne ja

mitte rikkiminev. Sel alal on head edu olnud ja peaaegu kõik väljamaa firmade tööd kohaliselt turult välja tõrjunud.

vuliste plaanide (joonestuste) tõttu on suurt tellimiste arvu saavutanud.

Oma olemasolu kestvusel on tehas üle 28.000 kaalu valmistanud

Tehas valmistab pankadele teraskambri teraslaekaid ja võtab teraskambri valmistustööd oma peale.

3) Surnuaedade, balkonite, värvate ja võrede kiire valmistamine ja nende ülesseadmine, mis rohkear-

ning kaalude suuruste ja süsteemide arv ulatab kuni 1000-ni.

Tööde alal on tehas head edu näidanud, võitnud üle 50-ne esimese auhinna, isegi Pariisi ilmanäitusel kõrgema auhinna „Crand-Prix'i“

**BALTI PUUVILLAKETRAMISE ja KUDUMISE
V A B R I K U
AKTSIA-SELTS
T A L L I N N
A S U T A T U D 1898**

JUHATUS: TALLINN, S. KARJA TÄN. 13, TEL. 24-28

SINDI KALEVIVABRIKU ÜHISUS

**END. WÖHRMANN & POEG
SINDIS, PÄRNU LÄHEDAL
ASUTATUD 1834. AASTAL**

JUHATUS: TALLINN, S. KARJA T. 13. TEL. 5-75 JA 22-29.

LADUD: TALLINN, SUUR KARJA TÄN. 13. TEL. 2-41 JA 24-66.

OSAKONNAD VÄLJAMAAL:

**RIGA, GREHZINEEKU EELA 12 KOVNO, SCHLOSS-STR. 2-a
HELSINGI, MIHAELSGATAN 19**

saavutanud, mis tõendab kaalude juures head süsteemi ja nendega kerget töötamist.

Tehas valmistab kaale väikesest lauakaalust alates, koorma-, vaguni-, kraana- ja elevaatori kaaludeni.

Peale nende valmistatakse igasu-

guseid erikaale, näit.: tee-, tubaka-, arsti- ja lastekaale.

Praegu täidab tehas peaaesjalikult kohaliku turu nõudeid, osalt töötab ka Soome, Vene ja Rootsi jaoks, püüab korraldada oma saaduste müüki Lõuna-Ameerikasse, Argentiinasse ja Aasiasse-Hiinasse.

KAALUDE ja KASSAKAPPIDE TEHAS

O. H. KABER

TEHAS: Raevalla tän. nr. 2-a. — — — Telef. 21-68.

KONTOR. Raekoja plats (Egorovi m.) Telef. 21-32.

Venemaa väliskaubanduse monopool.

(Algus ltk. 411)

Dekreediga 16. oktoobrist 1922. a. anti suurematele riiklistele ettevõtetele luba oma ärilisi operatsioone välismail iseseisvalt toimetada, kuid kindlasti kinni pidades monopooli süsteemist, mida teostati sellega, et nad igast eelolevast tehingust pidid teatama Väliskaubanduse Komissariaadile, kellel õigus oli oma äranägemise järele iga üksikut tehingut tarviduse korral keelu alla panna.

Et kindlamini ära piirata õigusi, mis antud väliskaubanduse alal riiklistele ettevõtetele ja teistele majanduslistele organisatsioonidele, anti 12. aprillil 1923. a. välja terve rida dekreete, mis väliskaubanduse monopooli asjus täielisemad ja täpsemad määrused maksma paneb. Nende dekreetide järele jääb väliskaubanduse monopool nagu seninigi Väliskaubanduse Komissariaadi kätte, ja selle täieõiguslisteks teostajateks välismaal on Nõukogude Vabariigi kaubanduslikud esitused.

Väliskaubanduse Komissariaat korraldab riigi piirides kogu Venemaa väliskaubandust ja kontrollaab üsikutute asutuste, organisatsioonide ja isikutute tegevust, kellele väliskaubanduse alal teatud õigused antud. Et kaubanduslikute tehted välismaadega teostada, selleks on tarvis luba muretseda Väliskaubanduse Komissariaadilt Moskvas ehk selle ringkonnaesitajatelt, ilma missuguste litsensideta Vene tolliasutused ühtegi saadetist Venemaale sisse ega sealt välja ei lase. Litsensid peab muretsema isegi kõige tühisema saadetiste peale, mis mitte just Vene riiklistele asutustele ei lähe. Nii tahtis üks sinne asutus saata oma esitajale Moskva lihtsa aadress-raamatu, kuid sihtkohal ei antud seda saajale mit-

te välja, sest puudus sellekohane litsens, mida oleks pidanud muretsema siinselt kaubanduslikult esituselt.

Vene kaubanduslike esituste kogu tegevus välismaal seisab selles, et tegelikult teostada neid kaubanduslike operatsioonide, mis Väliskaubanduse Komissariaadi poolt väljaantud sisseveo ehk väljaveo litsenside järele lubatud on. Litsenside väljaandmise tingimised ja kaubanduslike operatsioonide teostamise kord on õige mitmesugune, selle järele, missugusesse liiki kuulub litsensi saaja asutus ehk isik, ja selle järele, missugusesse liiki kuuluvad kaubad, mida sisse ehk välja vedada tahetakse. Litsensisaajate suhtes maksev seaduseandlus eraldab neid kolme liiki: 1) riiklikud tööstusettevõtted ja nende ühingud, kes töötavad kaupmehelisel alusel ja kellel 16. X. 22. a. dekreeidi järele õigus on iseseisvalt väliskaubanduse alal tegutseda; 2) riiklikud asutused, kellel õigus on pidada oma agentisi ehk erilisi esitajaid riiklike kaubanduslike esituste juures välismaal, ehk jälle litsensi korras saata oma esitajaid väljamaale ühe ehk teise sisseostu realiseerimisel kaasa aitama; 3) kõik teised asutused, ettevõtted ja isikud, kes ühe ehk teise kauba sisseveoluba on saanud.

Mis puutub sisseveetavatesse ehk väljaveetavatesse kaupadesse, siis eraldab seadusandlus need samati kolme eriliiki: 1) kindlaks määratud kaubad, s. t. kaubad, millede kohta kindlaks on määratud teatud kvantum, kui palju sisse ehk välja vedada võib; 2) kindlaksmääramata kaubad, s. t. kaubad, mis väljaveoks on lubatud piiramata arvul ja sisseveoks mitte keelatud ei ole; 3) riik-

liste ettevõtete poolt väljaveetavad oma saadused ja sarnaste kaupade sissevedu, millede ostmiseks välja maal üksikutele riiklistele ettevõtetele on antud ainuõigus. — Nagu eelmisest näha võib, on litsenside saamise protsedur igatahes kaunis keeruline.

Peale riikliste kaubandusliste esituste välismail on Töö ja Riigikaitse Nõukogu (STO) erilise otsuse põhjal 18. apr. 1923. a. järgmistel riiklistel ettevõtetal ja nende ühingutel õigus välisturgudel isesisvalt toimetada sisseveo-väljaveo operatsioonisi: 1) metsasaaduste väljaveo alal: Sjeveroles, põhja ringkonna metsasaaduste väljasaatmiseks, Petroles, Peterburi ringkonna metsasaaduste väljasaatmiseks, Dvinoles, Dvina ringkonna metsasaaduste väljasaatmiseks, Sapadoles, lääne ringkonna metsasaaduste väljasaatmiseks, Dalles, Ida-Aasia metsasaaduste väljasaatmiseks, ja Fanerotrust; 2) Naftasündikaat, mille keskkohd Berliinis ja osakonnad Londonis ja Konstantinoopolis; 3) lina, kanepi ja teiste sarnaste saaduste väljasaatmiseks: Lnotorg, Gostorg, Tsentrosojus, Lnotsentr, Hljeboprodukt; nende organisatsioonide tegevuse ühtlustamiseks on asutatud Londonis, Berliinis ja Riias Linamüügibürood, mis koosnevad ülemalnimetatud organisatsioonide esitajatest Väliskaubanduse Komissariaadi esitaja juhatusel. Kõik teised riiklised organisatsioonid on kohustatud oma linaväljaveo operatsioonid juhtima ühe Büroo hulka kuuluva organisatsiooni kaudu; ühistegelised asutused teostavad oma operatsioonid Tsentrosojusi ja Lnotsentri kaudu; 4) Tekstiilsündikaat sisseveo ja väljaveo alal; 5) Doni raiooni Kivisöetööstuse Keskjuhatus sisseveo alal, osakonda-

dega Berliinis ja Londonis; 6) Asneft sisseveo alal, osakondadega Berliinis ja Londonis; 7) Grosneft sisseveo alal, osakondadega Berliinis ja Londonis; 8) Tschajeppravlenije tee ja kohvi sisseveoks; 9) Koshsündikaat, nahasaaduste sisse- ja väljaveoks, välja arvatud karvanahad ja harjaksed; 10) Resinotrust, gummija asbesttööstuse saaduste sisse- ja väljaveoks; 11) Gosmedtorg (Tervisohoiu Homissariaat) arstirohtude sisse- ja väljaveoks, osakonnaga Berliinis; 12) Riikline kaubamaja „GUM“, õigusega sisse- kui ka väljaveo operatsioonisi toimetada; 13) Akts.-Selts „Hljeboprodukt“, õigusega põllusaadusi välja vedada; 14) Riikline Import-Eksport-Kontor „Gostorg“, Väliskaubanduse Komissariaadi operatiivse orgaanina; 15) Tsentrosojus, õigusega välisturgudel isesisvalt operatsioonisi toimetada; 16) Selskosojus, põllumajanduse saaduste sisse- ja väljaveo õigusega.

Kõikidel teistel riiklistel asutustel ja organisatsioonidel, mis selles nimekirjas nimetatata, ei ole õigust ühtegi toimingut sisse- ja väljaveo alal isesisvalt teostada.

Kuid ka nendegi väheste organisatsioonide õigused väliskaubanduse alal on piiratud. Tööstuslised ja riiklised ettevõtted ja nende ühinged, mis töötavad kaupmehelisel alusel ja õiguse on saanud välisturgudel isesisvalt toimida, võivad seal müüa ainult oma tööstuse saadusi ja osta ainult oma ettevõttele tarvisminevaid aineid, mille hulka arvatakse ka oma tööliste varustamiseks ja toitmiseks tarvisminevad ained. Väljamaal ostetud kaupade edasimüümine siseturul, samuti ka siseturul teistelt ostetud kaupade edasimüümine välisturgudel on neile organisatsioonidele keelatud. Ainult era-

korralistel juhtumistel, kui võimata on teisel teel tarvilist välisvaluutat muretseda, tehtakse neile organisatsioonidele väljaveokaupade müügi suhtes mõningad kergendused, nimelt võivad nad siis müüa ka kaupa, mida nad mitte ise ei ole valmistanud. Üksikutele riiklistele tööstusettevõtetele ja nende ühingutele, kes teatud väljamaa kaupadele ainukesed tarvitajad on, võib maksivad määrusi silmaspidades, nende kaupade ostmiseks ja sisseveoks ainuõigus antud saada. Niisugune luba võib antud saada aga ainult Töö ja Riigikaitse Nõukogu erilise otsuse järele igal üksikul juhtumisel.

Kui mõni ülemalnimetatud organisatsioonidest mõne väljamaa äri konkreetseid läbirääkimisi tahab alustada, on ta kohustatud eelseisvast läbirääkimisest teatama kohalikele kaubanduslisele esitusele. Kui viimane 2 päeva jooksul selle vastu ei vaidle, on ettevõtte esitajal õigus läbirääkimisi alustada, kuid peab aga igast järelepärimisest ja igast pakkumisest teatama ühtlasi kaubanduslisele esitusele. Ühesuguste tingimiste juures on ettevõtete esitajad kohustatud andma oma tellimised kaubanduslisele esitusele. Peale läbirääkimiste lõpetamist äridega peavad riikliste ettevõtete esitajad kaubanduslisele esitusele teatama tehise tingimisi, ja tehise loetakse vastuvõetuks, kui kaubandusline esitus selle vastu ei ole protesteerinud 2 päeva jooksul börsel koteeritavate kaupade kohta ja 5 päeva jooksul kõikide muude kaupade kohta. Kuid kaubandusline esitus võib siiski keelduda iga kaubanduslist tehist, kui see temale paistab äri- lisele mitte kasutoovana, ehk poliitilistel põhjustel, ehk kui see operatsioon riigi üldise majanduskavaga kooskõ-

las ei ole. Kui tehise on pandud keelu alla sel põhjusel, et see äri- lisele mitte küllalt kasutoov ei paista, siis on kaubandusline esitus kohustatud riik- lisele ettevõttele näitama teisi, mit- te vähem kasulikke tingimisi selle operatsiooni teostamiseks mõne teise äri- ga ehk teisel maal, ehk jälle väl- javeokaupade peale vastavat laenu andma. Iseäranis tähtsal ja mööda- pääsemata juhtumistel on kauban- duslises esitusel õigus riikliste ette- võtete esitajaid koguni ametist kõr- valdada, kui need midagi korras- talist juhtuda on lubanud. Niisugu- sel korral peab kaubandusline esitus viibimata teatama sellest asutusele, kellesse asi puutub.

Nagu sellest lühikesest kirjeldu- sest selgub, on väliskaubandusline tegutsemine Venemaal piiratud kõik- sugu keeruliste eeskirjadega, mää- rustega ja vormitaitmisega. Sellepär- rast ei ole ka sugugi imeks panna, et Venemaaga kaubanduslisse läbikäi- misesse astuda lõpmata raske on, ja et äri- meest, kes Venemaa kõik- sugu keerdkäikudega küllalt tuttav ei ole, iga sammu peal õige kergesti sisse- kukkumine varitseda võib. Kuid elu ei saa juhtida igasuguste keeruliste eeskirjadega, sellepärast on elu ise ka Venemaa väliskaubanduse seadu- sed ja määrused mõneski asjas tü- histanud, ja tarvilise ettevaatuse juures võib Venemaaga üsna edukalt kaubelda mitte ainult Väliskauban- duse Komissariaadi kaudu, vaid ka ülemalnimetatud organisatsioonide ja segaühisuste kaudu.

Kuid Venemaa praeguste oludega vilumatud äri- mehed lasku aga enne seda, kui nad miski äri Venemaaga mõtle- vad teha, endid olude tundjatest igakülgselt informeerida.

J. Lp.

Ajast läinud seaduse paragrahvid.

(Algus lhk. 408)

ritakse seadust ja võetakse laenude pealt protsenta, mis kriminaalse iseloomuga (liiakasuvõtmine on karistatav).

Agaga veel edasi. Kui laenude pealt 12—18 protsenti aastas ette võib laenajalt võtta, miks ei peaks siis ka õigus olema võlgade pealt, mis juba kohtu korraldusse lähevad, sedasama protsenti nõuda?

Vahekorrad laenuandja ja laenu-saaja vahel jäävad ju endiseks nii enne kui pärast veksli. protesteerimist. Loogilise mõttekäigu järele peaks protesteeritud võlakohustuse pealt protsent koguni kõrgem olema, sest laenuandja andis laenu ajal, mil tal see võimalik oli, heas usus, et laen tähtajaks tasutud saab; tähtaja möödumisel võib aga laenuandja ise raskesse seisukorda olla sattunud ja ta peab ehk ise laenusaja lohakuse

või hoolimatuse tõttu laenusid tege-ma ja selle pealt 15—18% maksma. Miks ei peaks tema siis neid samu protsenta oma võlgniku käest saama?

Kõigil neil arutustel jõuame pa-ratamatult otsusele, et Balti eraseaduse III köite §§ 3425—3434 viibi-mata tulevad revideerimisele võtta. Rahaministeerium peaks siin asja al-gataja olema ja vastava seaduse eel-nõuga sügisesel istangjärgul riigiko-gule esitama. Läheb palju aega veel mööda, enne kui Balti eraseadus täiel kujul revideerimisele võetakse, see osa mainitud seadusest, mille peale ülemal tähelepanu juhtisin, ei kah-nata ootamist. Selgus peab igas as-jas valitsema, ka seaduses. Seadus, mis ajanõuetele ei vasta, tuleb koli-kambri heita ja uus asemele panna.

R. B.

A/S „EXTRAKTOR“

TAIMEVÕI ja ÕLIDE VABRIKUD
TALLINN, TELLISKIVI T. 9. KÕNETR. 29-03

Valmistab ja pakub austatud jällemüüjatele ning
tarvitajatele

TAIMEVÕID
„EXTRA“ ja „PRIMA“

Iseäralikult puhastatud ja maitsevat PÄEVALILLE ÕLI
Seebivabrikutele puhast. ja puhastamata KOOKUS-
RASVA

LINAÕLI, VÄRNITSAT j. m.

Ärimehe 16 tõde.

(Algus lhk. 416)

Tööstur peab tegemist tegema tooresainetega, oma hinnaga ja valmistusega. Tema ülesanne on juhatada ja reguleerida valmistamist, olla informeeritud masinatest, jõuküsimustest, produktsioonist, organiseerida tööliste küsimust. Tema peab teadma, kuidas sisse osta, mitte kuidas müüa. Mida vähem on tal aimu finansküsimustest, seda kasulikum „ärile.“ Tema suurem püüdmine on, kuidas võimalikult odavam produtsseerida.

Ärijuht peab mõtlema ainult tarvitamisest, publikumist. Temal ei ole tarvis teada kaupade valmistamisest enesest, ka mitte sellest, midamoodi saab ettevõtte finanseeritud. Temal peab palju sõpru ja laialdane tutvusringkond olema. Tema peab olema viisakas, lahke, teenimisvalmis, iearanis hea kõnemees, — lõpuks — peab oskama ostjaskonna sümpaatiat võita, et sundida isikuid ihkama seda ostma, mida tema müüb. Temal peab and olema osata kaupa müüa ja juhatada reklaami. Tema otsekohene ülesanne:

„Müüa alati kallimalt.“

Organiseerige kolmest niisugusest kaasosanikust ettevõtte ja, vastastikusel lugupidamisel saab ettevõtte tingimata õitsemata.

Niimoodi asutatud ühisus on täielikult tasakaalus, bilanseeritud, saab töötama kui masin ja automaatselt raha tegema.

Kui tööstur katsub kaubelda, on see niisama naeruväärt, kui näiteks, elevant valtsi tantsides.

Alati saab tööstur määrama müügihinnad liiga odavad. Kunagi ei saa tema aru, miks kulud, ühendatud müügiga, nii suured on. Seal juures

ei hinda ta küllalt reklaami tähtsust, mis temale lihtsalt raha mahaloopimisena näib. Kui tema niikaugele jõuab, et juhatab reklaami, siis katsub ta kogu jõuga leida selle t hnilised väljendused, just kui kuulutused oleks määratud ainult inseeeridele.

Niisama oleks müüja, kes end tööstusse segaks, nagu kass, kes mune da tahab. Ta ei saavutaks tagajärge sel lihtsal põhjusel, et ta pole selleks loodud: õige vähe on müüjaid, kes mõistavad sisse osta. Õige vähe on nende keskel isikuid, kes võivad luua distsipliini, kes tunnevad mehaanikat, rahvamajandust ja kellel küllaldaselt püsivust, et kätte saada otstarbeta kulude allikat.

Tuletage meele kõik Teile teatavad head „ärid“, ja Teie näete, et igaihes neist on kolm elementi, kolm vaatepunkti, kolm järku andmeid: Teie huvid, kauba väärtus, tarvitaja nõudmised.

Iga suur „äri“ on alati kolmikliit.

Ma olen kokku puutunud sadade inimestega, kes kindlad on, et nendel kõik need kolm omadust on. Ma ei kahtle selle võimaluse juures, kuid ütlen, et see on vähe usutav ja igatahes väga harva ettetulev nähtus.

Meil on suuremal hulgal juhtumistel ainult üksikud arusaamised väljalõiketena. Mida varem meie seda omandame — seda parem meile.

3. TÕDE.

Kaubahind = omahind + kasu.

Kõigepealt — mis on hind? Millest ta koos seisab? Mitmest osast seisab ta koos? 1 või 6, 10 või 20?

Hind saab alati välja arvatud lõpmata juhtnööride järgi. Kauba omahind, ~~turu~~ seisukord, võistlus, üür ja palgad, maksud, üldine seisukord — seda kõik peab võtma arvesse, peale Teie teenistuse.

Müügihindade väljaarvamine on keerulisem, kui paljud arvavad. Paljud unustavad „turu“ hinnad, kursi ja hindade seadused, mis nõuavad tähelepanu.

Seni ei saa ettevõtte edurikas olla, kuni ärimees *kõik* arvesse ei võta.

Müüa alla omahinna — tähendab mitte äri ajada, vaid lihtsalt — krahile vastu tötata.

Ja kaubanduses tähendab — *iga operatsioon, mis kasu ei anna, on väljaspool ärilist õhkkonda.*

Mõned ametnikud arvavad, et nad on „ärimehed.“ Nad eksivad suurelt, sest nad on ainult valitsuse ametnikud... ja ei midagi rohkem.

Riiklikud ettevõtted, mis järjekindlalt kahju annavad — ei ole „äri.“ Seda võib nimetada, kui soovite, üheks valitsuse ametkonnaks, ehk üheks bankroti väljenduseks, kuid „äriettevõttega“ ei ole seal midagi ühist.

Miskisugust kaupa ei või enam müüjale lasta, kui tema omahind ei ole põhjalikult ja tähelepanelikult välja arvatud. Peale kõikide elementide kogusummat, millest omahind koos seisab, peab ettevaatuse tõttu, teatud % ettenägemata kuludeks juure arvama ja siis veel seaduslik kasu.

Toimida teisiti, tähendab mitte ainult omale tuntavat kahju teha, vaid ka klientidele, mille hulka Teie kuulute.

Hinnad on harva liiga kõrged. Meis on nii kõva tahtmine müüa, et meie instinkt tõukab meid harilikult

liiga odavate müügihindade määramisele.

Meie ei tohi milgil tingimisel silmast lasta, et meie suurem ülesanne seisab meie omade huvide eest hoolitsemises ja et meie peame neid publiku eest kaitsma, kes mingil tingimisel rohkem meie poolt määratud hinnast ei maksa.

Publikumil ei ole aimugi hindadest. Daam, kes magasiinist magasiini jookseb, laseb ennast väga kergesti veendada, et iga oma ostuga teeb ta kaupmehele kahju. Minu praktika lubab mul ütelda, et hindade küsimine ei ole sugugi nii tähtis, kui meie arvame.

Publikum maksab kergesti kallist hinda odava artikli eest ja ümberpöördukt. Tähtsus on ainult kauba nõudmisel ja tema kasutamise võimalustel.

On juhtumisi olnud, kus kõrge

MEHAANILINE
MÖÖBLITÖÖSTUS
M. PRESS

TARTUS
KARLOVA T. 69
KÖNETRAAT 8-01

SOOVITAB
JALUTUS-
KEPPISID

SUURES
VÄLJÄVALIKUS

hind aitas müügile kaasa. Näit. üks Ameerika kodanik kuulutas kaua, et tema shokolaad on kõige kallim ilmas ja kogus selle läbi suure varanduse.

Tõelik omahind + kasu, see on ainuke väljendus, tõsine alus müügihinnale.

4. TÕDE.

Kaupade rohkus alandab hindu ja vastuoksa — kaupade puudus kõrgendab neid.

Tõelisel asjade väärtusel on vähe ühist hinnaga. Kõikidel turgudel valitseb suur segadus hindades...

Tõepoolest mõjub hindade peale mitte nii palju kauba väärtus, kui see, kuidas publikum neid hindab, tarvitab ja kui palju ta on nõus maksma nende eest.

Asjade hinnad on muutlikud ja olenevad nende otstarbekohasusest, haruldusest, moest, publikumi maitsest ja harjumustest. Mitte mingisugune komisjon ei või kunagi hinda kindlaks määrata, olgugi, et alati leidub hulk isikuid, kes tahavad, maksku mis maksab, seda uskuda.

1860. aastal Englise ajalehed „Times“, „Nevs“ ja „Post“ maksid liiga kallist hinda. Kui kaotati maks ajakirjanduse pealt, hakkasid ilmuma kuulutused ajalehtis, ja siis värskelt ülesleitud trükipress hakkas andma 120.000 eksempl. tunnis... Hindade alandamine sai võimalikuks, ja võistlus tegi seda võimalikuks. Kuid kunagi pole tekkinud küsimine seal ajalehe faktilise hinna üle. Kaupade rohkus alandada hindu.

Ilmuvad 1000 ostjat 500 maatüki peale. Hinnad tõusevad ja tõusevad vahetpidamata. Mida rohkem ilmub

ostjaid, seda rohkem kerkivad hinnad. Kui ostjad vähenevad, hakkavad hinnad langema. Vähehaaval läheneb maatükkide arv ostjate arvule. Spekulatiivne palavik läheb üle ja hakkab hindade alandamine.

Kaup iseenesest sisaldab ainult teatud väärtust, kuid see tõuseb ja langeb aja ja koha järgi, kus ta asub.

Karp maasikaid maksab juuni-kuul mõni mark ja mitukümmend marka jõulu eel.

Septembris 1914 a., sõja algul, kuulutas üks Nev-Jorgi kaubamaja, et tal korda oli läinud ainult mõni tosin naisterahva tualetti Pariisist saada. Ta lasi jutu välja, et Pariisi naismoodide rätsepp Poiré läks sõjaväljale, et Pariisi kaubamaja Vosta pani oma töökojad kinni ja tegi neile ainult üheainuma kleidi. Nii-suguse reklaami tagajärg oli rabav. Järgmisel päeval jooksid 10.000 daami magasiini, et vaadata ainukest kleiti Vorti juurest.

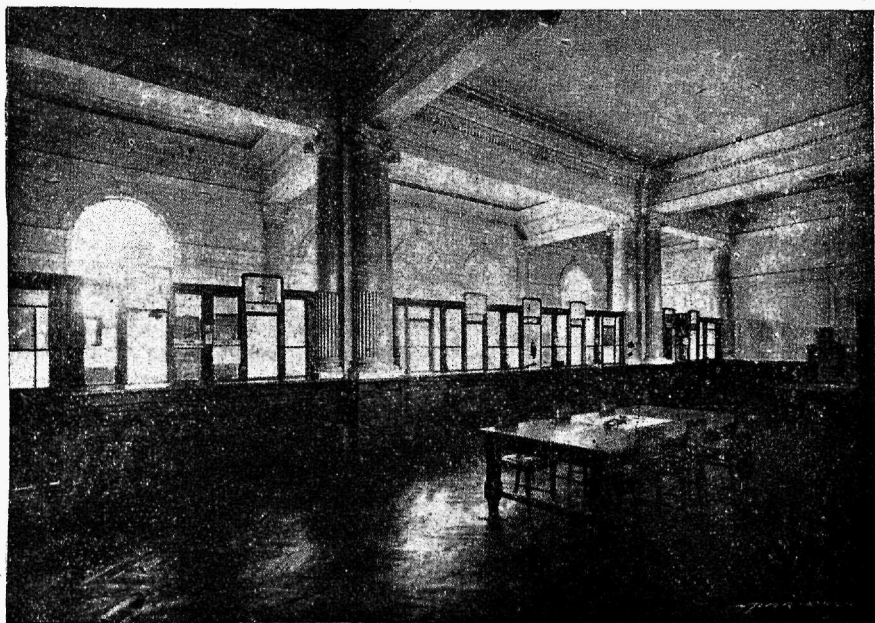
Kui Teie soovite, et hinnataks asju, hoidke teda odavamalt müümast ja suurel arvul laiali laotamast. Igaüks teab, et hinnata näitused ja hinnata pidud — on tühjad: kellelgi pole vaja seda, mis igaüks võib omada.

See on tõsine fakt, mida aga ei valitsus'ega administratsioon ei taha teadvaks võtta.

Kui mina oleks kuningas ja tahaks ära hävitada aadeliseisust, siis ei vähendaks ma lordide arvu, vaid toimiks überpöörduvalt ja suurendaks nende arvu piiramata.

Ja uskuge, miski muu ei suudaks rohkem aadeli mõju ja võimu vähendada.

Praktiline järeldus sellest on, et laskes mingisugust asja müügile,

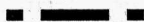
Operatsiooni saal.

EESTI PANK

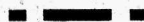
TELEGRAMMI AADDRESS: „EESTIPANK“.

Põhikapitaal Mk. 250.000.000.—

Tagavarapak. „ 148.041.776.50

Pank toimetab kõiki pangaoperatsioone kodu- ja väljamaal: võtab raha hoiule, annab laenu, diskonteerib vekslid, ostab ja müüb välisvaluutat ja väärtmetalle, annab välja maksutähti, võtab oma peale raha edasisaatmise ja dokumentide inkasso. Korrespondendid kõik suuremad väljamaa pangad. Operatsioonid Venemaaga Gosbank'a kaudu.

Prière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“

katsuge nii toimida, et ta vähemalt näis ainumana.

Kui Teil on kauplus — tehke nii, et ta oleks ainuke omasarnane.

Pakkuge kellegile asja, millega võib hoobelda, ja ta maksab Teile kahekordse hinna.

Pakkuge naisele asja, millega võib teiste ees kadedust äratada ja ta on õnnelik Teile kolmekordset hinda makstes.

Meie ei jutlusta siin süsteemi kõrgete hindade üle, ma tahan ainult näidata liiga kahjulikkude hindade otstarbetust.

Kui Teie müüte liiga odavalt, siis näitab see, et Teie ei oska MÜÜA.

Kuid meie tõde näitab ka teist külge, nimelt, et võib kaupade uputust muuta puuduseks lihtsa nõudmise suurenemise tekitamise läbi. Nõudmine kaupade järgi ei ole püsiv; nõudmine on ainult see, mida tekitab müüja ise.

Mitmesuguste kasutamise võimaluste leidmine ühele ja samale kaubale on uus kuju kaubanduslikes osavuses. Seda on hästi aru saanud gaasi, elektri, tsemendi ja muude kaupade töösturid.

Harilikud ja lihtsad kaubad saavad „ainukeste“ ridadesse mõne uue kaubamärgi pealepanemise läbi. Peale selle uute tarvitamiseviiside teatamine ja uute nimede leidmine (tubakasaadused) võimaldavad laialt suurendada nõudmist, mis seni aastate jooksul alati ühesugune seisis.

Siin on Teile mõjuka, läbimõeldud, õigel kohal tehtud reklaami saladus!

Reklaami ülesanne on nii ütelda uutest ostjatest automaatseid ostjaid teha. Teie nimi on Seppik ja Teie kauplete siidiga. Teie reklaam peab nii mõjuv olema, et daamid kauplu-

sesse astudes automaatselt nõuavad „sepiku siidi.“

Nõudmise suurendamine tähendab — toetada hindade kõrgendamist. Tööstuse laiendamine — see on omahinna alandamine. 100.000 kirjutusmasina valmistamise juures on nende omahind odavam, kui 10 masina valmistamisel.

Head reklaami saab ilma makseta.

Reklaami kulud — ja veel enam — tasub see kasu, mida reklaam enesega kaasa toob.

Harilikult arvatakse, et publikum teab, mida ta tahab.

Missugune eksiarvamine! Nii räägitakse poliitilistes programmikõnedes, kuid tõepoolest — publikumi peab kasvatama ja juhatama tema maitsele.

Ka kõige parema asja, mis ilmas olemas, valmistamisel peate Teie ikkagi seda publikumile näitama, reklaami tegema ja oma vaateaknal teda välja panema, et publikumi tähelepanu köita.

Oli kunagi aeg, kus keegi ei ostnud lõikusemasinaid. Kõik põllumehed eelistasid käsivikatit. Mac Cormick, ülesleidja, esimese 17 aasta jooksul müüs ainult 100 lõikusmasinat.

Meie tõde ei ole täiel määral tarvitav uute ülesleiduste juures, s. p. et on tõendatud, et täiesti uute asjade järele ei ole mingisugust nõudmist.

Nõudmise suurenemisel on kaks teed hinda hoida. Esimene — hävitada osa kaupu, teine — ilmlõpmata suurendada tarvidust ja nõudmist selle järgi.

Kui turg on üleujutatud banaanidega, siis juhtub, et osa laeva laadungist visatakse üle parda merde. Niisugune tee hindasid hoida — ru-

malus... Mõistlik tee seisab selles, et reklaami teel leida uusi ja otsemaid abinõusid läbimüügi suurendamiseks.

Paljud vabrikandid kaebavad üleproduktsooni üle. Nad eksivad rängalt. Ei ole ja ei võigi kunagi olla üleproduktsooni. Tuhanded inimesed aina ihkavad kaupa, kuid selle kauba olemasolemine on neile teadmata. Tähendab, puudub oskus saada kaupa müügile ja mitte üleproduktsooni. Vabrikant ei saanud aru, et turg peab balanseerima, tasakaalu seadma tema tööstust, niisama kui raamatupidaja oma arved raamatutes.

Kõige ideaalsem seisukord on — rakendada üksteise ette *pakkumine ja nõudmine*, kusjuures *nõudmine* peab ees sammuma.

5. TÕDE.

Ostja on see, kes hindab mingisugust asja rohkem kui raha, mida selle eest välja antakse.

See tõde lubab meid tõendada „müügi oskust.“ Meie toome esile kindlad andmed ostja osast... Ja meie teeme selgeks, et müüja ripub ära ostja „tarvidusest.“

Siinjuures näitab meie tõde abso- luutset reklaami vajadust. Reklaam

— on oskus tekitada publikumis soovi osta; see on tee tekitada uusi soovet ja laiale laotada publikumis maitset uhkuse järele igapäevases elus.

Reklaam suurendab nõudmist, laiendab turgusid ja tema kaasabil areneb kauplus kogu maakeral.

„Müügi oskus“ ja reklaam on inimesoole suuri teeneid teinud. Ja neid on sellepärast mitte küllalt hinnatud. Mitte ükski ülikool ei õpeta neid ja ei uuri neid. (Peale Sheldon School'i Londonis). „Müügi oskus“ ei ole kusagil tõsiselt uuritud; mis puutub reklaamisse, siis ka seda ei õpetata kusagil tõsiselt.

Müügi oskus ja reklaam käsitavad uute nõudmistekitamisest.

Ülesleidja, leides uut, annab oma leiduse vabrikandile ellu viimiseks.

Müüja ülesanne on — sundida publikumi soovima seda uut saadust.

Looduse seadus sunnib meid eelista vanu kombeid uutele. Tõepoolest, palju kergem on harjunud liigutusi teha, kui täitsa uusi. Paljud vabrikandid kaotavad oma terve varanduse, seda tõde mitte uskuda tahes. Nad olid kindlad selles, et on küllalt pakkuda tarvitajale uut artiklit ja ta ostab seda tingimata. Missugune eksiarvamine!

Iga ostja esimene liigutus on — selga pöörata uuele artiklile. Ainult hea reklaam ja vilunud müüja suu-

	<p>Kaupmehed ostke ainult kõrgeväärtuslist RIIA PESUSINET Schroeder & Co. Ainuesitus Eestis A.-S. „EPHAG“ Tallinn, Harju tän. 41</p>	
--	---	---

Järelepärimistel nimetage „Meie Turgi.“

davad temale vastupidist selgeks teha. „Tarvidus“ millegi järgi peab saama kultiveeritud. Reisisides olete Teie muidugi tähele pannud, et vastava maa kultuuriline tasapind on tasakaalus reklaami rohkusele ja „müügi kunsti“ arenemisele. Igalpool, kus tarvidus piiratud on, piiravad pärismaalased oma ülikonna ainult põllega ja elavad üttides.

Sheldoni sõnade järgi tähendab „müügiostus“ inimestele selgitada, et ostmine on neile kasulik.

„Müüa“ — ei tähenda mitte ainult üle leti nõutud kaupa kätte ulatada. Veendumine — on tarvilik ostuaki omadus.

Seisukorra tõsidus, kuri tõsidus, seisab selles, et suurem hulk meie n. n. müüjaid ja sellisid ei tunne oma tarvilikka omadusi ja sugugi oma ametit ei tunne. Nad kasutavad ainult oma silmade, käte, jalgade abi ja... see on ka kõik. Kui Teie kindlasti teate, mida soovite, siis nad veel võivad Teile viisakusega pakkuda nõuetavat. Kuid, kui Teie mitte täitsa kindlasti ei tea, mis Teile vaja oleks, siis peale hävitavat, etteheitvat pilku Teie poole, liiguvad nad paigast, kahetsedes, et nad Teile ütelda ei või: „Tola! Sa ei ole veel ise lõpulikult otsustanud ja juba jooksed siia!“

Miski ei ole magasiinis tähtsam, kui müüja osavus.

Naisterahvad on arvuliselt kõige suurem ostjate pere.

Naised on need, kes sisseostusid teevad, nii enestele, lastele, kui ka majapidamiseks, naine on see, kes mehele nõu annab, mida ja kuidas osta. Müüja peaülesanne on — naist veenduma panna ja neid juhatada tema ostudes ja tarvidustes.

On vähe naisi, kes teavad, mis

neil tööpoolest tarvis on, kui nad poeuksest sisse astuvad.

Harilikult tulevad nad selleks, et vaadata ja võrrelda. Ja nad on õnnelikud mingisugusele lõpuotsusele tulemisel. Nad jumaldavad, kui neid veenduma pannakse ja neile vahet kaupade vahel demonstreeritakse. Peab tunnistama, et sisseostmises nad suuremad meistrid on, kui mehed.

Igale naisele on tarvis midagi „iseäralikku.“

Pakkuge naisele tükk *harilikku* riiet hariliku hinnaga. ja Teie ei leia tema poolt mingisugust huvi. Kuid määrige sellesama riidetüki äär tindiga, *kõrgendage* hinda ja pakkuge seda siis naisostjale, kui braaki, mida müüakse võimata kasuliku hinnaga ja ta tormab sellele kallale.

Nii on naise loogika; peab seda teadma ja ennast selle järgi seadma.

Tõsine müüja võrdleb oma klienti parlamendiga. Esiteks näitab ta kaupa; ostja ajus hakkab töö, mis väga sarnane parlamendi hääletamisele, mis andis 30 häält ostu „poolt“ ja 70 „vastu.“ Müüja hakkab huvi tekitama, seletades, missugusel mitteharilikul teel sai magasiini võimalikuks niisugust mitteharilikku kaupad ladusse muretseda... ja teine hääletamine annab 40 häält „poolt“ ja 60 „vastu.“ Siis ütleb müüja möödamines, et niisugune ja niisugune tundub isik ostis niisugust riiet ja et peab hea maitse olema, et seda vääriliselt hinnata, ja hääled jagunevad pooleks — 50 „poolt“ ja 50 „vastu.“ Siin pakub ta kaupa veel mingisugusel kasulikul tingimisel, sellepärast, et teab, et sel silmapilgul, mil kaup ostja näppude vahele puutub, hääletamine kauba poolt annab veel lisa 10 häält.

Lollid nimetavad seda kriminaal toiminguks. Ometi ei ole see muud midagi, kui osavus, peensus, tehnika. Muidugi, *kunagi ei tohi valet* tarvitada: ainult mitteosavad tarvitsevad petta ja valetada.

See, kes teab, kuidas kauba väärtust tõsta ja kel on osavust müüa — ei pruugi sugugi mitteaus olla.

„Müügikunst“, lähendatud ideaalini, toob kasu kliendile ja ka magasiinile: teenides ühte, ja teist õitsvale järjele viies.

Kui Teie mõistate tarvitamist publikumis arendada, on hindade alandamine Teile üleliigne.

Hindade alandamine — on üldse ebasünnib toiming kaubanduses. Kui seda praktiseeritakse äriilmas, — siis on selge, et seal müügikunst hiilgab oma puudusega. Hindadel on vähe tähtsust müügi juures. See ülesleidis tehti kaubanduses viimasel 15—20 aasta jooksul.

Ma kuulsin, et keegi Amerika miljonäär ostis ühe maali, mis kujutab lehma, 100.000 dollari eest. Elava lehma oleks ta võinud osta 100 dollariga, kuid pilt oli kuulus ja *ainus* eksemplar. Igaüks unistas seda omada ja miljonäär oli temast rohkem huvitatud, kui 100.000 dollarist.

Miks maksetakse pudeli lihtsa lauavee eest kaks korda rohkem, kui

pudeli piima eest? Ainult *sellepärast*, et publikumi *õpetati* (*kasvatati*) jooma puhast vett ja ei õpetatud küsima piima. Publikum hindab vett ja ei hinda piima.

Meie näeme, kuidas jõulu eel müüakse õunu 20 marka ja rohkem tükk, sel ajal iga perekond tundis *tarvidust* vähemalt ühe õuna järgi.

Laiendada tarvitamist publikumis, tekitada maitset ja arvamist massides — see kõik nõuab kõrgemat ja väga peenikest tähelepanu ja arusaamist. Kunagi saab see tingimata kõige austamiseväärilisemaks, kõige lugupeetavamaks ametiks. „Kunst müüa“ on praegu oma tähtsuse tõusul.

Võib võrrelda müüjat põllumehega ja publikut — maaga. Põllumees külvab ainukese sihiga — koguda lõikust. Kui maa peab teda toitma, siis peab ka tema toitma maad. Tema kohus on teha seda, mis maa temalt nõuab. Seal, kuhu ta külvab vilille — roosisid ei tule.

Maa on aus ja õiglane. Temalt võib saada ainult seda, mida — tõesiti olete ära teeninud.

6. TÕDE.

Aeg suurendab oma hinda.

Metsikutes ja vähem kultuurilistes maades ei ole ajal mingisugust

Tehnika ime

on kuulus kirjutusmasin «CONTINENTAL». Ilus selge kiri, suurim läbilõõgi tugevus, kerge löök, kárata kõik on tema peomadused. — Kolonniseadja, detsimaltabelator.

Paaljundusaparaadid «OPALOGRAPH» ja «SCHAPIROGRAPH».

Afnuesitajad: Lier & Rossbaum,

Tallinn, Rataskaevu tän. nr. 5, kõnetr. 27-34.

väärtust. Kultuurmaades vähearene-
nud kauplemisega ollakse aja vastu
ükskõikne: Hispaanias, näiteks, on
„homme“ niisama hea, kui „täna“ —
kui mitte parem.

Mõnes Hiina osariigis loetakse 15
minutit aja üksuseks ja tund on ja-
gatud ainult 4 osaks.

Venemaal puudub täielikult punk-
tuaalsuse instinkt. Kui rong ei jõua
sõiduplaani järele kell 4, öeldakse:
— „Mis sellest siis on? Ta jõuab kell
5 ehk 6 — mine tea?“

Kuid kultuurmaades arenenud
kaubandusega tähendab aeg varan-
dust. See on — rändav raha, tõeline
väärtuste vorm. Meie paneme *Tema*
kõrguse — *kella* — peaplatsile lin-
nas ja kõverdame tema ees põlvi.

Aeg — raha. See on kaubandus-
line sõna ja üks peapõhjustest
„produktiivsuse teaduses. Meie ole-
me ka ülesleidnud kella, mis näitab
 $\frac{1}{5}$ sekundi. Terve minut oli liig
pikk aja üksuseks. Palju võib juh-
tuda $\frac{1}{5}$ sekundis ja veel rutem. Eks-
press-sõit viib reisija $\frac{1}{5}$ sekundis
5 meetri kaugusele. Kuid $\frac{1}{85}$ sekun-
dis viib ta Teid 30 sentimeetri kau-
gusele. Lihtsalt võimata on arvata,
kui palju võib ära teha terve päeva
jooksul.

Pittsburgi linn üksinda saadab
päevas 1.800.000 puuda kaupa. 20
aastat ehitasid Egiptuse orjad Heo-
psi püramiidi; aga praegusel ajal
valmistavad Pittsburgi elanikud iga
kuu kantsuuruse poolest niisama
palju kaupa.

Võrrelge ainult Ameerika auto-
mobiilitööstuse produktsiooni!

Ajajooksul suureneb omahind.

Nii, mida vähem raiskate aega
teatud töö peale, seda suurem on Teie
kasu. See on põhjus, miks nii ruta-
takse, harjutatakse punktipealsuses
ja nii arvestatakse sekunditega.

Kuid on ometi vähe neid, kes kül-
lalt aega hindavad. Harrimann, kuu-
lus Ameerika raudtee-ehitaja, rais-
kas üle 10 miljoni dollari ühe täien-
duse peale, mis lubab võita $\frac{1}{2}$ tundi
iga rongi juures. Arusaadav, et nii-
sugune kulu võib ennast ainult seal
tasuda, kus liikumine suur on.

Ma mäletan ka ühte töösturit
Montralis, kes keeldus mulle oma
tööstust näitamast, öeldes:

— „Mul töötab praegu 600 nais-
töölit ja meie oleme ülekoormatud
töoga... Teie viibimine vabriku hoo-
netes — tõstab iga naine oma pea ja
vaatab Teie peale ja kaotab sellega
 $\frac{1}{2}$ minutit. 600 poolminutit teeb
välja 5 tundi kaotust. Vabandage,
et ma Teile ära ütlen ja Teil töö-
lõppu oodata tuleb.“

Võib olla, on see ehk liialdus,
harva ettetulev liialdus. Kuid töö-
poolest on ta kiiduväärt. Paberikor-
vid saavad tihti täidetud ilmaasjata
raisatud minutite ja tundidega.

8-tunnilise tööpäeva juures on
Teil ainult 480 minutit tarvitada ja
sellepärast iga viie minuti raiskamine
vähendab Teie tööd 1% võrra.
Tähendab, Teie töö tagavara vähe-
neb kuni 99%. Kui Teie kaotasite
50 min. — väheneb tagavara kuni
90% jne.

Kui Teie laenasite 600.000 marka
5%, siis tuleb Teil maksta igas mi-
nutis % enam kui 20 penni. Amet-
niku vea läbi, kes eksis maksutäht-
päeva väljaarvamisel ühe päeva
võrd, kaotate Teie umbes 100 marka.

%% tuletavad meelega kilpkonna.
Ta liigub pikka, kuid selle eest ei
seisata kunagi. Kui palju kiireid,
mureta ja eluröömsaid jäneseid ei
ole see kilpkonn oma kiirusega siiski
ära võitnud?

Kaup kaupluses on õige tihti võl-
ga oleva kapitaali näol. Seda võib

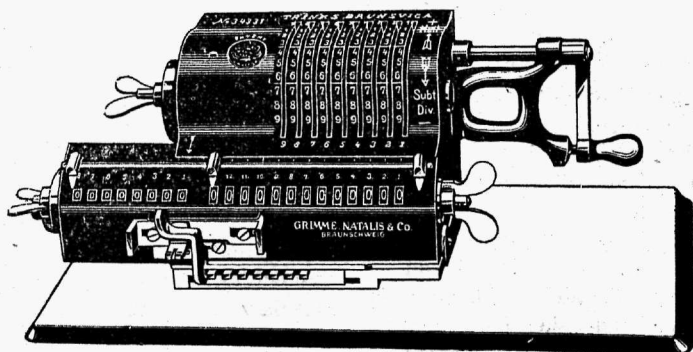

Ameerjka parim
KIRJUTUSMASIN
 oli, on ja jääb
REMINGTON
 Nr. 12.

Stabiil ehitus. Viimaste
 tehniliste uuenduste abil
 :-: täiuseni viidud. :-:

Ainuesitaja Eestis:

O.-ü. „SYSTEMA“,
 Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 11. Kõnetraat 709.

Kõrgeväärtusline arvemasin. Terasest peaaaju.

BRUNSVIGA.

Kõiksugu arvestusviiside
 jaoks. Suur vastupidavus
 ja tööjoud. Lihtne ümber-
 käimises. Kärata käik.

Järelepärimistel nimetage „Meie Turg“i.“

nimetada surnud kapitaaliks. Kaup ladius toob enesega kaasa %%, ruumide üüri, palgad, kütte, valgustuse, reklaami kulud jne. Kui Teie soovite enesele kindlustada kasu — peate Teie neid jalamaid maha müüma.

Müümata kaupade hinnad kerkiavad ajaga. Vabandustel, eranditel ei ole siin koht. Ja ärimed, kes vaatavad oma kaupluste, kui ladude peale, mis omast tagavaradest ainult välja kannavad seda kaupa, mis tarvitaja nõuab — need on kindlalt määratud kahjudele.

Ma tunnen niisuguseid poepidajaid, kel rõõm oli näha, kuidas nende kauplus vähehaaval täitus müümata kaupadest. Neile meeldis valitseda suurte tagavarade keskel ja mulle näis, et nad unistavad sellest magusast päevast, kui neil saab olema niipalju kaupu kaupluses, et neil võimalik on terve ilma tarvitajate nõudmisi rahuldada.

Arusaadav on, et nende ettevõtte ei õitsenud. Nad mahutasid omad kasud kõrgematele riilitele. Nad lihtsalt ei teadnud, et *ajaga sammu kasvav nende kaupade omahind.*

Suurim „produktiivsuse ekspertiide“ teene seisab selles, et nad õpetasid inimesi hindama aega.

Kuid samal ajal lõpmata arv peremehi — kaugeltki mitte rikkad — lubavad oma ümber varastada ja raisata veerand- ja pooletunnilisi aegu. Igaüks võib leida kaotatud raha, kuid kaotatud poolt tundi keegi kunagi ei leia.

Ajajooks suurendab oma hinda.

Hoidke oma aega! Hinnake igat selle osa.

Elus on tõeline käpital — aeg. Kõik muu on ainult näiline. Elu, iseloom, raha, nimi — kõik saab ostetud ajaga.

Kunagi ärge algage ühtegi „äri“,

unustades aega oma kalkulatsiooni teguriks võtmata.

Olgem ihsad minutite peale! Küsigem eneselt alati — kas ei saa valmistada kiiremalt ja müüa varemalt? Harjumus niipalju kui võimalik vähendada ajaraiskamist.

Ärgem kartkem midagi liiga kiirelt teha. Seda ei juhtu kunagi. Alati leidub aeglasi (teinekord surmani) inimesi, palju juhuslisi olluseid ja takistusi igat seltsi, mis teie aega raiskavad. Venitamine tuleb iseenesest, kiirust peab aga tagajama.

Sealjuures saab kiirus töötundidel tasutud pikema puhkusega ja suuremate kasudega.

Nii siis — töötundidel peate Teie töötama, kui ajakohane masin; selle eest saate Teie varem vabaks ja võite sellega tegemist teha — mis Teile meeldib.

Paljud ärimed töötavad kuni kella 5, kuna nad võiks oma töö lõpetada juba kell 3 — peab ainult mõistma...

7. TÕDE.

Igasugune liikumine suurendab omahinda.

Masinate, raudtee, laevade ja automobiilide kasutamine andis käesolevale tööle suure tähenduse.

Sel ajal, kui oli olemas ainult käsitöö ja hobustel vedu, kui töötasu oli nimetamisvääriiselt odav ja iga küla tarvidus sai tema oma poolt rahuldatud — ei olnud niisugust liikumist, mis nii kallis oleks olnud, et oleks maksnud selle üle järgi mõelda.

Paljud talupojad elasid oma põldudest 5 versta kaugel ja nagu poleks midagi olnud, käisid jala iga päev tööle ja tagasi. Selle peale rais-

kasid nad kolm tundi päevas. Kuid mis sellest? Nad teenisid ju kõigest mõni gross ja tihti veel vähem tunnis.

Suuri ettevõtteid ei olnud. Kurnagi ei tulnud mõttesegi kokku hoida 1 min., nagu nüüd, 1000 inimese töö peale. Praegusaja laialdasi kaubanduslisi ettevõtteid ei olnud...

Sel ajal tegi üks kingsepp terve saapapaari, kellasepp terve taskukella, üks puutöömees terve vankri.

Tööjaotust ei olnud, ei olnud ka tarvidust igat tööstuse järku eraldi uurida.

Nüüd nõuab ühe saapapaari valmistamine 72 isesugust operatsiooni ja 72 töölise kaastööd.

Vabrikus 5000 töölisega ja ülessele ei või ükski ilma teiseta läbi saada ja täitsa iseseisev olla.

Maaailma rahvad ja kaubad, nagu nõiduse väel said liikuvateks... Ja inimesed ja asjad näivad üksteise järgi kihutamas...

Sõidetakse 1000 versta taha, et ostjat külastada...

Ei pörgata ümberilma reisu eest, et tellimist saada. Ameerikas vaadatakse inimese peale, kes ei liigu, kui laiskvorsti peale. Just kui oleks eriline mehhanism selleks välja mõeldud, et rahu hävitada. Kaubad saadetakse franko igasse ilma ossa. Kuid nad ei meeldi ostjale, saadetakse nad tagasi ja saadetakse uued — see on nüüd tähtsuseta.

Meie telegraferime, et üelda: Tere. Meie telegraferime, et teatada, et jääme hiljaks lõunale. Ookeani telegraafi kaabelit kaudu küsime hambaharjade hindu ja reisime igasuguste fantastiliste plaanide pärast. Meie pillume kaupsid igasse kanti, just kui oleks kauplemine murutõnise mäng.

Praegune ilm on — kiiruse ja ki-

hutamise ilm. Meie reisu ajal ei maksa verst minutit ja telefoni kõne ajal ei ole kaugust olemas.

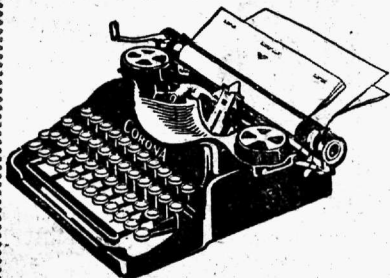
Elades siisuguses ajajärgus, peame meie arvestama liikumist, kui siisugust. Kuid sealjuures unustame siisuguse töö, nagu, et liikumine tõstab *smahinda*.

Iga liigutus on ühenduses energia kuluga. Ei või lihtsalt kummardada, et nõöpnöela üles tõsta, ilma et aega ja energiat ei saaks raisatud. Ei ole tarvidust liiga palju liikuda. Energiat raisata — üks suurematest pahedest „äriilmas.“ Peapõhimõte „produktiivsuse osavuses“ nõuab *maksimum saavutust miinimum energiaga*.

Et aimu saada mõne vabriku, või kontori saavutamisest — avage järsku uks ja vaadake kui palju liigub töölisi ja ametnikke ilma otstarbeta. Kui ruumis on 100 ametnikku, kelledest 15 praegusel momendil vedele-

Kõigeparemad Ameerika
väiksed (portable)
kirjutusmasinad

CORONA

Esitus, Eestis:

V-d LOUN & SCHITIKOV
Tallinn, Niguliste 18. Tel. 13-37.

TÖÖSTURID!

Tarvitage „Meie Turg'i“
lehekülgi selleks, et jütus-
tada kaupmeeskonnale oma
saaduste valmistamislugu.
Andke tõeget oma saaduste
elavamaks liikumiseks tu-
rul. — Olge oma saaduste
müüjale abiks suurejoone-
lise reklaamiga.

Reklaam on päike, mille
paistel küpseb Teie töövili
oodatud tõeliseks kasuks!

„Meie Turg“.

KAUPMEHED!

Tarwitage äraproovitud
müügi metoode, ammutades
neid „Meie Turg’i“ weer-
gudelt. Kuid ärge unustage
ka „Meie Turg’i“ kuulu-
tuste lehekülgi, kui teete
oma reklaami eelarwet. Oma
kaupa ajakohaselt reklamee-
rides võidate juure tuhan-
ded uusi ostjaid!

„Meie Turg“.

vad, siis on kasulikku tööd ainult 85%.

Produktiivsuse seisukohalt on kõige väiksem üleliigne samm juba ülekohus.

Ühes vabrikus, kus kaks korpust — 30 sülda üksteisest — ühendatud on, kiitles omanik et gallerii, mis neid ühendab, alati täis on töölistest, kes mõne asja pärast edasi-tagasi sõeluvad. Talle ei tulnud mõttesegi, et tema vabriku südames kõik korras ei olnud. Lõpmata jook galleriil oli produktiivsuse seisukohalt, sama ebanormaalne ja hädaohtlik, kui järsk pulsilöögi tihenemine inimese kehas. Töölised on vabrikus, et töötada, valmistada, aga mitte jooksta.

Kui töölisele makstakse kõrgendatud tasu, siis peab temal jooksu jaoks olema poisikesed ja töölised, kes vähem tasu saavad. Inimene, kes „pea ja kätega“ tegevuses, ei tohi tarvitada oma jalgu.

Needsamad põhimõtted on ka maksvad kaupade liikumise juures.

Mida vähem neid puudutakse ja ümber veetakse — seda parem.

Iga Teie kauba vedamine lasub raskusena hinna peal.

Paljud müüjad hellitavad liiga ostjat. Nad toovad ostja ette liig palju kaupe välja, valesti oma osast aru saades. Neid ei ole selleks õpetatud; et iga kauba liigutus vähendab tema väärtust. Kaup ei ole magariinini mitte näitamiseks.

Et enesele tervelt selgeks teha 7. tõe tähtsust, peab liikumise uurimisele asuma, neid jagades kronomeetri järele. Siis võib kindlaks teha igas valmistuse järgus liigutusi ja nende kestvust. Sel teel saadakse tehastes maksimum täpipsust.

Kõige tähtsam töö sel alal on tehtud Frank Gilbreth'i poolt Nev-

yorgis. Ta uuris telliskivide paigale panemist ja leidis, et on harilikult vaja teha 18 liigutust, et telliskivi paigale panna. Ta nägi, et müüri-sepp kummardab, tõstab kivi üles, viskab, paneb paigale ja nihutab kivi mitu korda ilma asjata.

Gilbreth hakkas ratsionaalset süsteemi telliskivide panemiseks otsima. Ta seadis õiglasema kivide tassimise ja kätteulatamise, paigutas tsemendi kasti mõnusamini, iga müüri-seppade artellile andis abilised ja vähendas tarvisminevate liigutuste arvu, mis vaja telliskivi paigutamiseks 18. pealt 5-ni. Iga müüri-sepp hakkas päevas 700 kivi asemel 3000—5000 paigale panema. Lihtsa ümberpaigutamisega olude kohaselt sai töö tehtud 5 korda produktiivsemaks.

Niimoodi sai lõpmata arvu tehastes seisukord parandatud selle läbi, et üleliigsed liigutused ärahävitatud said. Masinad on nii seatud, et töösaaduste kallal jookseb vahetpidamata ojana, endiste kapriisiliste siksakkide asemel.

Iga liigutus ametniku poolt, juurde pannud kaubale — maksab ometi midagi. See on meie tõe mõte.

Sellepärast, kui Teie võitlete raiskamisega — pöörake iseäranis tähelepanu raiskamise peale liigutustes. Ettevõtte eesotsas seisja ülesanne on igast liigutusest, liikumisest, võimalikult suuremat kasu saavutada.

Aeg ja kaugus ei ole enam odivad.

Üürid on kerkinud. Palgad tõusevad iga päevaga. Liikumise jõud kallineb.

Hakkagem peale ilmaasjata liigutuste hävitamisega ja Teie saate imestama tagajärgede üle!

A. EINPAUL

Piimaäri, Karja- ja Põllusaaduste Eksport.
Tallinn, Siimoni tänav 19. Kõnetr.: 22-24.

—

O S T A B

järjekindlalt väljaveoks kõrgema päevahinnaga

**eksportvõid
ja kanamune.**

—

R E N D I B

Tallinna saatmiseks piimasid.

—

L A D U S

alati Hollandi kuulsama Van Den Bergh'i
vabriku võistlemata head taimevõid

"Sanella"

ja

"Vitello".

8. TÕDE.

Produktsiooni suurendamine — vähendab omahinda.

Käesolev tõde huvitab kõige rohkem töösturit, sest ta puudutab tööstust. Kuid mõnest seisukohast puudutab ta ka müüki ja kaupade jagamist. Ta näitab, et peaaegu alati on kasulikum töötada laias ulatuses, et vedu raudteel odavam on kui käsikäruudel ja et tarvitajale odavam makstab tosina nugade müük, kui üheainuma.

Võib leida palju erandid, kuid need näivad ainult olemas olema ja on võlgu oma olemasolu kas sellele rumalusele, kes töötab „laias ulatuses“ ehk mõnele tingimustele, mis piiravad neid, kes „väiksel“ töötavad. Selle kõige peale vaatamata — on tõde õige.

Pittsburgi töölised, saades 10 doll. päevapalka, teevad odavamast terast, kui Rooma orjad. Kuid miks? Sellepärast, et teadus ja ülesleidused lubasid rajada hiigla vahet tööstuse ulatuses. Põhja-Ameerika rauakaevandustes võite näha, kuidas 5 min. jooksul 3000 puuda rauamulda laaditud saab 2 täiskasvanud töölise ja 1 poisikese läbi hiigla aurulabida (ekskavatori) abil. Kui see töö peaks tehtud saama käsitsi, oleks vaja 1000 töolist labidatega tööle panna.

Bessemeri ahi muudab 600 puuda malmi 10 min. jooksul teraseks. Vana ajal Babilonis ehk Karthagosesama ülesanne oleks annud vähemale vabrikule tööd vähemalt 2 aastaks.

Chicagos oli mul juhus näha masinate gruppi, mis valmistasid ketirõngaid kiirusega 56.000.000 tükki aastas.

Ei ole olemas nii väikest üksust,

mis ei suudaks mõju avaldada omahinna peale niisuguse hiiglasuure valmistuse juures.

Valmistus! See sõna valitseb tööstuses.

Need, kes esimesena sellest aru said — tegid rohkem kui rikkastusid. Nad teenisid miljardid... Rockefeller ja Carnegy on ühed nendest...

— „Ma olen valmis raiskama 5½ milj. dollari“ — ütles Carnegy — „selleks, et leida võimalust ½ dollari raudteerööbaste omahinda odavamaks saada.“ Carnegy miljonite saladus seisab täiendatud sisseseades, massilises produktsioonis ja omahinna vähendamises. Ja tagajärjed suurendatud kasude näol — ilmusid kiirelt.

Need, kes vähendavad oma sisseaset — on tööstuses surnud. Enam! Need on — inimkonna vaenlased. Nemaad on kõige rohkem süüdi hindade kerkimises.

On kolm järku streikijaid tööstuse suurendamises: 1) mõned *sotsialistid* — töölised piiratud vaadetega. Need heatahtmistega inimesed on pimedad masinate vastu sellepärast, et kardavad nende võistlust ja töö lõppemist. Ajalugu on mitte ainult üks kord näidanud, et nende kartused ilmaaegsed on. Tõepoolest aga vähendab täiendatud sisseseade valmistuse kulusid, suurendab tarvitamist, laiendab ettevõtet ja selle läbi suurendab vaba kohtade arvu inimese tööjõu kasutamiseks. Praegu on lukuseppi palju rohkem, kui enne aurumasina ülesleidmist.

2) mõned *poliitikamehed* lühikeses nägemisega närivad suurtööstust. Mõnedel nendest on see haigus krooniline, näit. Ameerikas, Inglismaal, ehk näit. Tiibetis. Nad armastavad võidelda kõigiga, mis grandioosne on. Sellega paistavad nad silma ja

AEG ON RAHA!

SOOVITE
oma ettevõtte tutvustamiseks Eestis laiali saata ringkirju, kataloogisid või prospekte, siis tehke aadresside valmistamine ülesandeks

MEIE TURG'ile

.....
**LÕPP KÄSITSI
AADRESSIDE
KIRJUTAMISELE:**
.....

„MEIE TURG“

valmistab Teile tuhandeid aadressid mõne tunni jooksul masinal

„ADREMA“,

Teie soovi järgi kas kõigile Eesti tööstus- ja äriettevõtetele, ehk ainult teatud erialade järgi.

**NÕUDKE MAKSUTA
LÄHEMAID TINGIMISI!**

**HELISTAGE
VIIBIMATA**

TEL. 22-08

**MEIE TURG'I
REKLAMOSAKOND
NARVA M. 50a/4.**

saavad valimistel häáli. Sellepärast ei jäta nad ka oma kihutust suurtööstuse vastu ja kaitsevad väiketööstust.

3) mõned *töösturid*, kitsarinnalised, kes kukkusid tööstusse päris juhuslikult ja ei ole omal kohal. Ehk pärandasid nad vabriku, omades mitte mingisugust andi tema juhtimiseks, ehk sai see nende omanduseks täiesti juhuslikult. Sel juhusel võib nendelt oodata täielikku mitteamuutust tööstuse põhimõtetest. Nende rikkus — on erand. See sai saavutatud enne neid ehk on juhuse tagajärg ja mitte mingil moel nende töö saadus. Niisugused härrad on tingimata iga arenemise vaenlased.

Produtseerige võimalikult odavalt!

Sest ajast kui olemas maakera — püüab iga tööstur selle poole. Sel põhjusel kerkivad ka hiigla tehased igas ilmajaos. Ainuke paik, kus võib hinda odavamaks teha, on — tehased ja vabrikud, mitte kauplused.

Meie hinnaelul saladus, mis nii mugav ja odav, seisab tööstuse suurendamises. Ajaleht „Times“ — 16 lehekülge, maksab 5 senti. 7-verstaline sõit autobusis maksab 10 senti. 60.000-sõnaline raamat maksab 1 dollar. Taskukell aastase vastutusega — 2 doll.

Nüüd rääkige veel peale seda elukallidusest! See on ju otse hirmus vale!

Naeruväärt odavalt saame meie 1000 asja, millest Caesaril aimugi polnud. Ainult toredus on kallis. Kui aga arvesse võtta seda, — mida Teie oma raha eest saate, — siis ei ole uhkus, sugugi mitte nii kallis. 10 doll. eest päevas võite Teie Nev-yorgi suurepärasel Palace-Hotelis elada imperaatori toredusega!

Odavus ja uhkuse kättesaadavus

arenevad paralleelselt tööstuse suurenemisega. Igal kodanikul, kes tõsiselt soovib jõukust koguda omal kodumaal, on tahtmine seda saavutada võimalikult rohkem võimalikult lühema ajaga.

Müügi seisukohalt võib ka paljugi ütelda, kasutades 8. tõe. Alati leiame selles argumenti kaubamaja poolt ja ... „vürtspoe“ vastu. Ta näitab meile, kui ekslik on arvamine, et kandekauplus võib pakkuda odavamalt, kui universaal kaubamaja. — Kuigi õige on, et kandekauplejal on vähem kulusid, siis on temal ka määratu palju väiksem läbimüük.

Kaubamajad, kus, ütelda ameerikaliku lööksõnaga, „kõik müüakse alla 20 centi“ on rajatud meie tõe. Suur läbikäik lubab võtta kasu iga asja pealt ainult 1—2 centi.

Võib kaugemale minna ja ütelda, et meie tõe õigustab *reklaami*. Ta näitab absoluutselt, et hea reklaam ei kõrgenda mingil tingimusel oma hinda. Juhtub tihti, et reklaam suurendab niipalju tehiste arvu, et ta peaaegu kokkuhoidmiseks muutub, mitte aga kuluks. *Reklaam suurendab läbimüüki, vähendab müügi hinda ja suurendab kasu*. Teie võite küsida: — „kes maksab siis reklaami peale tehtud kulud?“

— „Ei keegi“ — vastan mina.

Ta tasub ise ennast ja jääb kasugi veel järgi, kuid juhtub see müügi siis, kui reklaami *tõesti hästi tehakse*.

Igalpool, kus enamuses *käsitöö*, tehakse töö *halvasti ja kallilt*. Kujundid ja maalid on iseäranis kallid, sest nende produktsioon on alla viidud miinimumini — ühe ainukese eksemplaarini. Tööstus tegi kunsti jaoks seda, et produtseerib suurel arvul kunstisaadusi. Mõned repro-

dutsioonid on imestamiseväärilised ja neid võib rääkimata odavalt osta.

Grammofon annab meile edasi suurte ilmakuulsuste hääli ja meie võime vähese aja- ja rahakuluga iga silmapilk kuulata igasugust kuulsat lauljat ehk mängijat.

See on näitus odavuse arenemisest ilmas, sünnitatud produktsiooni odavuse tõttu.

8. tõe põhimõte: *kaubandus ja tööstus on — tsivilisatsiooni alus.* Kui sellest oleks paremini aru saa-

dud ja varemalt laiali laotatud, ei oleks tekkinud paljudki mõttetud ettevõtted.

Kui mina oleksin tööstur ehk vabrikant ja sooviks, et minu lapsed käiks minu jälgedes, siis koguks ma nad kokku hommikul kohvilauas ja paneks neile ette küsimise:

„Aga missugune on, lapsed, teie hüüdsõna tänaseks päevaks?“ Ja nad vastaks mulle kooris:

— „*Produktsiooni suurendamine vähendab omahinda.*“

Käes on suvi

— aeg, kus jalgratast omandada tuleb. —

Meie müüme parimaid parimaist: Saksa

«WANDERER» ja «BRENNABOR» ning

inglise «RELEIGH». Tagatiseks nende hädusele on nende kuulsus. — Järelmaks võimaldatud.

Lier & Rossbaum, Tallinn, Rataskaevu t. 5,
kõnetr. 27-34.

Naljad.

Otsustav põhjus. Pundi Peet tuli vallamajast koju ja jutustas oma Mallele, et teda täna vallavanema abiks valitud.

„Kuidas see siis juhtus?“ küsis naine rõõm ja imestusega.

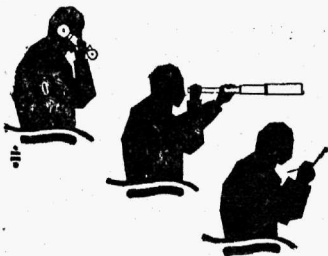
„Jah,“ kostis Peet, „esiteks tahtsid nad Mäeotsa Mihklit valida, keda ma sugugi sallida ei või. Mul läks hing täis ja ma käratasin: Kas te enam mõnda suuremat lambapead valida ei tea, — ja siis valisid nad ühelhäälel minu.“

MOE VILMANE SAAVUTUS.

Kaupmees (ostjale riidet näidates): Näete, proua, siin on suvehooaja riidemoe viimane saavutus.

Proua (vaatab riidet, kaheldes): Kas see värv mitte ei pleegi?

Kaupmees: Seda ei tarvitse Teil sugugi karta, proua. See riie on juba kaks aastat meie äri vaateaknal päikese käes seisnud ja ta värv pole põrmugi muutunud!

Lühemad teated

EUROOPA SÜTETAGAVARA.

Kui palju kivisüsi on Euroopas tagavaraks? Selle küsimuse peale annab vastust Saksa sisevete laeva-sõidu keskühenduse hiljutine Münchenis ärapeetud koosolek, kus kõikide Euroopa riikide veel maapõues peituvad sütetagavarad teatavaks tehti. Selle teadaande järele jaguneb Euroopa sütetagavara üksikute riikide järele järgmiselt:

Saksamaa	235 miljardi tn.	= 28,9%
Poolamaa	208 „ „	= 25,6%
Inglismaa	189 „ „	= 23,2%
Eur.Venemaa	57 „ „	= 7,6%
Prantsusmaa	31 „ „	= 3,8%
Belgia	11 „ „	= 1,4%
Hollandi	4 „ „	= 0,5%
Muud riigid	78 „ „	= 9,6%

VENEMAA KULLATAGAVARA.

Vene rahaasjanduse komissari Sokolnikovi seletuse järele oli Venemaa kullatagavara käesoleva majandusaasta algul, s. o. 1. oktoobril 1924 a. — 239 miljoni rubla, 1. mail 1925 a. — 245 milj. rubla. Suurem osa kullatagavarast on Moskvast, ülejäänud osa aga väljamaal, peaaesjalikult Saksamaal ja Prantsusmaal.

Komissar Sokolnikov arvab, et Vene valuuta stabiilsuse hoidmiseks kulla produktsiooni suurendamine tarviline on.

1912—1916 a. produtseeriti Venemaal igaa aasta läbistiku 3.296 puuda

kulda. 1917 a. langes kullasaadus 1885 puuda peale, 1921 a. langes see aga koguni 85 puuda peale. Käesoleva aasta majanduskavas on ettenähtud kullasaadus 1800 puuda.

Nõukogude valitsus otsustas kullatagavara, mis tal Inglise pangas on, Inglis-Vene vahekorral halvenemise tõttu sealt välja võtta ja Prantsusmaale ning Saksamaale toimetada.

RIIDEPUUDUS VENEMAAL.

Vene siseturul tuleb nähtavale järjest suurem puudus puuvillariidest. Omamaa vabrikud on oma tegevust kuni viimse võimaluseni pingutanud, kuid siiski ei suuda nädalada puudust kõrvaldada. Isäranis Vene külad, kelle tarvidusi valitsus vastutasuks saadud toiduainete eest rahuldama peab, nõuavad ikka enam ja enam puuvillariidet. Läheneva lõikusaja tõttu teeb Vene valitsus nüüd suuremaid sisseostusid väljamaal, nii Itaalias, Tšecho-Slovakkias, Saksamaal, viimasel ajal ka Poolas. Vene tekstiiltööstuse praegune seisukord on niisugune, et niipea miskisugust muutust puuvillariide turul oodata ei ole, nii et ka lähemate aastate jooksul väljamaa umbes 50% Vene rahva tarvidusest puuvillariide alal rahuldama peab.

Eestis on suured puuvillavabrikud, nendest üks isegi suurim kogu ilmas, kes enne sõda kõik Vene

turule töötasid. Ka praegu on nende saadused Vene turu nõuetele kõigiti vastavad, mida ka Vene kaubanduslised esitajad isegi tunnustavad. Pealegi on läheduse tõttu vedu Eestist palju odavam, kui Lääne-Euroopast. Aga kõige selle peale vaatamata on Vene valitsus oma tellimistega sekkunud Eestist täitsa vaikides mööda läinud, arvatavasti miskisugustel poliitilistel põhjustel. Jällegi näitus, kui vähe meie tööstus oma lootusi Vene turunõuetele rajada võib. Ei või olla miski korralikku majanduslist läbikäimist riigiga, kus igasugune majandusline eluavalduis ärarippuv on silmapilklisest poliitilisest tujust.

KUI KALLIS ON LAEN KUSAGIL MAAL?

Kõigi maade majanduselus määrib laen määratu suurt osa. Laenu odavusest ehk kallidusest oleneb suurel määral iga riigi majandusline edu, mõjudes tuntavalt saaduste hinnale peale nii valmistamisel kui ka müügil. Saksamaa tööstuse ja põllumajanduse kuulmata kiire arenemine viimastel aastakümnetel enne sõda on suured määral laenu odavusest, mis läbi võimalikuks sai saadusi nõnda odavalt turule saata, et nad suure eduga vanade tööstusmaadega, nagu Inglismaaga, võistelda suutsid. Paljudel on ehk meeles Riia linna suurejooneline ehituspalaavik mõni aeg enne ilmasõja algust, mis muutis Riia linna üldpilti lühikese aja jooksul õige tuntavalt. Ka siin oli üheks suuremaks tõukejõuks odavahinnaline laen. Kui meil praegu elutustegevus, vaatamata kibeda tarviduse peale, peaaegu soikus on, kui meil küllalt tarvilisel määral maaparandus- ja teisi kultuuritööd ette ei võeta, siis suurel osal jällegi sellespärast, et selleks tarvisminev laen liiga

kallis on, nii et ettevõetud töö end raskelt ehk pea sugugi ei tasu.

Sellespärast ei ole mitte üleliigne heita lühikest pilku selle peale, kui kallis on kusagil riigis laenu protsent, mida näitab järgmine emissioonpankade diskontoprotsentide tabel:

	% suurus.	Mis ajast maksev.
Ühisriigid	3½%	26. II. 1925
Schveits	4%	19. VII. 1923
Hollandi	4%	14. I. 1925
Hispaania	5%	23. III. 1923
Inglismaa	5%	5. III. 1925
Belgia	5½%	22. I. 1923
Rootsi	5½%	8. XI. 1923
Jugoslaavia	6%	23. IV. 1922
Norra	6%	9. V. 1924
Rumeenia	6%	4. IX. 1924
Bulgaaria	7%	—
Daani	7%	17. I. 1924
Czechoslovakkia	7%	25. III. 1924
Prantsusmaa	7%	11. XII. 1924
India	7%	25. I. 1925
Itaalia	7%	18. VI. 1925
Jaapan	7½%	18. VI. 1925
Leedu	8%	18. XI. 1919
Läti	8%	1. X. 1923
Greeka	8½%	21. II. 1925
Portugal	9%	12. IX. 1923
Saksa	9%	26. II. 1923
Soome	9%	5. III. 1925
Danzig	9%	5. III. 1925
Ungari	9%	28. V. 1925
Vene	10%	1. III. 1922
Poola	10%	28. XI. 1924
Eesti	10—10½%	1. VII. 1925
Austria	11%	25. IV. 1925

Nagu eelpool tähendatud, on need emissioonpankade laenuprotsendid, erapankades on need muidugi teatud protsendi võrra kallimad. Nagu selles tabelist näha, kuulub Eesti, peale Austria, oma laenuprotsentide poolest kõige kallimate maade hulka.

Esperanto teated.

ESPERANTO JA ÕPETLASED.

Prantsuse teadusteendendamise seltsi poolt Pariisis 14. mail s. a. kokukutsutud rahvusvaheline õpetlaste kongress võttis vastu väga tähtsad otsused Esperanto makspanemise küsimuse lahendamiseks.

Kongressi otsustes toonitatakse muuseas eriti, et kõik riigid peavad Esperantot sunduslikult õpetama teaduslikes ja tehnilistes koolides. Esperanto õpetajatele ja lektoritele kui ka teistele riigiteenistuses seisvatele isikutele antagu mõnesugused eesõigused nende teenistusosalal, valitsused toetagu Esperanto asutusi ja seltse, kõik rahvusvahelised organisatsioonid, riigi ja muud asutused tarvitagu väljamaalastega läbikäimise juures rahvusvahelist keelt jne.

Peale selle arutati teadusliste tööde ja muu kirjanduse väljaandmise küsimust rahvusvahelises keeles, teadusliste organisatsioonide organiseerimisküsimust jne.

Kongress avati Pariisi ülikooli kuulsas aulas ja tema avamisel oli ligi 2000 inimest, nende seas paljud maailma kuulsamad õpetlased.

ESPERANTO AUSTRIA KOOLIDES.

Austria haridusministeeriumi poolt on maksuma pandud seadus Esperanto õpetamise üle alg- ja keskkoolides ning on ellu kutsutud eriline Esperanto riigieksami komisjon, kus eksamineeritakse kõik lektorid ja kooliõpetajad rahvusvahelise keele teadmises.

INGLISE TÖÖLISTE

poolt on saadetud kõikide maade töölistele manifest, milles kutsutakse

üles Esperantot tarvitusele võtma tööliklassi poolt rahvusvahelise koostöö juures ning soovitatakse tema ülesvõtmist tööliste hariduskoolide õpekavadesse ja levitamist laiemal määral.

Manifestile on alla kirjutanud tööliste organisatsioonide esitajatena tähtsamad juhid.

ESPERANTO JA RAUDTEE- LASED.

Kõikide maade raudteelaste seas levineb Esperanto viimasel ajal tuntavalt. Meie kodumaa raudteelaste seas on Esperanto kindla poolehoiu võitnud, mis väljendub eriti raudteelaste viimasel kongressil vastu võetud otsustest.

Välismaade raudteelaste seas levineb Esperanto tuntavamalt Saksamaal, kus raudteelaste häälekandjates arutatakse küsimust elavusega ning keskraudteevalitsuse korraldusel on Esperanto raudteelaste õpekursuste tunnikavadese üles võetud. Mujal levineb Esperanto veel Tšehoslovakkia, Ungari, Austria, Jugoslaavia ja Itaalia raudteelaste seas.

Maailma raudteelaste kutseorganisatsioone ühendab Rahvusvaheline Transporttöölise Föderatsioon, kes oma ametlist kirjavahetust paljude riikide raudteelastega peab peasjalikult Esperanto keeles.

HAAPSALU 100-AASTASE JUUBELI PUHUL

ilmus Saksamaal ilmuvas ajalehes Heroldo de Esperanto's pikem kirjeldus linna ajaloo ja suvitusvõimaluste kohta Eestis. Kirjeldust illustreerivad ülesvõtted Haapsalu linnast ja ümbrusest.

1000

autobiili, veoautot, mootor-
ratat, taksomeetrit
igasuguseks otstarbeks
uued ja pruugitud heas seisukorras.

Väga kasulikud ostuvõimalused! Teatage
meile oma tarvidustest!

W. BORKOVSKI

14, Chemin des Lacets, Sevres (S. et O.)
FRANCE.

Sooviteläbimüüki-eksporteerige!

*Võtame oma peale kapitaalivõimu-
liste esimesejärgu Eesti töösturite
ja äride esitlusi Prantsusmaal*

===== Peained: =====

Kilu

Sprotid

Kala

Kartulad

*Peale selle veel muud kaubad nagu
lina, liha, või jne.*

*Proovid ja hinnad ühes maksutin-
gimusega cif Havre*

W. Borkovski, 14, chemin des Lacets
Sevres (S. et O.) France

Kirjavahetus: Eesti, Vene, Saksa, Prantsuse ja Inglise keeles

Informatsioon

Kaub.-tööstusministeeriumi „Majanduslised teated“.

ERAKAPITALI OSAVÖTT VENE- MAA KAUBANDUSES KASVAB.

Erakapitalile antakse soodustusi. .

Vene lehtede teatel on märgata järjest kasvavat erakapitali osavõttu kaubandusest. Börsede andmetel oli mais Moskvas erakapital kauba-suurostjana 35 protsendi võrra esinenud.

Ühes erakapitali rohkem esiletunnimiseega olevat märgata kooperatiivide ostude vähenemist. Avaldatakse arvamist, et ära hoidma peaks kooperatiivide tagaplaanile tõrjumist. Viimased teated näitavad, et ka viljaga kauplemiseks (vilja kokkuostuks) erakapitali juure tõmmata tahetakse.

PÖLLUTÖÖRIISTADE JA PÖLLU- TÖÖMASINATE TURG VENE- MAAL.

*Suur nõudmine. — Tellimised välja-
maalt.*

Suurem nõudmine on olnud Vene ja Austria vikatite peale, siis on nõuetavad hangud, sirbid, adrad, äk-keed, veskite sisseseaded, traktorid ja viljapeksumasinad.

Väljamaa kaupadest läksid suuremal määral Austria vikatid, rohu- niitjad, separaatorid ja traktorid. Müük läks peajasalikult riigiasutuste kaudu (93 prots.).

Müüdi Narkomvnutorg'i hinnaga, ainult Austria vikatid olid kallimad, sest et nende peale suur nõudmine oli. Põllutöömasinatest olevat sügiseks suuremad ladud. Siiski kuuleb ostudest väljamaalt ja ka Läti te- hastelt on mõnda tellitud.

VENE RIIDETURG.

*Suur puuvillariide puudus. — Riide-
kaubale hea turg.*

Vene riideturul on õige suur nõudmine, eriti puuvillase riide peale talurahva poolt. Kogu maal on puuvillariide puudus, nii et nõudmist liigikaudugi rahuldada ei suudeta (Vene erilehtede teated). Sarnast suurt nõudmist ei ole võidud aasta algul ette arvata. Seletatav on see põllu- meeste hea lõikuse lootustega. Nõud- mist on võidud rahuldada umbes 50 protsendi võrra. Suurem nõue olevat ülikonnariietest, villasest riidest, sattiinist ja madapolanist. Mõned aja- lehed töid teateid suurest Vene riide- kauba nõudmisest Mandshuurias — eriti puuvillariide peale.

LENINGRADI TÖÖSTUSE UUESTI ÜLESEHITAMINE.

Kava 5 aasta jaoks kinnitatud.

Kõik vaidlusküsimused, mis Len- ningradi tööstusettevõtete uuesti ülesehitamisse puutuvad, olevat nüüd

lõpulikult lahendatud ja ülesehitamise kava, mis 5 aasta jooksul teostatav, välja töötatud ja kõrgema majandusnõukogu poolt kinnitatud. Kava teostamiseks pidavat Leningradi tööstus saama esialgseks tegevuskapitaliks 187 miljoni rubla.

VENEMAAL VALGE VÄRVI JA LAKI NING VÄRVIDE TOOREAINETE SISSEVEDU LUBATUD.

Silmas pidades nende ainete vähesust on lubatud Moskva sisseveoks veel lisalitsentse välja anda, et ehitushooaja nõuet rahuldada nendes kaupades.

SIBERI VÕI STANDARDISEERIMINE.

Omski börsekomitee on üles tõstnud rea küsimusi Siberi või välis-turgude nõuetele vastavalt korraldamiseks. Kõigepealt tuleb Siberi võid standardiseerida, kui võimalik, tuleb ametisse panna börsekomitee konsultandid ja laboratooriume asutada.

Juhtakse tähelepanu siseturu vähesese varstamise peale, mis siseturul võihindu liig kõrgele ajab.

VEENE PUUTURG

juuni 1. poolel.

Metsatööstus ei suuda nõuet täiel määral täita.

Puukauba nõudmine märksa suurem kui metsatööstus anda suudab. Säetud puukauba nõudmist jäi täitmata 3.022.330 kantjalga.

Juuni esimesel poolel oli tehinguid puukauba peale 4.687.682 rubla eest, mis 1.134.048 rubla suurem kui l. a. samal ajal. Suurenemine on olnud just ehitusmaterjali alal. Hinnad olid franko vagun Moskvast: männipalkidel (6—9 ars. × 3—7 versokki) 40—43 kop. kantjalg; männisambad (12—18 ars. × 4—6 vers.)

48—57 kop. kantjalg; männilauad 1. ja 2. sort (6—9 ars. × 1—3 tolli × 10 tolli) 68—72 kop. kantjalg ja 5—9 ars. × 5—8 tolli × 10 tolli — 82 kop. kantjalg; samades mõõtudes 3. sordi laudad 63—66 kop. kantjalg; 3. sordi kasevineeri ruutverssok 80 kop. Rogusk 8 puuda sajandikkudes — 36 kop. tükk, 5½ puuda — 28 kop. tükk.

KANAMUNADE PRODUKTSIOON JA HIND INGLISMAAL

1924. a.

Ergutustöö sisemaa kanakasvatamise suurendamiseks.

Inglismaa ja Põhja-Iirimaa kanamunade produktsioon oli vaevalt pool sellest, mis ära tarvitati. Väljamaalt veeti sisse 37 protsenti, muu osa tuli teistelt Inglismaa osadelt. Eriti suurenes munade sissevedu Egiptusest. Kuna munade tarvitamine hästi suurem on Inglismaa kodusest produktsioonist, siis arvavad ajalehed, et tuleks võimalikult õhutada munade produktsiooni ja põllumehi selleks virgutada, ühtlasi ratsionaalset kodulindude toitmiseviisi tutvustada, et mune odavamalt produtseerida.

Kanamunade läbistikkune hind Inglismaal 1924. a. oli: Inglise munad 20 sh. 7 p. — 120 tüki eest. esimene sort ja 19 sh. 4 p. 2. sort. Iiri — 19 sh. 5 p. ja 18 sh. 4 p., Daani 21 sh. 7 p. ja 19. sh. 1 p., Hollandi 22 sh. 6 p. ja 20 sh. 1 p. Kodumaa munade hind on võetud kohalistelt turgudelt, kuna sisseveetud munade hind Bristolis, Liverpooli ja Londoni noteerimiste järele märgitud. Daani ja Hollandi munade kõrge hind olenevat nende süstemaatilise liigitamisest ja turunõuetele hästi kohanemisest üldse. Kõige kõrgem hind oli munadel aasta lõpu-poole.

INGLISE SISSEVEOTOLL SIIDI- KAUPADELE.

*Pitside toll teoksil. — Küsimus puu-
datab ka Eestit.*

Inglise parlament on vastu võtnud määruse sisseveetava siidi ja kunsti siidi tolli ja erimaksu suhtes; ühtlasi on valitsuse poolt parlamendile esitatud sisseveetoll määрус väljamaa pitsidele, mis 33 protsendini nende väärtusest ulatab. Väljamaa lehed arvavad, et Inglismaa sellega kaitsetollide teele on asunud, millel kaugem ulatus võib olla. Pitside toll puudutab ka Eestit, sest teatavasti on siin kavatsus pitsitoid väljaveoks valmistama hakata (naiskäsitööna).

UNGARI VILJASAAGI VÄLJA- VAATED.

Ungari vedas läinud aastal õige rohkel määral vilja välja, sellepärast ei ole Ungari mõju maailma viljaturul tähtsuseta. Viimased teated Ungari viljapõldude seisukorrast on õige head, eriti teraviljal. Peab siiski tähendama, et hiljuti veel üsna vastupidiseid teateid väljamaa lehtedes avaldati.

RUMEENIA VILJAVÄLJAVEO VABAKS ANNUD.

Rumeenia rahaministeerium on võimaliku leidnud vilja väljavedu vabaks lasta, tingimisega, et sisemaa tarbe enne rahuldatud oleks.

Ühisriikide maailma- kaubanduse kartoteek.

ÄRIMEHED ANDKU OMAD FIR-
MAD SELLELE ASUTUSELE
TEADA.

Ameerika valitsus on Washingtonis sisse seadnud maailmakaubandu-

se kartoteegi, mis kaubandusdepartemangule (Departement of Commerce) võimaldama peab Ameerika äridele, kes väljamaa firmadega ühendusi otsivad, tarvilisi vastuseid anda. Kartoteegil on maailma tähtsamate firmade nimed ja mõnesugused teated nende üle olemas. Soovitatakse, et väljamaa töösturid ja ärimed, kes ühisriikidele kaupu müüa soovivad, ennast eelnimetatud kartoteegis registreerida laseks. Ühisriikides on praegu, nagu väljamaa ajakirjandusest näha, nõudmine järgmiste kaupade peale: parfümeeritud kaartid, paremad kirjapaberid, nahakaubad, koerte suukorvid, villased ja puuvillased vaibad, käsirätikud, kõiksugu pitsid, linased laudlinad jne.

LINA NÕUDMINE KASVAMAS. — TAGAVARAD LADUDES LÖPU- KORRAL. — HINNAD KÕVENE- VAD.

Nädala jooksul olid suuremad lina edasimüügid. Nõukogude linu oli Dundee ladudes 1000 tonni, mis kõik edasi müüdi Kontinendile, ka Stettini ladudes oli nõukogude Venemaa linu üle 1000 tonni, mis samuti realiseeriti. Kõigesuuremad ostjad olid Prantsusmaa ja Belgia. Lätis on ladudes „Dundee Prices Current & Trade Report“ järele Schvaneburgi linu umbes 2500 tonni. Tallinnas ja Riias olevat umbes 10.000 tonni nõukogude linu ladudes, peale suurte ladude sisemaal. Uue lina saagi peale tulevad Venemaalt õige head teated; on näha saagi suurenemist, mis umbes 85 protsendi peale ennesõjaaegsest saagist ulatab.

Viimased Tallinna ja Riia teated räägivad siiski, et nõukogude ladud, neis linnades peaaegu täiesti tühjendatud olevat ja et kooperatiivid ladu lõppude eest nüüd 4 naelsterlingit

Esimese järgu Prantsuse **firmad otsivad Eestis** **esitusi**

alljärgnevate kaupade müümiseks.

1. Päevapildi aparaadid ja tarbed igasugused.
2. Prstirohud.
3. Šokolaad, karamel.
4. Põllutöö riistad.
5. Tööriistad igasugused.
6. Manufaktuurkaubad.
7. Õlle- ja limonaaditehaste sisseseaded ja aparaadid.
8. Tint.
9. Puu- ja rauatöö pingid,
10. Traktorid.
11. Raudteematerjaal.
12. Püssid, revolvrud, laskemoon.
14. Elektri mootorid.
15. Igasugused tehnilised uudised.
16. Kaelasidemed.
17. Meesterahva särgid ja muu pesu.
18. Meesterahva kübarad igasugused.
19. Putomobiilid.
20. Trikookaubad (sukad, jumprid, jne.)
21. Naisterahva moeasjad.
22. Seep, lõhnaõlid.

Sooviavaldused ühes esitaja täpse aadressiga palutakse
juhtida

„Meie Turg“ — Tallinnas,
Narva m. 50a/4. Kõnetraat 22-08.

tonnilt rohkem küsivad. Läti valitsus olevat Schvaneburgi R hinda kõrgendanud 95 naelsterl. peale tonn, seda viimast sorti olevat Lätil kõige rohkem ladudes.

Kuna lina hindades tõus oli, siis muutus tegevus linaturul vaikseks. Endiste hindadega oli küll ostjaid, aga puudusid müüjad. Hindade allamineku suun näib nüüd lõppenud olevat.

Linahinnad olid Dundeas 17. juunil tonni eest cif.:

BKKO 1. sort	n.-sterl.	91—93
Rsheff 1. sort	"	78—80
Sötschefka 1. sort	"	68—70
Schvaneburg R	"	92—95
Livonia R	"	87—90
Hoffs-XXR	"	87—90
Võru-Potseri R	"	92—94
Soetud Tartu R	"	90
Soetud Pärnu R	"	85
Tartu 1. takud Codilla	"	75
Pärnu 1. sort takud	"	70

LINASE RIIDE JA LINASE NING TAKULÕNGA TURG INGLIS-MAAL.

näitas ka hindade kõvenemist, mis otsekoheses ühenduses tooresainete hinna kõrgenemisega. Suurem huvi näis olevat lõngade vastu.

BELGIA LINATURG.

Ghent, 13. juunil. — Väljamaa kaupmehi Hollandist, Inglismaalt ja Saksamaalt oli suuremal arvul börsel ja ostsid õige rohkesti linu. Belgia ketrusvabrikud peavad end tooresainega varustama, nende ladud on väga nõrgad ja nad on saanud uusi lõngade tellimisi.

Linahinnad on 25 franki kõrgemad, kui eelmisel nädalal, kuid siin on kaasa mõjunud ühtlasi frangilangemine. Taku hinnad on kõrgemad. Hea nõudmine on Belgia riide-

tehaste poolt. Vene lina on kallim, mis tingitud naelsterlingi kallinemisest ja elavamast äritegevusest linaturul.

Linase lõnga peale on elav nõudmine olnud nii sisemaalt, kui väljamaalt. Hindade seisukord selgusetu, on kõrgemaid noteerimisi. Tehased on saanud tellimisi, kuid on raske välja tingida vastavat hinda.

PRANTSUSE VÕISTLUS BELGIA RAUATURUL TULEB TERAVAMALT ESILE.

Belgia oli viimasel ajal rauaturul suureks võistlejaks Inglismaale ja Ameerikale, odavate hindade poolest. Ka Eestis leidis Belgia kaup kasvavat nõudmist. Viimasel ajal tulevad Belgiast teated, mis õige vaikset äritegevust näitavad, mida valuuta kõikumiste arvele pannakse. Esile tulevad Prantsuse võistlus. Poolvabrikaites märgitakse siiski kindlamat ilmet.

KANAMUNADE VÄLJAVEDU EESTIST 1925. A. ESIMESEL POOLEL.

Kanapidamine suuremate majapidamise üksustena on Eestis praegu alles organiseerimisel. Kogu ekspordiks minev munade hulk tuleb väikestelt kanapidajatelt, kellel intensiivseks munadeproduktseerimiseks tarvili sisseseadeid veel ei ole. Sellest on ka tingitud, et munade hulk ärrippuv on ilmast ja aastaajast. Näituseks mõjub talvel külm munade saagi peale, ühtlasi raskendab mune maal kokku võtta.

See muidugi paraneb lähemal ajal, asja paremini korraldades, sest kanamunad, kui väljaveokaup on ekspordööri tõsist tähelepanu võitnud ja võistluse tekitanud. Elav nõue on tõuget annud munade produktsiooni suurendamiseks.

Kodulinna kasvatusetehniline ja majandusline külg jätab küll veel palju soovida, kuid sellel alal on viimasel ajal siiski mitmeid häid algatusi olnud, peaaesjalikult instrueerimise suhtes. Nii on asutatud mitmed eeskujulised kanakasvatused. Rootsist on tellitud suurem hulk tõukanu, millest igasse maakonda kanakasvatuse punktid asutatakse. Ühtlasi on kavatsus põllutööministeeriumi abil iga maakonna jaoks kanapidamise instruktori ametisse seada. Praegu on väikelooma kasvatusel si juures, niisama ka põllumeeste keskseltside juures kodulinna kasvatusel nõuande kohad, kus soovijatele asjatundlikkude isikute poolt ilma tasuta juhatast antakse. Käesoleva aasta jooksul on mitu lühemaajalist kanakasvatuse kursust olnud, millest elavalt osa võeti.

Kõik see lubab oletada kanamunade produtseerimise ja väljaveo kiiret kasvamist, sest kanapidamise suurenemiseks on väga laialdased võimalused olemas, mis aga senini vähe kasutamist leidnud.

Kanamune eksporteeriti 1924. a. (Riigi stat. keskbüroo and.) 9,9 miljoni tükki 109,8 miljoni E. marga (294,6 tuh. dollari) eest. Toodangut üksikute kuude järele vaadeldes näeme, et see peaaesjalikult sügiskuudel suurem on. Kõige suurem oli eks-

port läinud aastal septembris ja augustis, mõlemal kuul üle 2 miljoni muna. Augustis, septembris, oktoobris ning novembris eksporteeriti 6,98 miljoni muna, mis 68,6 protsenti kogu aasta jooksul eksporteeritud munadest välja teeb.

Detsembris oli eksport umbes 400 tuhat muna ja käesoleva aasta jaanuaris ja veebruaris ei eksporteeritud üldse mitte. Sellest näeme, et meie munatoodang otse sel ajal kõige väiksem on, kui munahinnad välisturul kõrged, s. o. talvekuudel. Kanakasvatuse paremale järjele seadmisega tohiks see puudus kaduda.

Tänavu aasta esimesel poolel eksporteeriti 3.620.880 muna, sellest 98.640 tk. 1. ja 3.522.240 tk. 2. veerandaastal.

Võrreldes mineva aasta väljaveoga, on tänavu 1. poolel välja saadetud munade hulk tuntavalt suurenenud. Toome siin kõrvuti 1924. ja 1925. a. 1. poolaasta andmed üksikute kuude järgi:

	1925.a.	1924. a.
Jaanuar	—	51.840
Veebruar	—	14.400
Märts	98.640	3.600
Aprill	41.760	8.640
Mai	2.031.840	995.040
Juuni	1.448.640	912.240
Kokku 1. poolel	3.620.880	1.985.760

Mune on tänavu välja saadetud:

	I sort.	II sort.	Kokku.
Inglismaale	1.041.840 tükki,	535.680 tükki,	1.577.520 tükki.
Saksamaale	895.680 „	757.440 „	1.653.120 „
Soome	23.040 „	12.960 „	36.000 „
Rootsi	260.640 „	93.600 „	354.240 „

Kokku 2.221.200 tükki, 1.399.680 tükki, 3.620.880 tükki.

TALLINNA SADAMA TEGEVUS JUUNIS 1925. A.

(Riigi Statistika keskbüroo andmed.)

	Sissetulnud laevad.				Väljaläinud laevad.			
	K o k k u.		Neist laaditult.		K o k k u.		Neist laaditult.	
	Arv.	Mahutus netto.	Arv.	Mahutus netto.	Arv.	Mahutus netto.	Arv.	Mahutus netto.
Eesti	62	5538	12	3273	50	4985	42	3439
Daani	5	3156	3	2159	4	2663	3	2116
Hollandi	2	189	1	103	2	189	1	102
Inglise	5	6164	4	2954	4	2954	4	2954
Läti	3	2210	—	—	2	1987	2	1987
Norra	1	569	1	569	1	569	—	—
Rootsi	3	622	3	622	4	1555	4	1555
Saksa	41	24.175	35	21.400	40	24.187	28	17.837
Soome	28	13.942	25	13.685	31	14.508	30	14.159
Kokku k.-s.:	150	56.565	84	44.765	138	53.597	114	44.150
1924. VI.:	166	55.793	99	46.805	178	56.343	148	48.606
Rannasoit:	285	13.503	232	11.180	261	12.473	111	7010
1924. VI.:	291	14.387	256	13.657	273	11.630	107	5738

Võrreldes k. a. juuniku laevade liikumist läinud aasta samaga näeme, et laaditult sisse- ja väljaläinud laevade arv ja mahutavus on vähenenud. Vähenemine on seletatav sellega, et tänava seisid meretee Tallinnani üle

talve vabaks, kuna läinud aasta talvel oli meresõit jääolude tõttu suuremate raskustega seotud, nii et kevadel laevade liikumine õige järsult elavamaks muutus. Tänavu nii järsku tõusu märgata ei olnud.

Laaditud kaugesõidu laevade liikumine Tallinna sadamas.

	Sissetulnud laevad.				Väljaläinud laevad.			
	A r v.		Netto rgt.		A r v.		Netto rgt.	
	1925.a.	1924.a.	1925. a.	1924.a.	1925.a.	1924.a.	1925.a.	1924.a.
Jaanuar	62	40	36.279	29.486	73	59	39.837	42.434
Veebruar	62	22	31.012	13.883	60	25	27.436	17.490
Märts	74	16	38.374	11.828	69	18	36.035	15.839
Aprill	69	50	32.008	31.882	93	47	37.486	29.942
Mai	87	94	44.514	57.754	114	130	41.219	57.947
Juuni	84	99	44.765	46.805	114	148	44.150	48.606
Kokku 1. poolel	438	321	226.952	191.638	523	427	226.163	212.258

Nagu sellest näha, on Tallinnas käinud laaditud laevade koguarv 1. poolaastal tuntavalt tõusnud.

LIIKVEL OLEV RAHAHULK.

	Riigikassa tähed.				Eesti Panga tähed.				K o k k u.			
	1000 Emk.		%%		1000 Emk.*)		%%		1000 Emk.		%%	
	1. I. 1922	2.757.181	100,0	300.016	100,0	3.057.198	100,0					
1. V. 1925	1.649.324	59,8	1.816.888	605,6	3.466.211	113,4						
1. VI. 1925	1.480.360	53,7	1.758.651	586,2	3.239.011	105,9						

*) Ilma Eesti Panga kassades olnud pangatähtedeta.

TALLINNA SADAMA TEGEVUS MAIKUUS 1925. A.

	Sissetulnud laevad.				Väljaläinud laevad.			
	Kokku: Neist laaditult.				Kokku: Neist laaditult.			
	Mahutus.		Mahutus.		Mahutus.		Mahutus.	
	Arv.	net.	Arv.	net.	Arv.	net.	Arv.	net.
<i>Kaugesõit:</i>								
Eesti	67	6.512	11	3.570	55	6.616	37	3.319
Daani	4	2.004	2	1.289	3	1.804	2	1.315
Hollandi	3	1.019	3	1.019	2	933	—	—
Inglise	5	5.765	5	5.765	5	5.914	4	2.471
Läti	1	153	1	153	3	578	1	157
Norra	3	1.426	2	1.257	5	2.166	4	1.795
Prantsuse	2	1.609	2	1.609	2	1.609	2	1.609
Rootsi	13	4.992	10	3.255	10	3.109	5	1.108
Saksa	46	29.224	31	17.309	47	28.063	33	18.219
Soome	32	17.058	20	9.288	32	16.879	26	11.226
Kokku kauges.	176	69.762	87	44.514	164	67.671	114	41.219
<i>Rannasõit:</i>	204	7.619	160	7.121	244	10.323	115	6.762

ELEKTRI-TASKULAMPIDE PATAREIDE VALMISTAMISEKS TOORESAINETE SISSEVEDU TOLLIVABA.

Vabariigi valitsuse määrusega on tollivabaks antud eksporteeritavate elektri-taskulampide patareide valmistamiseks tooresainete sissevedu väljamaalt. (Riigi Teat. nr. 113/114 — 1925. a.) Määrus hakkas maksma 5. juulil s. a.

VANA VASE SISSEVEDU ÜMBERVERLAMISEKS TOLLIVABA.

Vabariigi valitsuse määruse järele (Riigi Teat. nr. 113/114 1925. a.) võivad Eesti tehased väljamaalt sel puhul ilma tollita sisse vedada kollast vana vaske ümbervalamiseks kritsidesse, kui vask pärast jälle välja veetakse — reeksporteeritakse. Sellejuures peab importeerija tollimäärustele vastava tagatise tollivalitsusele sisse maksma, mis reeksporteerimise juures jälle tagasi maksatakse. Kui aga sisseveetud vaske

uuesti välja ei veeta, siis nõutakse firmalt tolliraha tagantjärele sisse. Määrus hakkas maksma 5. juulil s. a.

EESTI PÖLLUMAJANDUSE SELTSI PÖLLUMAJANDUSE JA TÖÖSTUSE NÄITUS TARTUS.

Tartus peetakse 4.—7. septembrini 1925. a. põllumajanduse ja tööstuse näitus ära. Tartu asub jõukate talupidajate keskel ja Tartu näitus on aastakümnete jooksul õige tähtsaks keskkohaks kujunenud. Tartu näitustest on põllumeeste osavõtt alati väga elav olnud ja näitused on süstemaatlikult korraldatud õpetliku külje korral, ühtlasi äri-läbikäikude poolest kasvanud.

EESTI-TÜRGI MAJANDUSLIKU LÄBIKÄIMISE VÕIMALUSTEST.

Riigikogu kinnitab 19. juunil s. a. Eesti ja Türgimaa vahel Varssavis 1. dets. 1924. a. sõlmitud sõpruslepingu (Riigi Teat. nr. 115/116, 8. juulist 1925. a.).

Lepingus öeldakse, et mõlema vabariigi vahel rikkumata rahu ning alaline sõprus peavad valitsema.

Edasi räägitakse diplomaatiliste vahetõrgete lahendamiseks ja diplomaatiliste esitajatega ümberkäimisest üldise avaliku, rahvusvahelise õiguse põhimõtete kohaselt.

Sõpruslepingu sõlmimise puhul tahaksime pilku heita sellele, missugused majandusliku läbikäimise võimalused mõlema maa vahel sihikindla toimimise juures olla võiksid.

Väljamaa on viimasel ajal Türgimaa, kui tähtsate tootesainete valmistaja ja ühtlasi kui mõnede Euroopa kaupade suure tarvitaja vastu elavat huvi tundma hakanud, mida tunnistab terve rida poliitilisi ja majanduslikke lepinguid Türgimaa ja teiste riikide vahel.

Kui vaadelda majandusliku läbikäimise võimalusi Eesti ja Türgi vabariikide vahel, siis näeme, et Türgimaa Eestisse üsna vähesel määral välja vedada võiks toorest puuvilla ja tubakat. Eestist importeerida võiks Türgimaa puuvillariiet, tuletikke, tsementi jne.

Eesti importeeris 1924. aastal umbes 2,2 miljoni dollari eest puuvilla peajasjalikult A.-ühisriikidest. Kuna Eesti puuvillariiede vabrikud peajasjalikult ekspordiks töötavad, siis on loomulik, et Türgimaa, kellele oma riidevabrikud veel välja arenemata, Eestist riidekaupa saada võiks. Tõsi küll, Türgimaal on seadus maksvusel, mille järele ametnikud ja ohvitserid ainult kodumaal valmistatud riidet kandma peavad, kuid ei pea siiski unustama, et Türgimaa oma tehased (Türgi oma andmete järele) kõigest 300.000 kodaniku riidetega korralikult varustada suudavad ja vaevalt on arvata, et uued suuremad riidevabrikud ellu

tõusta suudavad, võrreldes terava võistlusega maailma riideturul. Igatahes peab Türgimaa ka edaspidi riidekaupu sisse vedama. Seda näitavad ühtlasi Konstantinoopoli äride sagedad kuulutused, kus esitusi Inglise riidekauba peale soovitakse. Ka tulevad Venemaalt teated, et Türgi kaupmehed Nishni-Novgorodi laadale riideid sisse ostma sõitvat. Igatahes on siin olemas loomulik võimalus Eesti ja Türgimaa vahel kaupa kauba vastu vahetada. Türgimaa on suurt rõhku panema hakanud puuvilla kasvatamise huustielustamise peale. Aadeni oru puuvill on jälle ilmatuurele ilmunud; Inglise vabrikud on suuremaid Aadeni puuvilla sisseostusid teinud.

Teine tähtis produkt, mida Türgimaa suuremal hulgal Eestisse eksporteerida võiks, on tubak. Eesti importeeris 1924. a. 797.383 kilogrammi tubakat, sellest tuli otse Türgimaalt 43.069 klg., s. o. kõigest 5,4 prots., kuna muu osa teiste maa-de kaudu tuli. Siin on õige suur arenemisvõimalus olemas.

Peale selle võiks Türgimaa Eestisse eksporteerida taimeõlisid, puuvilla jne.

Türgi poliitilise kui ka majandusliku elu keskkohaks näib Angora kujunevat, kuna Konstantinoopol järjest enam Euroopa ilmet omandab, sellepärast on vast tarviline enam Angora elu-olu silmas pidada.

Türgi väliskaubandus oli „Wirtschaftsdienst“i järele 1924. a.: sissevedu 145 miljoni ja väljavedu 84 miljoni Türgi naelsterlingit (1 T. naelstrl. — umbes 200 E. marka).

MUSTRI VAHELDUS TÄHTSAKS TEGURIKS TEKSTIILTÖÖSTUSES

Pariis on oma juhtiva koha nais-terahvariite moe loomises alal hoid-

Igas suur- ja väiketööstuses, masinavabrikus, trüki-
kojas, samuti ka maaldri-
ning teistes töökodades on **VASENIA**

möödapeasematult tarvillk puhastamisvahend,
mis mõne sekundiga
külma vee abil
käed põhjalikult ja ruutu puhastab värvist,
rasvast, lakist, õlist, tõrvast, pigist j. n. e.
ilma et käte nahka rikuks.

Proovid hinnata.

Ainuvalmistaja: **PAUL HIRSCHBERGER & Co.**
Hamburg 27 — Billhorner Canalstrasse 37.
Otsitakse esitajaid.

nud, mis sellega seletatav, et Pariisi riidevalmistajad ja riiete õmblemise asutused alati lähedalt koos töötavad. Uue moe looja läheb riidevalmistaja juure, tutvustab teda oma ideedega ja valmistaja omalt poolt riskeerib ja püüab nende seletuste järele riiet kududa. Kui riie naisterahvaste juures poolehoidu leiab, siis on varsti kaup müüdud ja isegi teised ärid hakkavad sarnast riief kuduma. Vahest on asi ümberpöördukt: riidevalmistaja loob uue riidemustri ja viib tema õmbluskotta katseks. See

sõbralik koostöötamine uute riiete kasutamise alal on üks nendest teguritest, mis Pariisi maailma moe kesk-kohaks on teinud.

(„Commerce Reports.“)

**IIRIMAA TARVITAB ROHKESTI
VÄLJAMAA TSEMENTI.**

*Mida tsemendimüüjal silmas pidada
tuleb.*

Iirimaal on ainult üks tsemendi-
vabrik, mis praegu seisab. Oma
tarviduste katteks peab Iirimaa väl-

jamaalt tsementi sisse vedama. Kõige rohkem tuuakse tsementi Inglismaalt, siis Belgiast, Prantsus- ja teistest maadest. Väljamaa (peale Inglise) tsementi turule pääsemiseks on seni takistuseks olnud arvamise, et see ei vasta headuse poolest Inglise turu nõuetele, kuid viimasel ajal on Belgia ja Prantsusmaa õige edurikkalt oma saadusi Iirimaale saatnud ja Inglise saadustega võistelnud. Muidugi pidid nad väiksemat hinnaga leppima ja oma saadusi umbes 5 shill. võrra tonni pealt odavamalt müüma, kui Inglise töösturid.

1924. a. veeti Iirimaale tsementi järgmiselt:

	Tonnid.	1000 Ingl. naelsterlingit.
Inglismaalt	76.758	246,2
Belgiast	12.598	32,6
Prantsusmaalt	5.642	16,6
Teistelt maadelt	666	1,5
Kokku	95.664	296,8

Et Iirimaale tsementi müüa, tuleks kõige esmalt proovid Londonis analüüsida lasta, et selgusele jõuda, kas saadus Inglise standardi nõuetele vastab (eriti peensuse suhtes). Analüüsi andmed ühes kauba-proovidega tuleks siis Iirimaale saata. Saadetakse kaup peab täpselt vastama proovi headusele. Sama tähtis on pakkimine. Selleks tarvitagu uusi kotte, igasse kotti olgu umb. 100 kg. tsementi mahutatud. Soovitav on ka suuremate proovide saatmine, et tarvitajad võiks kohapeal katseid toime panna.

Arvatakse, et ehitushooaeg kestab Iirimaal veel lähemate 2—3 aasta jooksul.

DAANI MUNADE VÄLJAVEO UUED KORRALDUSED.

(„The Grocer“i järele.)

Munade sisse- ja väljaveo hõlbustamiseks on Daanis 1. aprillist 1925. a. sellekohane seadus jõusse astunud ja 12. juunil kuulutas põllutöominister määrused välja, millede põhjal iga värskete munade saadeti peab pealkirjaga „Värsked munad“ varustatud olema. Eksportöörid, kes selle pealkirja all värskete munade asemel seisnud mune välja veavad, langevad karistuse alla. Need määrused hakkavad maksma 1. augustist ja nende eesmärgiks on Daanist väljaveetavate munade headust tõsta. Kui kauplejad pealkirja all „värsked munad“ eksportööridele saadavad seisnud mune, siis talitavad nemad Daani seaduse (29. märtsist 1924) § 1 vastu, mis kõlbmata võistlust ja vale kaubasordi nimetuse tarvitamist käsitleb.

Üleval nimetatud seaduse kestvus on 3 aasta peale kindlaks määratud (see seadus ei käi mitte Faroe saarte kohta). Seadus volitab põllutöoministrit korda maksma panema, mille järele kõik Daanist väljaveetavad ja Daanisse sisseveetavad munad peavad olema igauks eraldi, niisama kui kast, märgitud vastavalt põllutöoministri poolt väljakuulutatud määrustele. Daanist väljaveetavate munade kasti pealkiri sisaldab, peale igasuguste teiste üksikasjaliste andmete, teateid munade liigi ja kaalu kohta 120 tk. pealt.

Eksportöör peab munade eksporteerimise kavatsusest põllutöoministrile teatama, kes eksportöörile teatud tingimustel sellekohase loa annab. Põllutöoministril on õigus väljaveetavate munade proovisid nõuda, et kindlaks teha, kas muna liik ja kaal vastab sellele, mis kasti peal

märgitud. Selleks valitakse kolmeliikmeline komisjon. Kaks komisjoni liiget määrab põllutöominister ja kolmanda — eksportöör. Kui eksportöör kedagi kolmandaks liikmeks valida ei soovi, siis teeb seda põllutöominister. Viimane valib ka nende kolme liikme hulgast komisjoni esimehe. Põllutöoministerium kannab kõik kulud, mis seaduses ettenähtud määruste läbiviimisega ühendatud.

Seaduse rikkumist lahendatakse politseikohtu teel ja rikkujat karistatakse trahviga 20 kr. (1 n.-st.) kuni 2000 kr. (100 n.-st.). Korduvatel seaduse rikkumise juhtumistel tühistatakse eksportöörile munade eksporteerimiseks antud luba. Põllutöoministril on õigus seaduse rikkumisest avalikult teada anda, avaldades rikkujate nimesid. Seaduse rikkumisel konfiskeeritakse võetud proovid ja nende müümisest saadud summa makstakse riigikassasse.

Seaduse tekstis, mis 1. augustist 1925 maksma hakkab, on muuseas öeldud, et Daanimaalt võib ainult järgmiste pealkirjade all mune eksporteerida: „värsked Daani munad“; „Daani külmetuslaos hoitud munad“; „Raputatud Daani munad“ (chipped eggs); „Konserveeritud Daani munad“; „Teist sorti Daani

munad.“ „Värskete munade“ hulgas ei tohi ühtki niisugust muna olla, mis omaduslikult mõne teise rühma alla kuulub, või mis küünla vastu vaatamisel laia õhuruumi näitab, või mille koor täpiline on. „Külmetuslaos hoitud Daani munade“ alla kuuluvad niisugused, mis lühikest ehk kauemat aega külmetuslaos on hoitud. „Raputatud Daani munad“ (chipped eggs) on värsked munad, mis raputamise teel (byclipping) sorteeritud. „Konserveeritud Daani munad, mis mingisugusel viisil on konserveeritud. „Teist sorti“ munade alla kuuluvad need, mis sorteerimisel värskete munade hulgast kõrvaldatud kui teist sorti munad. Teistsuguseid mune võib ainult põllutöoministri sellekohase loaga välja vedada.

Kõik üleval nimetatud munasordid, peale chipped ja teist sorti munade, peavad nii pakitud olema, et iga 120 muna kaal kasti peal märgitud kaaluga umbes kokku läheb. Munade üldkaal igas kastis ei tohi vähem olla kui kaal, mis kasti peal tähendatud.

Kui teisi mune, peale kanamunade, välja veetakse, siis peab kasti peal munasort täpselt ja täieliselt ära tähendatud olema.

TUNTUD KÕRGES HEADUSES SAADAVAL alkoholita veinid, likööri ekstraktid,

sektid Solo-Champanjer, Orange-Gold,
puuvilja-mõdu, Sidroni-, Kristall-limonaad
ja mitmed muud karastusjoogid; paljunõuetav, hästi
meeldiv ning üliodav

MESIVOI „SANTOS“

AUG. GRÜNER'I TÖÖSTUS S. Tartu maant. 20, Tallinnas
Kõnetr. 12-02.

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

VENE MUNADE VÄLJAVEDU INGLISMAALE KASVAB.

„The Grocer“ nr. 3314 kirjutab, et värskete Vene munade väljavedu Inglismaale viimastel kuudel järjest kasvanud on. Jutuajamisel ühe importäri esitajaga selgus, et tänavused munasaadetised nii hulga kui ka headuse poolest vastavad ennesõjaaegsetele. Venemaal on munade eksporteerimiseks ja raudteedel veoks mitmesuguseid kergendusi tehtud. Munade vedu Vene saatejaamadest kuni Londoni kestab umbes 12 päeva.

KUIDAS INGLISMAA PARIISI JÄLGIB.

Võistlus uute riidemustrite loomises.

Üks suurematest Briti firmadest on Pariisi tähtsusest uute riidemustrite loomises öieti aru saanud ja maksab ühele prantsuse siidiriide valmistajale 10.000 franki aastas väikeste uue riide proovide eest. Sama firma peab Pariisis 20 inimest, kellele igasuguseid kergendusi tehakse selleks, et nemad uue stiili tendentsi jälgiks ja seda ka Briti kaupade juures ära kasutada aitaks. Uute mustrite loomisele aitavad kaasa üle maailma (Hommikumaal, Ühisriikides, Egiptuses jne.) leiduvad stiili uurimise seltsid, mis uute mustrite loojatele igasuguseid joo-nistusi saadavad. Peab tähendama, et Pariisi õhk- ja ümbruskond on iseäraliselt soodsad uute ideede leidmiseks ja seal on sel alal palju kergem töötada kui näituseks Manchester'is.

Mis riide värvidesse puutub, siis on moodne kunst siin suurt mõju avaldanud. Värvid on ergud, kirjud, mõnikord täiesti futuristlikud. Eelmise kahe aasta jooksul olid rohkem moes tumedad värvid, iseäranis must värv, mida sellega seletati, et suur

hulk naisterahvaid peale sõda leina-riideid kandsid.

(„Commerce Reports.“)

KALEVI TURG VENEMAAL.

Vene trust ei suuda kõiki nõudmisi rahuldada.

„Torg.-Prom. Gaseta“ järele on Venemaal tänavu suvel eriti elav nõudmine kalevi peale. Kuna hari-likult nõudmine suvel väheneb, müüdi tänavu juunis 10 prots. võrra rohkem kaupa kui mais. Vene kalevitööstuse trust ei suuda kõiki nõudmisi rahuldada. Juulikuus annab trust tellijatele 44 prots. nende poolt nõutud kaubahulgast. Puudujääk arvatakse 500 tuh. meetri peale. Augustis algab villase riide müügi hooaeg. Tänavu sügisel suurenevad nõudmised eriti, sest loodetak hea viljasaak tõstab rahva ostuvõimet. Trusti maksimaal-toodangu juures (1.030 tuh. m.) tõuseb puudujääk septembris kuni 1.100 tuh. meetrini. Kõige rohkem nõutakse praegu madalamaid ja keskmisi sorte, hinnaga 3,4 kuni 8 rbl. meetri eest. Sügisel suureneb nõudmine ka kallimate sortide järele.

MÕNDA AMERIKA ÄRI- KOMMETEST.

Kingitused ostjatele.

Tähtsamaks reklaamiabinõuks on Ameerikas kujunenud kingitused ehk preemiad kaubaostjatele. Ostmise juures antakse ostjale täheke (kupon); teatud arvu tähekeste ettenäitamisel saab kaubamajalt ilma tasuta mingi asja. Need preemiad on ostude rohkuse järele vähema või suurema väärtusega ja harilikult nõnda järjestatud, et aegade jooksul ostja kõigi tarviliste, nii odavate, kui kallite asjadega tasuvalt va-

rustatud oleks, olgu see kas tindiga sullepea või kirjutusmasin. Preemiaandmise komme on väga laialdane ja Ameerika äriellu sisse juurdu nud; üsna õigusega ütleb Ameerika ärimees, et kaubamaja pea-kaupade müüja on preemia.

Kõige suuremaks raskuseks sel lejuures on kinkide väljavalik. Kuid, nagu Amerikas kõik suurelt käib, nii on ka selleks peaaegu eriajakiri ole mas, kus kingituste valikuks alalist juhatust antakse.

PUUVILJA VALJAVEO KONTROLL.

Seni võis puuvilja Eestist ilma headuse- ja pakkimiskontrollita välja vedada. Uus seadus, mis „Riigi Teataja“ nr. 109-110—1925. a. ilmu nud, muudab seda seisukorda, nii et edaspidi võib ainult väljaveoks kül bulikuks tunnistatud ja väljaveo kontrollmärkidega varustatud puuvil ja välja vedada. Isikud ja asutused, kes soovivad Eestist puuvilja välja vedada, peavad selleks load nõuta ma. Niisugused load antakse põllu töö- ja kaub.-tööstusministri kokku leppel. Väiksed saadetised postiga, raudteel, laevaga või muul viisil, kui need saadetised kuni 10 kg. rasked, niisama ka puuvili, mis isiklikeks tar vitamiseks kaasa võetakse, ja mille hulk üle 20 kg. ei ole, kontrolli alla ei käi.

VÄLJAMAA LINATURU ÜLEVAADE

1.—8. juulini.

Linaoperatsioonid tegunesid pea asjalikult mannermaal. Inglismaal olipakkumine nõrk ja hinnad kõrged. Linatöösturid arvavad, et praeguse konjunktuuri juures ei ole kasulik tooresainete sisseostusid teha, sest tööstuses valitseb seisak ja linase

lõnga hinnad lähevad alla. Kuna produktiooni realiseerimine raske, on linaturul vaikus.

Ghent'is (4. VII) on seisukord kindlam, kuid ka siin on nõudmiste vähenemist märgata. Hinnad on tõusnud 25—50 fr. palli kohta. Ostavad peajasjalikult Saksamaa ja Hollandi. Suuremad linaselõnga operatsioonid on möödas ja ka siin on seisukord vaikne. Hindade tõusu peale vaatamata on nõudmine väike.

Linnahinnad Dundee's 8. VII. 25. cif tonni eest:

BKKO	1. sort n.-st.	98—100
Rshef	„ „ „	88—90
Sõtshevka	„ „ „	78—80
Schvaneb. R	„ „ „	102—
Livonia R	„ „ „	97—
Hoffs-XX	„ „ „	97—
Võru-Pets. R	„ „ „	100—102
Puhastatud:		
Tartu R	„ „ „	95—98
Pärnu R	„ „ „	90—95

LÄTI LINA VÄLJAVEDU.

Märtsikuus on Lätist välja vee tud 1.080 tonni linu 2,1 milj. lati väärtuses — seega umbes 35 prots. võrra vähem kui veebruari jooksul. Linast lõnga veeti välja 150.000 lati eest.

Lina ja lõnga saadeti (tonnid):

	Lina.	Lõng.
Inglismaale	476	3
Saksamaale	341	2
Belgiasse	243	25
Poola	20	7

VÄLJAMAA VILJATURG

10. juulil.

Inglise nisuturg vaikne; valitseb kergevõitu põhitoon hea nisusaagi teadete mõjul ühisriikidest. Nõud mist on vähe igasuguste nisusortide peale ja hinnad 3—6 tsendi madalamad kui eelmisel päeval.

Eesti majandusline konjunktuur aprillis 1925.

TÄHTSAMATE KODUMAA TOODETE PRODUKTSIOON.—SUUR-TÖÖSTUSE TEGEVUS. — KESKMISED TÖÖPALGAD. — TÖÖTA TÖÖLISTE ARV.— KAUBALIHKUMINE RAUDTEEDEL. — VÄLIS-KAUBANDUS. — LAEVADE LIIKUMINE KAUGESÕIDUS. — SUURMÜÜGIHINNAD TALLINNAS. — LAEVAVEO HINNAD (PRAHID).—DOLLARI KURSS.—LIKVEL OLEV.RAHAHULK. — ELU-MAKSUMUS.

(Kõik arvulised andmed on võetud Riigi Statist. Keskbüroo allikatest.)

Kõigepealt vaatleme, kuivõrd sise- ja välismaal produtseeritavad saadused rahuldada suudavad sisemaa tarvet ja kui suured on nende toodete ülejäägid, mida väljamaa turgudele saata võime.

Tähtsamana esineb toiduainete küsimus.

Aprillis näeme, et *teravilja sissevedu* võrdlemisi suur on, kuigi see veidi kahanemist näitab eelmise kuuga võrreldes. Teravilja veeti aprillis sisse 96,1 miljoni marga eest (märtsis 99,0), peaaesjalikult rukist ja kaeru; nisuterade sissevedu oli eelmise kuuga võrreldes üsna vähenenud. — *Nisujahu* tuli sisse 34,5 milj. marga eest (märtsis 43,3).

Lihakaupa veeti välja 8,1 (märtsis 9,6) milj. mk. eest, *võid* 70,5 (81,5) milj. mk. eest.

Tekstiilkaupadest veeti sisse puuvilla 181,8 milj. mk. ja villa 12,7 milj. mk. eest; sellevastu ekspordeeriti tekstiiltooresainetest lina 86,0 milj. mk. ja takku 2,2 milj. marga eest. Puuvillast valmistatud kaupu ekspordeeriti: puuvillast lõnga 86,5 milj. mk. ja puuvillast riidet 71,3 milj. marga eest, nii siis võrreldes selle tooresaine sisseveoga oli valmis ja poolvalmis kauba väljavedu õige suur. Arvesse võtma peab, et ka siseturu varustamiseks hulk puuvillariiet läks. Kuid teiselt poolt näeme, et puuvillaste valmiskaupade sissevedu 29,3 miljoni marga peale

tõusis, mis igatahes vastolus on meie hästi arenenud puuvillariide tööstusega. Puuvillaseid sukka ja sokke toodi sisse 2,5 milj. marga eest.

Lina ümbertöötamine on üsna väike, võrreldes meie linatoodanguga. Peale sisemaa tarve on suurtööstuslikult peaaesjalikult purjeriiet valmsitatud, mida aprillis ekspordeeriti 10,1 milj. marga eest (märtsis 11,6 milj. m.). Teistest tekstiilkaupadest toodi sisse: villast riidet 15,1 milj. marga eest. Ka see summa paistab suur olevat, arvesse võttes, et omamaa vabrikutes kõiksugu villast ülikonnariiet siseturu nõutele vastavalt küllaldaselt valmistada suudetakse. Küsimus võiks vast ainult hindades seista. Siidikaupu impordeeriti 2,6 milj. marga eest.

Paberit ja *paberikaupu* veeti välja 100,4 milj. marga eest ja sisse tuli 7,2 milj. marga eest.

Paberitööstus on Eestis tähtsamaks tööstusharuks, sest et ümber töötab kodumaa tooresainet Läänud lumevaene talv oli paberipuu valmistamiseks ja metsadest väljaveoks halb. Siiski tuli kevadepool lühike ajaks külm ja lumi, mis, kuigi suuremate kuludega, tehaseid enamast tarvilise tooresainete hulgaga kindlustada võimaldas.

Suurtööstuse ettevõtetest olid 1 aprillil tegevuses (klambrites eelmise kuu arvud) 242 (237) ettevõtet, milles töölisi, tehnil. personaali,

ametnikke ja teenijaid 29.764 (28.191) oli. Tööliste tööpäevade arv kuu jooksul oli 516.449 (561.866) 4.332.086 (4.740.432) töötundi, millest 7,3 (7,2) protsenti ületunni tööd. Ületunde töötasid 36,1 (40,4) protsenti kogu töölistest.

Keskmine töötasu haril. töötunni eest oli murdudes ja kaevandustes 26,1 (kuu varem 25,5) marka; savija klaasitööstuses 27,8 (27,7); metallitööstuses 32,7 (31,8); keemia-tööstuses 21,4 (23,2); tekstiilitööstuses 17,5 (18,1); puutööstuses 23,4 (21,7); nahatööstuses 31,0 (31,2); paberitööstuses 23,3 (23,6); toiduainete tööstuses 25,5 (25,6); jookide ja maitseain. tööstuses 22,0 (20,9); kehakatte tööstuses 30,5 (26,6); ehitustööstuses 36,3 (38,1); trükitööstuses 42,0 (38,4); pesukodades 19,1 (18,4) marka.

Eelmised arvud näitavad suur-tööstuse arvu juurekasvu võrreldes eelmise kuuga; juure tulnud on peaaesjalikult saeveskid. Ka tööliste ja teenijate arv suurenes 1573 võrra, sellevastu aga vähenes üldine tööliste töötundide arv 418.346 tunni võrra, ka tööpäevade arv näitab vähenemist; selle peale vaatamata on ületunnitöö protsents veidi kõrgem kui eelmisel kuul. Sellest võib järeldada, et paljudes ettevõtetes nädalas vähem päevi töötati kui eelmisel kuul.

Palkade kujunemine ei paku midagi sihikindlat. Kuigi mõnedes hooaja tööharudes palkade kõvenemist näeme, ei ole see tingimata üldine nähtus, sest peaharus — ehitustoos näeme läbistikku tagasiminekut. Selletatav on see aprillis lõpekorrale jõudvate ühiskondlikkude töödega, mis rohkesti vabast tööjõudu turule viskas. Tehastööhäruades näeme suuremat kalduvust tagasikiskumisele,

kuigi see igakord ühenduses ei olnud suurtööstusettevõtetega, vaid tingitud oli üksikutest sellesse rarasse kuuluvatest vähematest ettevõtetest. Igatahes näeme, et 14 tööhäru hulgas 8 tööhäru palgad eelmise kuuga võrreldes paranesid, kuna 6 tööhäru vähest allaminekut näeme.

Tööta tööliste arv oli aprilli algul (tööstöörse andmetel) 1096 meest ja 1770 naistöolist ja kuu lõpul 934 meest ja 1275 naistöolist. Sellega vähenes tööta tööliste arv kuu jooksul õige märgatavalt, selle peale vaatamata, et ühiskondlikkude tööde lõppemisega rohkesti tööjõudu vabaks sai. Nähtavasti olid tööjõud sedavõrd paranenud, et vaba tööjõud suuremal määral otsekohe teisel kasutamist leidis.

Kaubaliikumine sisemaal peegeldub võrdlemisi selgesti, kui kaubavedu raudteel vaatleme. Aprilli kohta ei ole veel aruandeid Riigi Statistika Keskbüroo poolt ilmunud, sellepärast vaatame märtsikuu kaubaliikumist (klambrites veeburi andmed). Kaubasaadetiste üldine kaal oli 129.787 (81.702) tonni, võrreldes saadetiste kaugusega 14.548.333 kilomeeter-tonni (9.385.383). Keskmine veokaugus oli 112,1 (114,9) kilomeetrit. Märtsis 1924. a. oli saadetiste üldine kaal 120.823 tonni ja keskmine kaugus 143,9 kilomeetrit. Sellest näeme, võrreldes eelmise kuuga kui ka aasta varem olnud arvudega, kaubaliikumise kasvumist kaalu järele, kuid saatekauguse vähenemist. Võrreldes saadetiste kaugust 1924. a. ja tänava märtsis, näeme ligi 22 protsenti kahanemist. Siin näib tõeliselt tegemist olevat kaupade liikumise vähenemisega Tallinnast kaugematesse riigipiiridesse, arvatavasti Lõuna-Eestisse.

Väliskaubandus aprillis näitab järgmine tabel:

	Milj. kilogr.	Milj. markades.
Sisse:	30,1 (märtsis 23,0)	— 846,8 (794,0)
Välja:	23,2 (märtsis 15,3)	— 619,3 (630,7)
Üldine:	53,3 (märtsis 38,3)	1466,1 (1424,7)

1924. a. aprillis oli üldine läbikäik 59,2 milj. kilogrammi, 1395,3 miljoni marga suuruses (sissevedu 38,8 milj. klg. 748,5 milj. mk. ja väljavedu 20,4 milj. klg. 646,8 milj. marka).

Neid üldsummasid vaadeldes näeme, et väliskaubandus väärtuslikult oli aprillis kasvanud nii eelmise kuu-ga kui ka aasta varemalt olnud arvudega võrreldes, kuna kilogrammide järele läbikäik 1924. a. aprillis siiski 6 miljoni klg. suurem oli.

Kilogramide ja väärtuse vastupidine käik, võrreldes käesoleva aasta märtsi ja aprilli väljavedu, on seletatav kallimate kaupade, või ja lina, väljaveo tagasitõmbumisega aprillis. Võrreldes aprillikuu sissevedu märtsi arvudega, näeme sisseveo kaalu kasvamist 30 protsenti, väärtuse kasvamist aga ainult 6,6 protsenti, mis näitab, et sisse-veetud aprillis rohkesti tooresaineid ja poolfabrikaate, kui kallimaid valmiskaupu.

Laevade liikumine Tallinna sadamas iseloomustab kogu Eesti tähtsust väljamaaga kauplemises. Erakorraliselt soe talv tõi siin lahkuminekuid eelmistest aastatest, seepärast ei saa sealt kasulikke võrdusi

tuua, kuid toome siiski klambrites mõned arvud märtsikuu ja eelmise aasta kohta.

Üldse tuli aprillis sisse 101 (80) laeva 43.169 (41.882) tonni mahutusega; 1. jaan. kuni 30. aprillini 1925. a. tuli sisse 333 laeva 165.064 tonni mahutusega (1924. aprillikuu tuli sisse 66 laeva 43.017 ton.). Laaditult tuli k. a. aprillis 69 laeva 32.008 tonni (märtsis 74 l. 38.374 ton. ja aprillis 1924. a. 50 l. 31.882 ton. mahut.).

Välja läks 120 laeva 45.565 tonni mahutusega, sellest laaditult 93 laeva 37.486 tonni mahutusega. Sellega tuli sisse kogu tonnaashist 26 protsenti laaditult, kuna kogu väljaläinud tonnaashist 18 prots. laaditud oli.

Sissetulnud laevadest oli aprillis Saksa tonnaash kõige suurem — 35 laeva 20.297 tonni, millest 26 laeva 13.349 tonni laaditud oli; Soome üldse 21 laeva 6695 tonni; Eesti oma olid 27 laeva 6624 tonni; Inglismaa 3 laeva 2605 tonni; Daani 5 laeva 2337 tonni; teiste maade alla tuhande tonni.

Vilja ja tähtsamate karjasaaduste suurmüügi hinnad Tallinnas aprillis olid:

Rukis	kuu algul	390 ja kuu lõpul	370—	375	mrk. pd.
Välj. nisujahu	„ „	760— 825	„ „	760— 795	„ „
Kaerad	„ „	330— 335	„ „	345—	„ „
Odrad	„ „	420— 425	„ „	425— 435	„ „
Sealiha	„ „	1720—1800	„ „	1800—1860	„ „
Loomaliha	„ „	1160—1260	„ „	1160—1260	„ „
Eksp. või	„ „	4800—5000	„ „	4320—4480	„ „

Laeva veohinnad (prahid) olid: linavedu Tallinnast Stettiini 20 shill. tonn ja Tallinnast Ghenti 25—35 shill. tonn. Segakaup: Tallinnast Stettiini 10—35 shill. ja Tall. — Stokholmi 10—35 Rootsi krooni tonn. Või vedu Tallinnast Stettiini 1½ shill. tünni eest.

Dollari kurs Tallinna börsel seisib muutumatult 372 marka ostjad ja 375 marka müüjad. Ka eelmisel kuul oli kurs sama kõrgusel.

Liikvel oleva raha hulk — riigikassa ja Eesti Panga tähti oli 1. aprilliks 3.554 milj. marka ja 1. maiks 3.466 miljoni marka.

Elumaksumuse indeks oli (alusseks võttes 1922. a. hindu E. markade järele 100-ga):

	1925.	1924.
	Aprill.	Märt. Dets.
Toitluskulud	147,6	151,1 140,0
Korterikulud	174,4	174,0 163,6
Valgust. ja küte	103,9	109,6 109,7
Riietuskulud	125,0	125,0 125,0
Muud kulud	132,8	132,8 131,2
Üldindeks	143,8	145,7 137,8

Toitluskulud (ratsioon) olid markades arvates aprillis k. a. 2.233,6 marka (märtsis k. a. 2.286,6 ja dets. 1924. a. 2.119,1 marka kuus). Nendest arvudest on näha, et elamine aprillis, võrreldes läinud aasta lõpuga, ligi 4 protsenti kallimaks läinud oli, peaaesjalikult toitluse ja korteri kulude arvel, kuid võrreldes märtsiga k. a., näeme siiski jälle odavamaks minekut umbes 1,6 protsendi võrra, peaaesjalikult toitluse ja kütte arvel.

VILJADE SEISUKORD.

Venemaal rohkevõitu vihma olnud; Ukrainas teevad söödikud tõsiselt kahju. Ukrainas arvatakse vilja üle-

jääki (Corn Trade järele) nisu umbes 100 miljoni puuda ja rukist 63½ miljoni puuda. Vene lehtede teatel hinnatakse Ukraina viljasaaki 240 milj. puuda peale, millest umbes 40 milj. puuda rukist, 40 milj. puuda nisu, 12 milj. p. otre ja 2 milj. puuda kaeru välja vedada võivad.

Rumeenia: Bessaraabia nisu on palavate ja kuivade ilmade all kannatanud. Vanas Kuningriigis enam rahuloldav. Nisusaaki hinnatakse 7 milj. kvarteri peale (1 kvarter nisu umbes 13 puuda 4 naela) ja rukki saaki 8 milj. kvart. (eelmisel aastal olid need arvud 6½ ja 2½).

Ameerika teated töötavad viljariikast aastat.

Lõuna-Aafrikas loodetakse 50% võrra eelmisest aastast paremat saaki.

VÕI VALJAVEDU JUUNIKUUS 1925. A.

Piimasaaduste väljaveo kontrollijaama poolt on juunikuul jooksul läbi vaadatud ja väljaveoks kõlblikuks tunnistatud 875.257,11 kg. võid.

Või oli määratud saatmiseks Inglismaale 309.730,65 kg. ja Saksa- maale 565.526,46 kg.

1924. a. juunis on kontrolli alt läbi käinud 339.901,79 kg. ja 1925. a. mais 546.537,54 kg. võid, seega tänavu juunis tuntavalt rohkem.

ROSENKRANZFABRIKATION

ROSENKRÄNZE in allen Ausführungen mit Holz-, Oriental-, Glasperlen, Spina Christi, Perlmutter u. Silber. Rosenkranzkreuzchen — Sterbeu. Reliquienkreuze — Rosenkranzbüchsen — Kerzen

R. SZERNITZKI, Berlin, W. 10, Rauchstr. 20

RAUDTEEDE ÜLDINE KAUBAVEO TARIIF.

‘Riigi Teatajas’ nr. 103-104—1925. a. ilmus raudteede üldine kaubaveo tariif. See hakkas 1. juulist 1925. a. maksma. Sellest ajast peale loetakse veotariif nr. 12 („R. T.“ nr. 77 — 1921. a.) kõigi ta juure käivate muudatuste ja täiendusega maksvuseta.

UUS TOLLITARIIF HOLLANDIS.

Hollandis hakkas 1. juulist uus tollitariif maksma. Tollimäärad on arvatud enamasti ad valorem (kaubaväärtuse pealt). Suurem osa kaupasad langeb 8-protsendilise määra alla, kuna uhkusasjad ja kallid maitseained on kõrgemalt tollitatud. Nii võetakse luksuskonservide pealt 20 prots. nende väärtusest.

VENEMAA KORRALDAB SOOLA VÄLJAVEDU.

Katset on tehtud ka Eestis soola müüa.

Vene soolatööstuse sündikaat tegi viimasel ajal katseid oma saadusi väljamaale saata. Ettevõetud uurimisel selgus, et kõige paremad väljavaated on Kauge-Idas. Kavatakse Vene soola Jaapani saata. Lääne-Euroopas tehtud katsed ei annud soovitavaid tagajärgi. Soola on saadetud Eestisse, Läti- ja Leedumaale, kuid siin ta ei suutnud võistelda odava Saksa soolaga. Vene kaub. esitus „Torgpredstvo“ oli sunnitud tagavarasid alandatud hindadega müüma, kuid see ei võimaldanud ladusid välja müüa. Läti olevat nõus kuni 75 prots. Läti soolatarvidust venelastelt ostma, kuid tingimisega, et hinnad alandataks Saksa soola hindadeni. Venemaal arvatakse võimalikuks piiriiridele kuni 4,5 milj. pd. müüa.

Hindade alandamiseks otsustas sündikaat soola raudteelveoks tariifi alandamist nõuda.

EESTI VÄLISKAUBANDUS MAIKUUS 1925. A.

(Riigi Statistika Keskbüroo andmete järgi.).

Käesoleva aasta maikuu on Eestisse toodud 33.810,0 tuhat kg. mitmesugust kaupa, 7 võidusõiduriista 425,31 reg.-tonni mahutusega ja 37 gust kaupa, 7 veesõiduriista 425,31 registre tonni mahutavusega ja 37 eluslooma, koguväärtuses 863,2 miljoni Emk. Samal ajal on välja veetud 35.942,0 tuhat kg. kaupasad ja 512 eluslooma. Väljaveo väärtus on 688,5 miljoni Emk., seega väiksem kui sisseveo oma 174,7 milj. Emk. võrra.

Võrreldes tänavuse maikuu väliskaubanduse bilansi eelmise kuu ja läinud aasta maikuu omaga, saame järgmise pildi:

	1925.	1925.	1924.
	Mai.	Aprill.	Mai.
	Miljonid Eesti mrk.		
Sissevedu	863,2	846,9	1.035,2
Väljavedu	688,5	619,3	657,0
Üldlääbikäik	1.551,7	1.466,2	1.692,2

Nagu sellest näha, on tänavune maikuu läbikäik aprilli omast veidi suurem olnud, kuid väiksem kui läinud aasta maikuu. Vähenemine sündis sisseveo arvel, kuna väljavedu ümberpöörduvalt kasvamisest näitab.

Kõige rohkem on suurenenud toiduainete-karjasaaduste väljavedu. Kivide ja muldade grupp näitab ka tõusu. Vähemal määral on ka mõnes teises grupis väljavedu suurenenud.

Tuntavalt langenud on kiuainete eksport. Järgmine tabel näitab tähtsamate kaubagruppide väljavedu tä-

navu mais ja aprillis ja läinud aasta maikuus miljonites markades:

	Mai 1925.	Aprill 1925.	Mai 1924.
	Miljonid Eesti mrk.		
Toiduained-põllusaadused	35,2	47,7	35,0
„ karjasaadused	147,6	79,5	60,5
Kala	6,2	3,8	0,7
Muud toiduained	1,1	2,5	4,5
Elusloomad	9,3	9,2	3,3
Nahk	13,0	15,5	18,8
Puu	121,8	60,0	163,7
Paber	82,0	101,6	53,5
Kiuained	82,2	89,4	173,0
Tekstiiltööstuse saadused	112,9	173,0	97,8
Metallid	6,2	1,8	1,2
Metallkaubad	0,6	2,0	1,7
Masinad (peale põllutöömashinate)	2,2	4,3	1,7
Kivid, mullad	56,3	18,9	28,6
Keemiaained	10,8	6,7	11,8

Mis sisseveosse puutub, siis on tänavu mais vähem toodud toiduaineid-põllusaadusi ja seemneid. Metallkaupade sissevedu on niisamuti

kahanenud, selle vastu toodi aga metalli suuremal arvul sisse.

Järgmine tabel näitab kaubavääruse muutmisi üksikutes gruppides:

	Mai 1925.	Aprill 1925.	Mai 1924.
	Miljonid Eesti mrk.		
Toiduained-põllusaadused	166,8	160,6	311,1
Kala	20,0	13,2	24,2
Muud toiduained (peale nimetatute ja karjasaaduste)	81,1	56,1	109,1
Nahk	12,8	25,3	12,5
Seemned ja elustaimed	11,9	13,7	36,7
Kiuained	157,2	205,0	101,0
Tekstiiltööstuse saadused	75,4	75,1	68,0
Metallid	48,2	32,6	19,7
Metallkaubad	34,3	30,1	52,4
Põllutöömashinad	9,6	9,2	25,7
Muud masinad	67,7	54,0	85,9
Instrumentid, aparaadid	5,6	7,6	9,3
Kivisüsi, koks	29,3	22,9	47,0
Õlid, rasvad	41,2	32,0	31,4
Väetisained	33,9	39,5	28,7
Keemiaained	27,0	39,9	33,9

Maade järele seisis Saksamaa nii sisse- kui ka väljaveos esimesel kohal. Saksamaale järgnesid sisseveos

Ameerika ühisriigid ja väljaveos Inglismaa.

JUUNIKUU VÄLISKAUBANDUS.

Sissevedu 96.438.610 marga võrra väljeveost suurem.

Neil päevil lõpetas riigi statistika keskbüroo andmete kokkuvõtmise juunikuu väliskaubanduse kohta. Nagu sellest näha, on sissevedu ikka veel tuntavas ülekaalus, kuigi võrreldes eelmiste kuudega sisse- ja väljaveo vahe vähenemas on.

Loodetakse, et sügiskuudel bilans tasakaalu jõuab ja hiljem isegi aktiivseks muutub.

Juunikuu väliskaubandus avaldub järgmistes arvudes:

	Kilogrammides.		Markades.	
	Sissevedu.	Väljavedu.	Sissevedu.	Väljavedu.
Tera- ja jahvatatud vili, kartul, loomatoit	9.028.722,6	2.904.467,3	197.422.830	23.231.160
Toiduained — karjasaad.	14.251,8	885.637,8	1.450.650	239.564.370
Kala ja kalakaup	663.255,1	94.840,5	18.639.500	4.814.600
Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	3.888.447,7	27.578,8	90.355.600	1.500.620
Elusloomad ja linnud (arv)	1	774	8.000	7.697.000
Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	142.220,1	77.561,0	17.892.050	15.295.190
Seemned ja elustaimed	64.510,0	117,1	2.617.630	85.000
Puu- ja puutööstussaadused	93.410,7	14.285.961,7	4.707.370	104.155.980
Paber, paberikaup ja trükitöö	494.448,2	2.978.484,1	15.676.580	96.842.460
Puuvill, lina ja muud kiuained	668.358,8	563.053,9	176.086.620	83.727.620
Tekstiiltööstussaadused	81.650,4	374.699,7	55.339.550	152.250.720
Metallid	2.635.185,7	1.116.027,6	57.156.980	5.231.550
Metallkaubad	735.401,4	4.435,2	46.210.530	386.000
Põllutöömashinad ja -riistad	123.491,2	4.394,1	9.068.750	300.000
Muud töö- ja jõumasinad, transportabinõud	226.583,7*)	49.502,2	56.530.220	4.344.000
Instrumentid, aparaadid, laskeriistad	9.320,5	342,4	9.249.430	202.000
Kivid, mullad ja nende saadused	664.487,5	7.837.133,7	11.007.930	37.693.730
Kivistisi, koks, põlevkivi	8.004.067,0	183,1	20.265.540	110
Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	1.162.725,5	2.867,0	37.957.960	25.700
Väetisained	2.897.738,0	10.647,3	17.449.430	159.700
Keemiaained, värvid, ap-teegikaup	407.382,6	99.557,3	28.783.230	6.282.050
Kunstikaubad, muusika-riistad ja muud eel-pool nimetatud kaubad	4.859,9	363,0	6.387.790	90.000

Kokku: 32.010.518,4 31.317.854,8 880.318.170 783.879.560

Üksikute riikide järele kujunes juunikuu sisse- ja väljavedu järgmiselt:

Belgia	27.493.550	41.186.800
Daani	11.654.520	37.200.080
Danzig	896.930	1.898.980
Egiptus	47.783.950	—
Hollandi	113.897.550	179.561.190
Leedu	—	4.888.600
Läti	37.057.820	61.573.050
Norra	6.490.390	—
Prantsuse	13.915.910	32.316.750
Rootsi	26.553.800	33.802.340
Saksa	250.145.140	242.375.470
Soome	23.570.630	26.973.540
T.-Slovakkia	17.706.970	607.800
Vene	10.045.590	82.159.330
ühisriigid	251.437.010	19.121.980
Muud riigid	23.095.270	673.300

Kokku 880.318.170 783.879.560

Tähtsamad sisseveoained olid järgmised:

	Markades
Teravili	156.683.430
Jahu	28.873.960
Heeringad	18.240.760
Suhkur	46.498.740

ÕHUPOSTI ÜHENDUS INGLIS-MAA JA PIIRIRIIKIDE VAHEL.

Briti Postiministeeriumi teadaande järele on Londonis avatud õhu-
posti jaoks kirjade vastuvõtmine Eesti-, Läti-, Soome-, Leedu- ja Venemaale saatmiseks. Post läheb õhuteel Berliini, siit öösise rongiga Königsbergi, kus sünnib saatmine lennukitel edasi. Post jõuab Londonist Helsingi või Moskva 36 tunniga, kuna muidu see võtaks 4½ päeva. Juuremaks (peale hariliku väljamaa kirjade eest võetava maksu) on 6 penci piiririikidesse saates ja 8 penci Venemaale iga untsi (oz. = 28,3 grammi = 2,2 loodi) eest.

Tubak	19.984.360
Puuvill	161.469.910
Puuvillane riie	24.638.650
Villane riie	5.128.700
Kivisüsi ja koks	20.265.540
Nahvta	2.035.000
Petrooleum	267.500
Väetisained	17.449.430
Kummi ja kummisaadused	8.523.730
Tooresnahad	11.916.740

Tähtsamad väljaveoained:

Või	221.094.170
Munad	13.930.800
Kartulid	23.110.040
Liha ja lihakaubad	4.051.400
Tooresnahad	13.195.440
Puusaadused	79.694.280
Vineer (plaadid ja toolipõhjad)	21.997.700
Ajalehe- ja trükipaber	89.929.820
Lina	78.870.360
Takud	4.022.120
Puuvillane lõng	61.113.700
Puuvillane riie	69.751.230
Purjeriie	6.227.200
Tsement	34.117.370
Tuletikud	5.631.900

NISU-, RUKKI-, ODRA JA KAE-RAHINNAD CHIGAGOS.

Nisu 2 Hard Vinter (60 Ing. nl. eest) 10. juulil 146½ tsenti, nädal varem 141⅞; aegmüük septembriks 142⅞, dets. 143½ ja 1926 a. maikuu peale 148¼ tsenti.

Rukis (56 nl. eest) 10. juulil 95½, nädal varem 93½; aegmüük sept. peale 97½, dets. — 99¼ tsenti.

Oder (48 nl. eest) 10. juulil 90, nädal varem 85; aegmüük oktoobri peale 75½ tsenti.

Kaer (32 nl. eest) 10. juulil 45½, nädal varem 43⅞; aegmüük sept. 45⅞, dets. 47⅞ tsenti.

EESTI PANGA ÄRISEIS 30. VI. 1925.

AKTIVA:		PASSIVA:	
Kassa:			
	100 Emk.		1000 Emk.
a) pangatähed	497.053	Põhikapital	250.000
b) riigikassatähed	526.780	Tagavararakapital	207.946
Väärtpaberid	91.831	Amortisatsiooni kapital	4.327
Kulla arve väljamaal	458.763	Pangatähed	2.250.000
Välisvaluuta	63.946	Riigikassa	2.662.590
Laenud välisvaluutas	265.455	Hoiusummad	1.568.026
Diskonteeritud vekslid	1.723.019	Väljam. korresp. „Nostro“	164.297
Konto-korrent arved	3.106.569	Karresp. välisval. „Loro“	217.163
Akkr. garant. ja m. laenud	668.834	Korrespondid „Loro“	13.474
Mitmes. nõudmised	433.591	Akrredit. ja garantiid	544.843
Väljam. korresp. „Nostro“	210.204	Osakonnad	321.866
Korresp. välisv. „Loro“	90.924	Mitmesugused arved	416.765
Korrespond. „Loro“	173		
Osakonnad	298.585		
Mitmesugused arved	185.570		
	<hr/>		<hr/>
	8.621.297		8.621.297

VILJADE SEISUKORD 15. JUULIKS 1925 A.

Talivili ühtlaselt hea, suivilil üldiselt keskmisest parem.

(Riigi Statistika Keskbüroo andmed.)

Juunikuul teisel ja juulikuul esimesel poolel oli ilmastik vilja kasvuks üldiselt soodne. 1430 põllumajandusliku korrespondendi teated näitavad sademete ja soojustingimuste kohta järgmisi vahetõrki % %:

	Vähe.	Rah.	Palju.	Liig	palju.
Sademeid oli	3,1	44,6	40,7	11,6	
Väga head.	head.	Rah.	Halv.	Väga halv.	

Soojustingim.	3,3	20,5	52,9	22,4	0,9
---------------	-----	------	------	------	-----

Taliviljade seisukord on endiselt hea. Rukis on isegi eelmise kuuga võrreldes veidi paranenud. Kõrvutame siin kolme kuu hindamise andmed, mis näitavad viljade seisukorra tasapinda võrreldes 10 aasta keskmisega % %:

	Käesol. aastal.	1924. a.		
	taliruk.	talinis.	talir.	talin.
15. mail	124	131	—	—
15. juunil	123	134	94	89
15. juulil	125	133	95	93

Nagu neist vahetõrkest näha, on talivilja seisukord püsivalt hea — talirukis 25 prots., talinisu 33 prots. kümne aasta keskmisest parem.

Talivilja õitseage polnud mitte kõige soodsam, umbes pooled korrespondentidest tähendavad, et õitsemist takistasid tuuled ja vihm.

Suiviljade seisukorda kujutavad järgmised suhtarvud 10 a. keskmisest:

	Käesolev a.	1924.	1923.	1922.
Oder	116.	106	76	103
Kaer	111	106	89	105
Segavili	126	105	89	108
Kartul	102	100	83	102
Lina	110	103	88	103
Ristikhein	122	120	—	—
Niiduhein	119	107	—	—

Nagu neist ridadest näha, pole

meil viimase nelja aasta jooksul nii häid saagi lootusi olnud, kui tänavu aastal.

Suiviljadest on kõige nõrgem kartuli seisukord. Kui soodsad ilmad püsivad, ning tarvilikul määral vihma tuleb, siis on loota, et kartul veel paraneb.

LIIKVEL OLEV RAHAHULK 1.

JUULIKS K. A.

Keäoleva aasta 1. juuliks oli tsirkulats. riigikassa tähti 1.451,623,7 tuh. Emk. (1. juunil — 1.480.360 tuhat) ja Eesti Panga tähti 1.752.946,5 tuh. Emk. (1. juunil — 1.758.651 tuh.). Kokku 3.204.570,2 tuh. Emk. (1. VI — 3.239.011 tuh.).

LAADAD AUGUSTIKUUS.

1. Paides.
2. Pärnus 3 nädalat.
3. Elva alevis.
7. Holstre vallam. juures.
10. Kuresaares.
12. Vana-Võidu vallam juures.
15. Tuhalaane vallam. juures.
16. Martna vallas.
18. Loodi v., end. kõrtsi juures.
20. Misso vallam. j. — Valgutas.
21. Laiksaare-Urisaares. — Kalaste alevis 2 p.
22. Pati-Nurmeotsal.
23. Valgas 2 päeva.
25. Võrus. — Narva-Jõesuus 2 p.
26. Paides. — Mõisaküla alevis.
28. Rakveres 2 p. — Petseris.
30. Antsla alevis.
31. Helme mõisas. — Häädemees-
tel. — Suurejõel, Uue-Vändras.

ABIELUVARANDUSE LAHUTAMISE LEPINGUD.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud on sõlminud:

Kurt ja Madeleine Fersen, Tallinnas. — Volf-Louis-Friedrich

Leonhardi p. Kessler - Rossillon en Bugey ja Margarethe-Florentine Pauli t. Kessler-Rossillon en Bugey, sünd. Liman, Tartus. — August Jüri p. Kittask ja Adele Peetri t. Kittask, sünd. Zimmer, Valgas. — Eduard Madise p. Koch ja Maria Andrese t. Koch, sünd. Koop, Pärnus. (R. T. 77/78.)

Rudolf Passup ja Marie Passup, sünd. Jürjo, Viljandi m. Kambala v. — Oskar Tõnise p. Jürgen ja Elfriede-Anette Jürgen, sünd. Viirmann, Tallinnas. — Maksimilian Bekmann ja Melanie Bekmann, sünd. Hiip, Tallinnas. (R. T. 79/80.)

Bertram Heimvell ja Marie Heimvell, sünd. Leht, Tallinnas. — Fromhold Jaani p. Raup ja Etra Hansu t. Raup, sünd. Kullerkupp, Tallinnas. — Jaan Kont ja Marie Kont, Tallinnas. — Jaan Pink ja Hilda-Elfriede Pink, sünd. Klemm, Tallinnas. — Ludvig Marnot ja Anete Marnot, sünd. Grosberger, Tallinnas. (R. T. 83/84.)

Johann Ado p. Puusepp ja Else Hugo t. Puusepp, sünd. Vind, Rakveres. — Gustav Puss (Pusch) ja Anette Puss (Pusch), Järva m. Kuksema v. (R. T. 85/86.)

Villem Nuut ja Alviine Nuut, sünd. Sündt, Asuküla v. — Peeter Jaani p. Nugis ja Anna Ennu t. Nugis, Viljandi v. — Ado Hansu p. Jäärats ja Helene Märdi t. Jäärats, sünd. Laksi, Viljandis. (R. T. 89/90.)

Jaan Luup ja Rosalie Luup, sünd. Pombas, Tallinnas. — Gustav Siimoni p. Senator ja Juuli Mihkli t. Senator, sünd. Räbovoitra, Petseris. (R. T. 91/92.)

Ernst Gustavi p. Vilmansen ja Elsa-Esmeralda Jüri t. Vilmansen

sen, sünd. Kink, Võrus ja Tartus. — August Karli p. Ponna ja Efrösine Hindriku t. Ponna, sünd. Lõiv, Tartus. — Paul Jakobi p. Kaak ja Amalie Hansu t. Kaak, sünd. Kull, Tartus. — Johannes Ink ja Maria Ink, Tartus. — Rudolf Rosalie p. Grünvaldt ja Elfriede Jaani t. Grünvaldt, sünd. Soosaar, Tartus. (R. T. 93/94.)

Jaani Mõttus ja Klementine Mõttus, sünd. Holm, Tartus. — Mihkel Jaani p. Keelus ja Pauline Keelus, sünd. Simka, Tartus. — Karl-Eduard Jaani p. Konsen ja Natalie Jakobi t. Konsen, sünd. Morgen, Tartus. — Johan Mihkli p. Jürgenson ja Leena Gotliebi t. Jürgenson, sünd. Kirche, Võrus. — Fromhold Daveti p. Kangro ja Elsbet-Ellinor Johani t. Kangro, Tartus. (R. T. 95/96.)

August Kaarli p. Jantra ja Anna Johani t. Jantra, sünd. Strom, Tartus. — Ernst Leonhardi p. Daugull ja lesk Mary-Alide-Louise Otto t. Eichhorn, Tartus. — Gustav Peetri p. Timm ja Johanna-Adele Timm, sünd. Kaiv, Tartus. (R. T. 97/98.)

Aleksander Vichmann ja Salme Vichmann, sünd. Pundberg, Tallinnas. — Johannes Lukken ja Marie Lukken, sünd. Käba, Tallinnas. — Aleksander Vattmann ja Marie Vattmann, sünd. Jürgenson, Tallinnas. — Peeter Jaani p. Mets ja Alide-Cäcilie Peetri t. Mets, Viljandis. (R. T. 99/100.)

Jaani Jaani p. Kluust ja Martha-Alviine Hansu t. Kluust, sünd. Käbbi, Veinjärve vallas. (R. T. 105/106.)

Johannes Jaani p. Vahar ja

Anna Jüri t. Vahar, sünd. Marjapuu, Tallinnas. — Erhard Bollmann ja Vilhelmine Bollmann, sünd. Reinans, Haapsalus. — August Toom ja Aurelie-Elisabet Toom, sünd. Kanarik, Tallinnas. — Hermann Ruidja ja Sohvie Põlde, Läänemaal, Koluvere vallas. (R. T. 107/108.)

Karl Johani p. Tamm ja Anna Johani t. Tamm, sünd. Tõrvand, Tartus. — Peeter Toomase p. Klein ja Eliise Peedi t. Klein, sünd. Kuk, Tartus. — Aleksander-Johannes Samueli p. Sügis ja Julie-Vilhelmine Karli t. Ökva (Ekva), Tähtvere vallas. (R. T. 109/110.)

Eduard Hindriku p. Teinberg (Steinberg) ja Anna-Loviisa Teinberg (Steinberg), sünd. Sturm, Tartus. — Aleksander Jakobi p. Rosenvald ja Johanna Aleksandri t. Rosenvald, sünd. Fagerström, Tartus. — August Jaani p. Tattar ja Ella Tõnise t. Tattar, Tartus. — Aleksander Telg ja Liisa-Katarina Telg, sünd. Ill, Tartus. — Linda-Elfriede Hakka ja, sünd. Kapsta, ja Andreas Uehendrik, Tartus. — Rudolf Jaani p. Pulla ja Olga Mihkli t. Pulla, sünd. Käärrik, Tartus. (R. T. 111/112.)

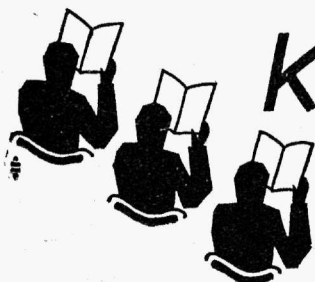
Aleksander Jaani p. Lepin-Lenin ja Josefina Madise t. Lepin-Lenin, sünd. Kaasik, Nõmmel. — Jakob Suits ja Anna Suits, sünd. Prööm, Tallinnas. — Jüri Tomingas ja Ida Tomingas, sünd. Vaalman, Tallinnas. — Lasar Ignati p. Brenjev ja Lydia Jakobi t. Brenjev, sünd. Tscharkin, Tallinnas. (R. T. 119.)

Mõnede tähtsamate kaupade en gros hinnad Tallinna kaubabörsel.

Jahud:	nisu, Ameerika ja Inglise, pehme	890— 910	mrk. puud
	" " sõre	920	" "
	ruki	370— 380	" "
	" püül	530— 550	" "
	„J. PUHK & POJAD“ suurveski saadused, hinnad arvatud 50 klg. ühes kotiga:		
	patent rukkipeül	1850	mrk. 50 klg.
	Manna	2975	" "
	Sõre saiajahu	2775	" "
	Eesti parem saiajahu	2775	" "
	„Kalev“	2675	" "
	„Kungla“	2575	" "
	„Sampo“	2475	" "
	„Taara“	835	" "
	Ä.-S. ROTERMANN'i tehase jahud:		
	nisu, pehme	850— 900	" puud
	" sõre	910—	" "
Terawili:	kaerad, kodumaa	400— 410	puud
	odrad	425— 435	" "
Piimasaadused:	või, export	4400—4720	" "
	margariin, väljamaa	1960—2240	" "
	juust, kodumaa, Schweitsi	2800—2900	" "
	kaseiin	700— 900	" "
Munad:	munad export I sort	15— 16	paar
	" " II	14—	" "
Koloniaal kaup:	suhkur, Tsheho-Slowakkia	745— 755	" puud
	sool, lahtine, Saksa	51— 52	" "
	" " Vene	51— 52	" "
	heeringad, shoti, matfull	4400—4800	tünn
	" matties	3900—4500	" "
Liha:	sea, I sort	2120—2160	" puud
	loomaa, I sort	920—1120	" "
Lina:	Liiwi R.	2300	" "
	Wõru-Petseri	2600—2700	" "
	Tartu	2500	" "
Raud:	sordi	265— 275	" "
	kendetalad	280— 300	" "
	witsraud	410— 480	" "
	raudplekk	370— 535	" "
Teras:	wedru	480— 490	" "
	tööriistade	1200—1400	" "
Tina:	Inglis	9000—9500	" "
	seatina	1400	" "
Wask:	plekk, punane	4000—4300	" "
	" walge	3700—4200	" "
Tsink:	plekk	1700—1800	" "
Oilid:	masina, Wene Nobel nr. 6	645— 655	" "
	" Ameerika	580— 600	" "
	põlewkiwi	170— 210	" "
	nafta, Wene	255	" "
	" Ameerika	220— 230	" "
	petrooleum, Wene	270— 280	" "
	" Ameerika	270— 280	" "
Bensiin:	Wene	625— 660	" "

kuni 31. juulini 1925. a.

100 Latti	100 Czech. krooni	1 kuldkroon	100 Itaalia liiri	100 Norra krooni	100 Belgia franki	100 Helve- tsia franki	1 Tschervo- netz	1 Austria shilling	1000 Ungari krooni
7150	1110	—	1395	6465	1675	7200	1875	52,50	5,05
7200	1135	—	1435	6565	1725	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1310	6625	1670	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1350	6725	1720	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1310	6800	1750	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1350	6900	1800	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1385	6675	1750	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1425	6775	1800	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1370	6700	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1525	6800	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1385	6525	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1425	6625	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1475	6525	1730	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1510	6625	1780	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1410	6675	1735	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1450	6775	1785	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1390	6685	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1425	6785	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1390	6700	1725	7200	1875	52,56	5,05
7250	1135	—	1425	6800	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1410	6325	1740	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1450	6425	1790	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1390	6925	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1425	7025	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1390	6800	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1425	6950	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1365	6850	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1400	7000	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—
7150	1110	—	1370	6850	1725	7200	1875	52,50	5,05
7250	1135	—	1410	7000	1775	7325	1945	54,00	5,30
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—

Kuulutajate nimestik

Balti puuvilla ja Sindi kalevivabrik	Lhk. 423	Lier ja Rossbaum, jalg- rattad, büroomasinad	„ 435
Borkovski, V. import- ekspord	„ 451	Loun ja Shitikov, kirju- tusmasinad	„ 439
„Eeks“, Esimene Eesti kinn. Selts.	„ 411	„Teie Turg“, Tööst.- kaub. kuukiri	„ 440
Eesti Hüpoteegi pank	„ 404		441
Eesti Pank	„ 431		445
Einpaul, A. Piima- ja võiäri	„ 443	Papendrecht ja Ko. Aia- äri	„ 417
„Ephäg“, Eestimaa ro- hu- ja värvikaupl. A./S.	„ 433	Press, M. Tartus. Jalu- tuskepid	„ 429
„Ekstraktor“, värnitsa ja õlide vabr. A./S.	„ 427	Seisler, M. Pärnus, moo- torite valmistus	„ 419
Grünter, A. Limonadi tehas	„ 463	„Systema“, O./Ü. Kir- jutusmasinad, büroo- ja arvemasinad	„ 437
Hirschberger ja Ko., Seebipasta „Vasenia“	„ 461	Szernitzki, Palvenöörid	„ 469
Kaber, O. H. Kassaka- pide tehas	„ 423	Tallinna köievabrik A./S.	„ 413
„Latvijās Tirgotajs“, kaub. ajakiri	„ 415		

Kui Teie olete kaupmees.

Kriiside ajajärk on möödumas — turu seisukord paraneb. Igal pool on märgata tõsist tööhimu ja energilist tegevust, mis ennustab uuel aastal ka uut tõusu meie kaubanduslises elus. See kõik töötab Teile suuremat teenistust ja rohkem raha Teie tasku.

Tarvitage äraproovitud müügitetoode, ammutades neid „MEIE TURGI“ veergudelt, need kindlustavad Teile paremaid tagajärgi. Kuid ärge unustage ka „MEIE TURGI“ kuulutuste lehekülgi, kui uuel hooajal teete oma reklaami eelarvet. Oma kaupa demonstreerides ja ajakohast reklaami tehes võidate juure tuhandeid uusi ostjaid. **Püüdke saavutada edu — tehke raha!**

Kui Teie olete tööstur.

Tarvitage „MEIE TURGI“ veergusid ja kuulutuste lehekülgi selleks, et jutustada oma saaduste valmistamislugu kogu kaupmeeskonnale üle maa, kes on tõsiselt huvitatud Teie produktsioonist. Kaupmees on valmis ärakuulama, mis on Teil ütelda uut ning turunõude kohast, et jagades tarvitajale Teie saadusi teenida oma õiglast kasu. Andke kaupmehele, kes Teieprodukte müüb, uusi mõtteid oma saaduste kohta, kirjeldades „MEIE TURGI“ veergudel nende paremusi ja tehes neid seega populaarseteks ja nõuetavateks. Andke tõuget oma saaduste elavamaks liikumiseks turul, mis on kasulik Teile ja Teie saaduste müüjale. Olge müüjale abiks oma suurejoonelise reklaamiga!

„MEIE TURGI“ leheküljed on nii töösturi kui kaupmehe kasutada ja kannavad Teie reklaami laiali üle kodumaa ning ka väljaspoole kodumaa piire. Reklaam aga on see päike, mille paistel küpseb Teie töövili oodatud tõeliseks kasuks.

„Meie Turg“

MEEST SÕNAST :: :: :: HÄRGA SARVIST

aga ostjaid võidad reklaamiga

MEIE TURG

ÜLEMAALINE TÖÖSTUS- ja KAUBANDUSLINE KUUKIRI

MEIE TURG läheb tööstus-kaubanduslistele ettevõtetele maksuta

MEIE TURG viib Teie kuulutused nende kätte, kes neist huvitatud

MEIE TURG'is kuulutamine vabastab töösturi ja kaupmehe „surnud ladudest“

MEIE TURG'is kuulutades leiate oma kaubale turu

MEIE TURG'i TALITUS

Tallinn, Narva maant. 50-a, 4 Kõnetraat 22-08

Kui Teie olete kaupmees.

Kriiside ajajärk on möödumas — turu seisukord paraneb. Igal pool on märgata tõsist tööhimu ja energilist tegevust, mis ennustab uuel aastal ka uut tõusu meie kaubanduslikes elus. See kõik töötab Teile suuremat teenistust ja rohkem raha Teie tasku.

Tarvitage äraproovitud müügitootoode, ammutades neid „MEIE TURGI“ veergudelt, need kindlustavad Teile paremaid tagajärgi. Kuid ärge unustage ka „MEIE TURGI“ kuulutuste lehekülgi, kui uuel hooajal teete oma reklaami eelarvet. Oma kaupa demonstreerides ja ajakohast reklaami tehes võidate juure tuhandeid uusi ostjaid. **Püüdke saavutada edu — tehke raha!**

Kui Teie olete tööstur.

Tarvitage „MEIE TURGI“ veergusid ja kuulutuste lehekülgi selleks, et jutustada oma saaduste valmistamislugu kogu kaupmeeskonnale üle maa, kes on tõsiselt huvitatud Teie produktsioonist. Kaupmees on valmis ärakuulama, mis on Teil ütelda uut ning turunõude kohast, et jagades tarvitajale Teie saadusi teenida oma õiglast kasu. Andke kaupmehele, kes Teie produkte müüb, uusi mõtteid oma saaduste kohta, kirjeldades „MEIE TURGI“ veergudel nende paremusi ja tehes neid seega populaarseteks ja nõuetavateks. Andke tõuget oma saaduste elavamaks liikumiseks turul, mis on kasulik Teile ja Teie saaduste müüjale. Olge müüjale abiks oma suurejoonelise reklaamiga!

„MEIE TURGI“ leheküljed on nii töösturi kui kaupmehe kasutada ja kannavad Teie reklaami laiali üle kodumaa ning ka väljaspoole kodumaa piire. Reklaam aga on see päike, mille paistel küpseb Teie töövili oodatud tõeliseks kasuks.

„Meie Turg“

MEEST SÕNAST :: :: :: HÄRGA SARVIST

aga ostjaid võidad reklaamiga

MEIE TURG

ÜLEMAALINE TÖÖSTUS- ja KAUBANDUSLINE KUUKIRI

MEIE TURG läheb tööstus-kaubanduslistele ettevõtetele maksuta

MEIE TURG viib Teie kuulutused nende kätte, kes neist huvitatud

MEIE TURG'is kuulutamine vabastab töösturi ja kaupmehe „surnud ladudest“

MEIE TURG'is kuulutades leiate oma kaubale turu

MEIE TURG'i TALITUS

Tallinn, Narva maant. 50-a, 4 Kõnetraat 22-08